

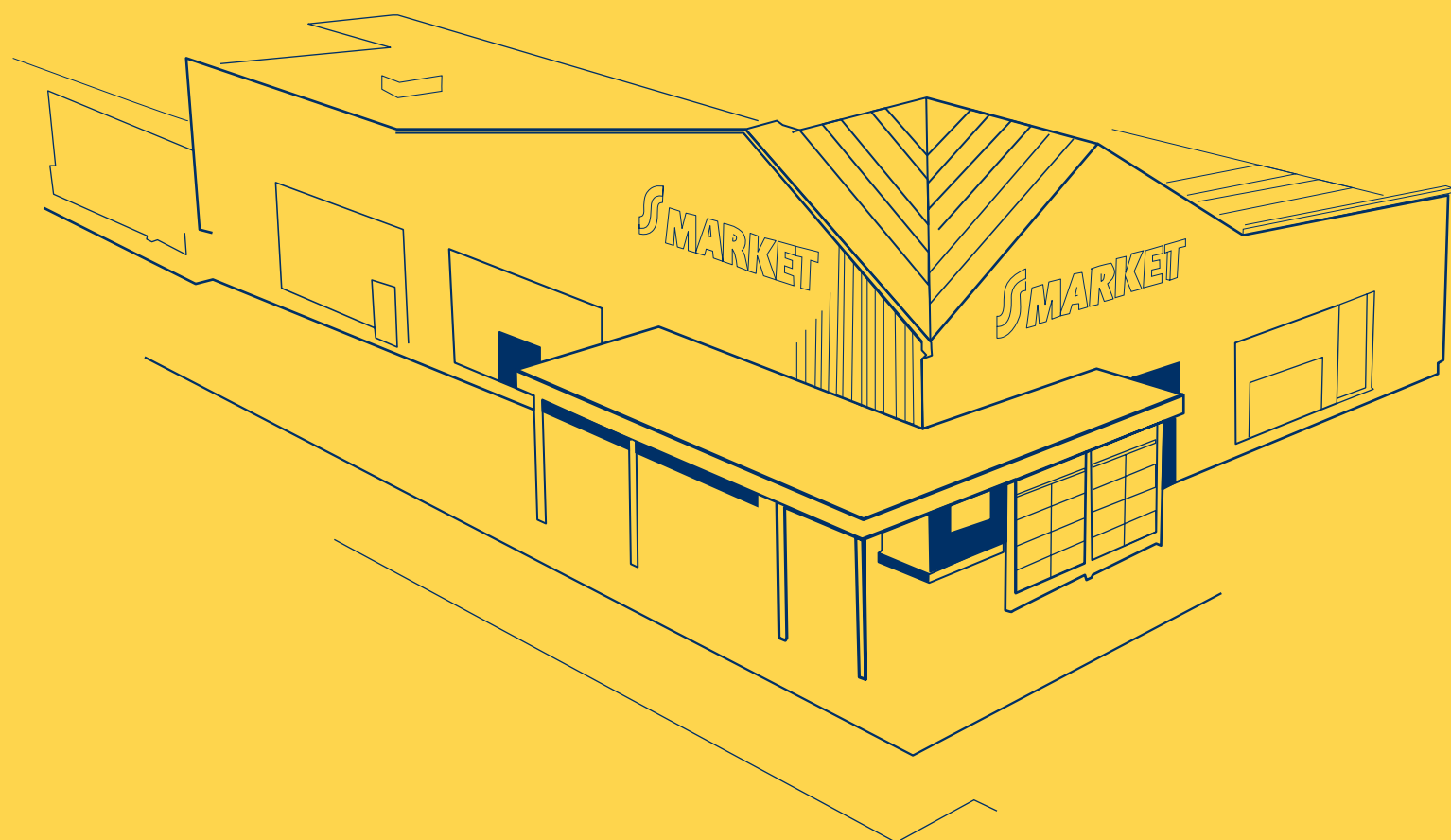
Osuuskauppa

Handelslaget

TOIMINTAKERTOMUS
VERKSAMHETSBERÄTTELSE

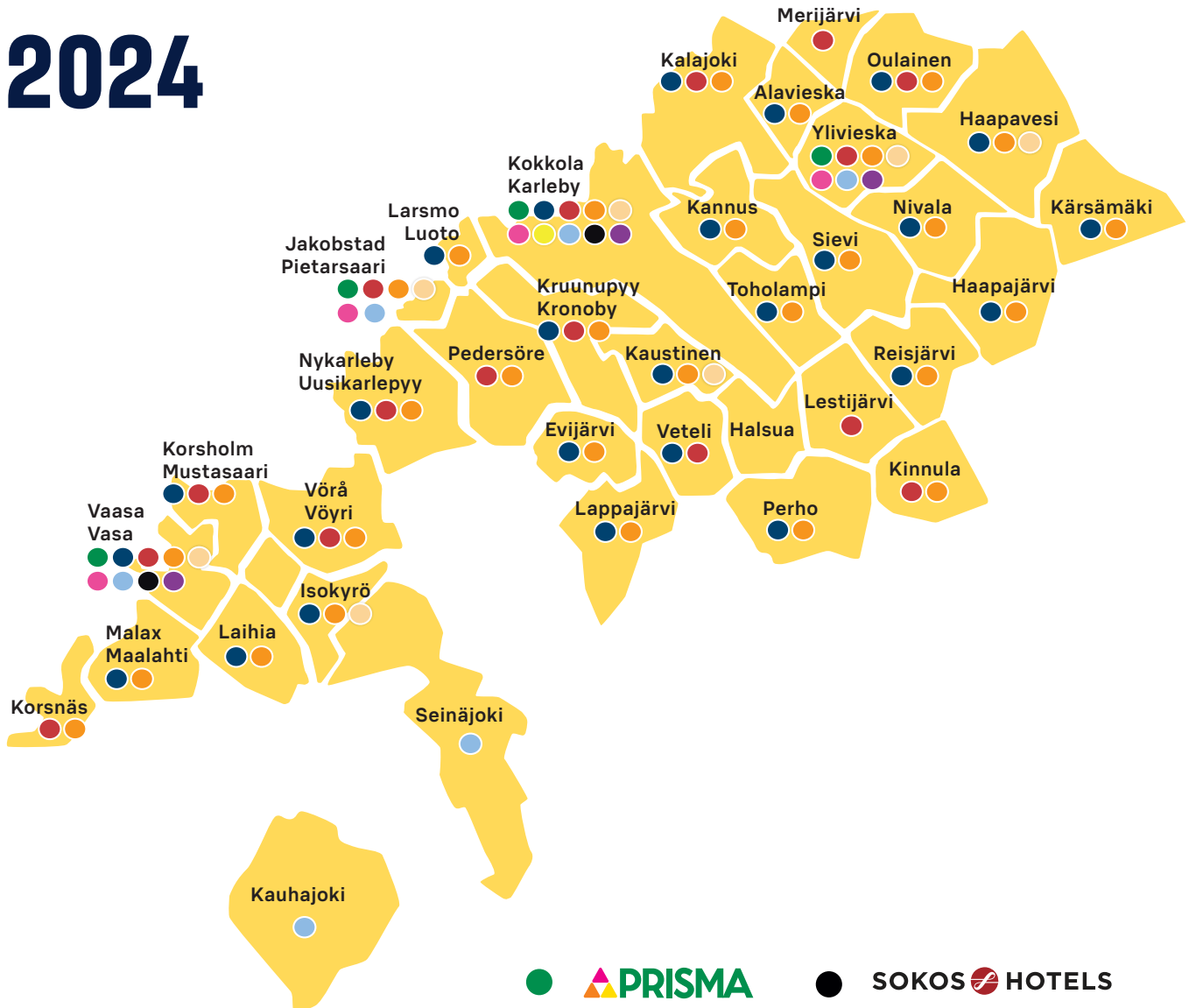
2024

Toiminta-alue

Verksamhetsområde

2024

● **PRISMA**

● **SOKOS HOTELS**

● **MARKET**

● **AMARILLO** **ROSSO**

● **Sale**

Itätorita **BARISTA**

● **ABC!** **ABC! LATAUS**

VE NN **THE ALLEY**

● **ABC! carwash**

VASTARANTA **mustakari** **Calle Nightclub**

● **SOKOS emotion**

ROSSO PIZZA **Pizzeria** **PIZZA BUFFA**

● **PRISMA RAUTA**

● **nystedt. auto** **AUTOMAA**

● **maakunnan. auto** **AUTOMAA KATSASTUS**

S-RENGAS

Toimitusjohtajan katsaus

Vakaa yritys epävakassa maailmassa

Ukrainassa jo neljättä vuotta jatkuva Venäjän hyökkäyssota, globaalin talouden epävarmuustekijät, rakennusalan alakulo ja työttömyyden kasvu vaikuttivat negatiivisesti maamme talouskehitykseen vuonna 2024.

Toisaalta inflaation hidastuminen ja korkotason lasku vaimensivat edellä mainittujen tekijöiden vaikutusta Suomen talouteen. Loppuvuosi 2024 ja vuoden 2025 tammikuu toivat uusia kysymysmerkkejä globaaliin talouteen Yhdysvaltain presidentinvaaleja seuranneen tulli- ja kauppasotakeskustelun muodossa. Mittavasti toteutuessaan nämä toimenpiteet tulevat vaikuttamaan tuhansiin suomalaisiin yrityksiin ja siirtämään tunnelin päässä jo näkynyttä talouskasvua.

Epävarmassa talousympäristössä Osuuskauppa KPO pystyi säilyttämään asiakasomistajien luottamuksen, joka näkyi myynnin kasvuna kaikilla toimialoillamme sekä KPO:n yrityskuvan edelleen kehittymisenä. Hyvin ajoitetut investoinnit, hintajohtajuus ja kilpailukykyiset edut muodostivat kokonaisuuden, jonka palveluiden hinta-laatusuhde vetosi alueemme kuluttajiin. Myyntimme ylitti 1,13 miljardia euroa ja kasvatimme päivittäistavaran markkinaosuutta alueellamme. Myös tulos säilyi edelleen hyvällä tasolla. Kasvun suurimpana lähteenä toimi markketauppa ja erityisesti Prisma- ja S-market -ketjut. Myös hotelli- ja ravintolakauppa kasvoi merkittävästi uudistuneen Original Sokos Hotel Royal Vaasan siivittämänä. Autokaupassa uusien autojen myynti laski Suomessa taloudellisen epävarmuuden ja edelleen aiempia vuosia korkeamman korkotason myötä 1990-luvun laman tasolle, mutta käytettyjen autojen kauppa kävi ennätyksellisen vilkkaasti.

Myyntin ohella asiakkaiden ja muiden sidosryhmien mielikuvat KPO:sta sekä henkilökuntamme työtyytyväisyys kehittivät ilahduttavan positiivisesti. Toiminta-alueemme asukkaiden mielikuvia mittaavassa T-Median Luottamus & Maine -tutkimuksessa olimme johtava kaupan alan toimija ja arvosanoitamme maamme parhaiden yritysten joukossa kaikki toimialat huomioden. Saimme myös Eezy Flown myöntämän Suomen Innostavin työpaikka -tunnustuksen suurten yritysten sarjassa. Tämä tunnustus myönnetään vuosittain poikkeuksellisen hyvät henkilöstötutkimuksen tulokset saavuttaneelle organisaatiolle. Tyytyväisyys toimintaamme

kohtaan on näkynyt lisäksi asiakasomistajiemme määrän ennätyksellisessä kasvussa. Vuonna 2024 asiakasomistajiemme määrä kasvoi lähes 5000 uudella jäsenellä.

KPO:n liiketoiminnan viime vuosien voimakas kasvu on tarkoittanut samalla työntekijöidemme määrän lisääntymistä lyhyessä ajassa yli 500 henkilöllä. Myös kesätyöntekijöidemme määrä on kasvanut entisestään ja 1400 kesätyöpaikallamme olemme vuosittain yksi Suomen suurimpia kesätyöllistäjiä. Työvoimapula ei ole matalan syntyvyyden Suomessa suhdannevaihteluista huolimatta katoamassa mihinkään. Työperäisen maahanmuuton tehostaminen sekä muut työvoiman tarjontaa lisäävät toimenpiteet ovatkin edelleen äärimmäisen tärkeitä yritysten toimintaedellytysten turvaamiseksi erityisesti palvelu- ja hoiva-aloilla.

Palveluverkostomme kasvu ja kehitys jatkui ennätyksellisen investointitason myötä vuonna 2024 erittäin vilkkaana kaikilla toimialoillamme. Suurhankkeemme Original Sokos Royalin uudistus Vaasassa saavutti merkittävän välietapin, kun hotellin torniosa ravintoloiheen avattiin helmikuussa 2024. Samoihin aikoihin saimme juhlaa Sokoksen paluuta Vaasaan kauppakeskus Rewelliin 27 vuoden tauon jälkeen. Avasimme myös uudet S-marketit Vaasan Sundomiin sekä Kaustiselle ja uudistimme Kokkolan Prismän sisätiloiltaan uuden konseptin mukaiseksi. Lisäksi aloitimme uuden ABC-liikenneaseman rakentamisen Ylivieskaan ja toimitilojen rakentamisen Vaasaan Autoliike Nystedtin laajentuvalla Toyota-liiketoiminnalle.

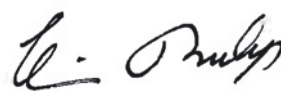
Kuten viime vuosina olemme saaneet huomata, luo globaali poliittinen ja taloudellinen epävarmuus haasteita tulevan ennustamiselle. Tullit ja kauppasodat olisivat, erityisesti maahamme kohdistuessaan, myrkyä viennistä elävälle Suomelle. Orastavat kansantalouden kasvunäkymät voivatkin globaalien muutosten johdosta kärsiä. KPO:n toiminta-alueen maakunnissa on kuitenkin totuttu pärjäämään haastavampinakin aikoina. Jos edes murto-osa alueellemme suunnitelluista teollisista hankkeista toteutuu, tarkoittaa se tuhansia uusia työpaikkoja. Myös matkailussa on vielä paljon kasvumahdollisuuksia erityisesti Kalajoen alueella, mutta myös Kokkolassa ja Vaasassa. Yksi osoitus alueemme toimijoiden aktiivisuudesta ja positiivisista tulevaisuudennäkymistä on helmikuun 2025 alussa saatu tieto, että Kaustisella tullaan järjestämään vuonna 2029 maailman suurin suunnistuskilpailu, kymmenien tuhansien osallistujien Jukolan viesti.

KPO katsookin luottavaisena tulevaisuuteen ja

pitää omalta osaltaan aluetalouden pyöriä pyörimässä jatkamalla merkittäviä investointejaan palveluverkoston kehittämiseen koko toiminta-alueellaan. Original Sokos Hotel Royal Vaasan uudistamisen toinen vaihe tulee valmistuttuaan tarjoamaan yli 120 täysin uudistettua hotellihuonetta kaupungin majoitusmarkkinoille. Lisäksi olemme kertoneet avaavamme vuoden 2027 vaihteessa Kokkolan Rautatientorille kokonaan uuden hotellin, joka vie kaupungin hotellitarjonnan aivan uudelle tasolle. Vaasassa Nystedtin uusi autoliike tulee aukeamaan kevään 2025 aikana. Pietarsaaren keskustaan avaamme uuden S-marketin kevättalvela 2025 ja Nivalassa lähdemme rakentamaan kokonaan uutta S-marketia nykyistä korvaamaan. Ylivieskassa puolestaan Prismamme uudistuu sisätiloiltaan uuden konseptin mukaiseksi, jonka lisäksi avaamme kesällä 2025 Joutsentielle nykypäivänä melkoisen harvinaisuuden, kokonaan uuden ABC-liikennemyymälän.

Markkinatilanne oli vuonna 2024 haastava, mutta KPO pärjasi siinä hyvin. Vuonna 2025 täytämme 120 vuotta. Aiempien vuosien onnistumiset antavat hyvän pohjan juhluvuo- dellemme. Pyrimme jatkamaan seuraavtkin 120 vuotta hyviä palveluita ja etuja pohjalaisille tuottaen. Mitoitamme myös uudet investoimme siten, että ne kestäisivät seuraavat 100 vuotta tyypillisen 50 vuoden sijaan.

Suuret kiitokset vuodesta 2024 sitoutuneille asiakasomistajillemme, mahtavalle henkilökunnallemme, KPO:n hallinnolle ja kaikille yhteistyökumppaneillemme.

KIM BISKOP
toimitusjohtaja

Verkställande direktörens översikt

Stabilt företag i en instabil värld

Rysslands anfallskrig mot Ukraina som gått in på sitt fjärde år, osäkerhetsfaktorerna i den globala ekonomin, kräftgången inom byggbranschen och den ökade arbetslösheten påverkade vårt lands ekonomiska utveckling negativt under 2024.

Å andra sidan dämpade den minskade inflationen och räntenedgången ovan nämnda faktorer inverkan på ekonomin i Finland. I slutet av 2024 och i januari 2025 uppstod nya frågetecken gällande den globala ekonomin i form av diskussioner om ett tull- och handelskrig som följde av presidentvalet i USA. Om dessa åtgärder realiseras i stor omfattning kommer de att påverka tusentals finländska företag och flytta fram de ekonomiska tillväxtutsikterna ytterligare.

I det osäkra ekonomiska läget lyckades Handelslaget KPO bibehålla ägarkundernas förtroende, vilket avspeglades i form av att försäljningen ökade inom alla våra affärsområden och att KPO:s företagsidentitet förbättrades ytterligare. Vältajmade investeringar, prisledarskap och konkurrenskraftiga förmåner skapade en helhet där förhållandet mellan pris och kvalitet på tjänsterna lockade konsumenterna i vår region. Vår försäljning översteg 1,13 miljarder euro och vi ökade marknadsandelen för dagligvaror i vår region. Även resultatet låg fortfarande på en god nivå. Störst ökning skedde inom markethandeln och framför allt i Prisma- och S-market-kedjorna. Även hotell- och restaurangförsäljningen ökade avsevärt, delvis med hjälp av renoverade Original Sokos Hotel Royal Vasa. Den ekonomiska osäkerheten i Finland och räntenivån som fortsatt var högre än tidigare år gjorde att försäljningen av nya bilar minskade inom bilhandeln till samma nivå som under recessionen på 1990-talet, men däremot var handeln med begagnade bilar rekordartad.

Vid sidan av försäljningen utvecklades glädjande nog också kundernas och andra intressenters bild av KPO och vår medarbetarnöjdhet positivt. Enligt T-Medias undersökning om förtroende och anseende, där man mätte olika företagsanseende i invånarnas ögon inom vårt verksamhetsområde, är vi ledande aktör inom handelsbranschen och enligt betygen bland de bästa företagen i vårt land, när alla branscher räknas in. Vi fick också erkännande som Finlands mest inspirerande arbetsplats i kategorin för stora företag av Eezy Flow. Detta er-

kännande ges årligen till en organisation som har fått exceptionellt goda resultat i en personalundersökning. Nöjdheten med vår verksamhet har dessutom avspeglats i form av en rekordartad ökning av antalet ägarkunder hos oss. Under 2024 ökade antalet ägarkunder hos oss med närmare 5 000 nya medlemmar.

Den kraftiga tillväxten i KPO:s affärsverksamhet under de senaste åren har samtidigt inneburit en ökning av antalet anställda med över 500 personer på kort tid. Även antalet sommarjobbare har ökat och med våra 1 400 sommarjobb är vi bland de största arbetsgivarna för sommarjobbare i Finland varje år. Trots konjunktursvängningar kommer bristen på arbetskraft inte att försvinna i Finland där nativiteten är låg. En effektiviserad arbetsrelaterad invandring och andra åtgärder för att öka arbetskraftsutbudet är därför fortfarande oerhört viktiga för att säkerställa företagets verksamhetsbetingelser, särskilt inom service- och omsorgsbranscherna.

Vårt servicenätverk fortsatte att expandera och utvecklas mycket aktivt inom alla våra affärsområden till följd av den rekordhøga investeringsnivån under 2024. Vårt stora projekt med att totalrenovera Original Sokos Hotel Royal i Vasa nådde en viktig deletapp då hotellets tornbyggnad med restauranger öppnades i februari 2024. Samtidigt fick vi fira Sokos återkomst till Köpcentrum Rewell i Vasa efter en paus på 27 år. Vi öppnade även nya S-market-butiker i Sundom i Vasa och i Kaustby och renoverade interiören på Prisma Karleby enligt det nya konceptet. Dessutom inledde vi bygget av en ABC-trafikstation i Ylivieska och bygget av verksamhetslokaler för Nystedt Bilaffärs utökade Toyota-verksamhet i Vasa.

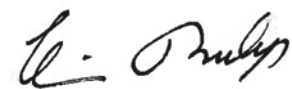
Liksom vi fått se under de senaste åren gör den globala politiska och ekonomiska osäkerheten det svårt att förutspå läget i framtiden. Om tullar och handelskrig drabbar vårt land vore det fatalt för Finland som lever av export. De försiktigt positiva tillväxtutsikterna i samhällsekonomin kan mycket väl försämrats till följd av globala förändringar. I landskapen inom KPO:s verksamhetsområde är vi dock vana vid att klara oss även i svåra tider. Om ens en bråkdel av alla planerade industriella projekt i vår region blir verklighet innebär det tusentals nya arbetstillfällen. Även inom turismen finns det gott om tillväxtmöjligheter, särskilt i Kalajokiregionen, men även i Karleby och Vasa. Ett bevis på att aktörerna är aktiva och framtidsutsikterna positiva är informationen vi fick i början av februari 2025 om att världens största orienteringstävling, Ju-

kolakavlen, med tiotusentals deltagare ska hållas i Kaustby 2029.

KPO ser med tillförsikt på framtiden och bidrar till den regionala ekonomin genom att fortsätta att göra avsevärda investeringar i utveckling av servicenätverket inom hela sitt verksamhetsområde. När den andra fasen i totalrenoveringen av Original Sokos Hotel Royal Vasa blir klar kommer hotellet att erbjuda över 120 fullständigt renoverade hotellrum på stadens hotellmarknad. Dessutom har vi berättat att vi vid årsskiftet 2027 öppnar ett helt nytt hotell vid Järnvägstorget i Karleby, och det kommer att ta stadens hotellutbud till en helt ny nivå. Nystedts nya bilaffär i Vasa kommer att öppna under våren 2025. I centrum av Jakobstad kommer vi att öppna en ny S-market på vårvintern 2025 och i Nivala börjar vi bygga en helt ny S-market som kommer att ersätta den nuvarande. I Ylivieska renoveras interiören på Prisma enligt det nya konceptet, och sommaren 2025 öppnar vi dessutom en helt ny ABC-trafikbutik på Joutsentie, vilket är något av en raritet numera.

Marknadsläget 2024 var utmanande, men KPO klarade sig bra. År 2025 fyller vi 120 år. Framgångarna under tidigare år är en bra utgångspunkt för vårt jubileumsår. Vårt mål är att även de kommande 120 åren producera bra tjänster och förmåner för österbottningarna. Vi dimensionerar också våra nya investeringar så att de ska hålla de kommande 100 åren, i stället för typiska 50 år.

Stort tack till våra engagerade ägarkunder, våra fantastiska personal, KPO:s förvaltning och alla vår samarbetspartner för år 2024!

KIM BISKOP
verkställande direktör

Hallituksen toimintakertomus

Perustehtävä kirkkaana mielessä

Osuuskauppa KPO:n vuonna 2019 päivitetty strategia linjaa, että osuuskaupan keskeisin tehtävä on tuottaa asiakasomistajilleen kilpailukykyisiä palveluja ja etuja. Viime vuosien turbulenssi maailmalla ja kotimaassa on tehnyt tehtävästä haastavan, mutta KPO on onnistunut toteuttamaan perustehtävänsä kaiken myllerryksen keskellä hyvin tarjoten luotettavat, turvalliset, kattavat ja edulliset palvelut asiakasomistajiensa arkea helpottamaan. Nykyinen strategiajakso on päättymässä vuoteen 2025, ja alkaneen vuoden yhtenä keskeisimpänä tehtävänä hallituksen kannalta onkin strategian päivittäminen muuttuvassa maailmassa.

Osuuskauppa KPO tarjoaa ja kehittää palveluitaan useilla toimialoilla kattavalla maantieteellisellä alueellaan, joka ulottuu Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan 34 kunnan alueelle, Keski-Suomeen kuuluvaa Kinnulaa unohtamatta.

KPO-konsernin muodostavat emo-osuuskunta Osuuskauppa KPO ja sen tytäryhtiöt. Lisäksi omaa palvelutarjontaa täydentävät S-ryhmän yhteiset palvelut – mm. S-pankin asiamiestoiminta, S-Verkkopalvelut ja kump-

panuusratkaisut mm. bonusyhteistyön muodossa.

Osuuskauppa KPO:n omistavat palveluitamme käyttävät asiakkaamme. Termi ”asiakasomistaja” juontuu tästä osuuskaupan jäsenten kaksoisroolista omistajina ja asiakkaina.

Alueen elinvoiman tukija

KPO:n verollinen myynti vuonna 2024 oli 1132,0 miljoonaa euroa ja liikevaihto 922,1 miljoonaa euroa. Tulos rahoitusserien jälkeen oli 33,0 miljoonaa euroa.

KPO:n toiminnasta kertyvä hyöty palautuu omalle toimialueelle monissa muodoissa; investointeina palvelujen kehittämiseen, verotuloina kunnille, palkkatuloina henkilökunnalle, merkittävänä ostoina paikallisilta yrityksiltä, alueen liikunnan, kulttuurin ja sivistyksen monipuolisena tukemisena sekä rahana maksettuina etuina asiakasomistajille. Vuonna 2024 asiakasomistajat saivat Bonusta, maksutapaetua, ylijäämäpalautusta ja osuusmaksun korkoa yhteensä 34,9 miljoonaa euroa (ed. v. 37,8 miljoonaa euroa).

Alueellinen toimija, osa valtakunnallista S-ryhmää

KPO on täysin itsenäinen, omalta alueelta

johdettu yritys, joka on sadan kahdenkymmenen toimintavuotensa aikana juurtunut pohjalaiseen maaperään.

Samanaikaisesti KPO on osa S-ryhmää. Kaupparyhmän muodostavat KPO sekä 18 muuta alueosuuskauppaa, 6 paikallisosuuskauppaa sekä osuuskauppojen omistama Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta SOK tytäryhtiöineen. Vuonna 2024 S-ryhmän veroton vähittäismyynti oli kokonaisuudessaan 14 288 miljoonaa euroa.

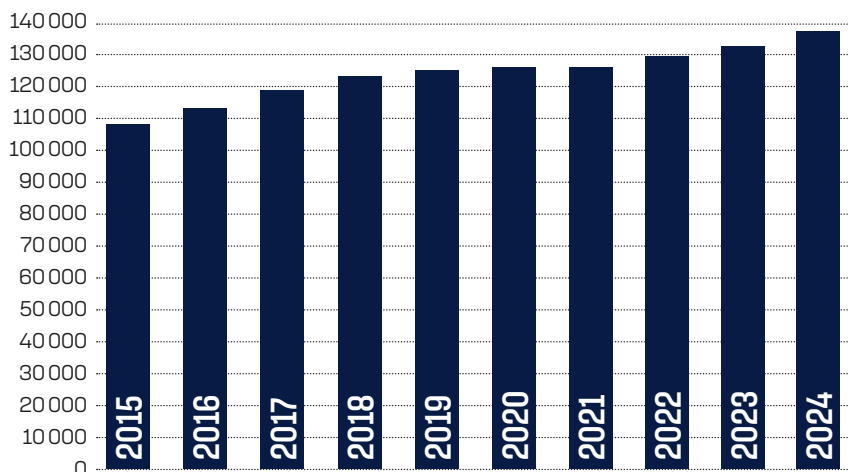
S-ryhmässä asiakasomistajuus on kaiken liiketoiminnan lähtökohta. Se on myös Suomen arvostetuin asiakkuusohjelma. Vuoden 2024 lopussa S-ryhmän osuuskaupoilla oli jäseniä yhteensä 2 653 271. Bonusta asiakasomistajat saivat yhteensä 453 miljoonaa euroa. Alueelliset osuuskaupat voivat yhdessä toimimalla varmistaa, että asiakasomistajuudesta koituu aitoa etua. Yhteishankinta, suuret ostomäärät, tehokas logistiikka, modernit tietojärjestelmät ja kaikilta osin suunnitelmallinen toiminta pienentää kustannuksia, pudottaa hintoja, helpottaa palvelujen saatavuutta sekä mahdollistaa monipuoliset ja laajat valikoimat. Asiakas huomaa asian paitsi runsaana tarjontana, myös kokonaisedullisena hintatasona. ■

KPO:n verollinen myynti vuonna 2024 oli 1132,0 miljoonaa euroa ja liikevaihto 922,1 miljoonaa euroa, jakautuen seuraavasti:

KPO:s momsbelagda försäljning uppgick år 2024 till 1132,0 miljoner euro och omsättningen till 922,1 miljoner euro; fördelningen var följande:

60,2 %	Päivittäistavarakauppa Dagligvaruhandel
15,5 %	Liikenteen energiat ja palvelut Trafikens energier och tjänster
11,0 %	Autokauppa Bilhandel
7,5 %	Käyttötavarakauppa Bruksvaruhandel
5,0 %	Matkailu- ja ravitsemiskauppa Rese- och förplägnadshandel
0,8 %	Kiinteistöliiketoiminta Fastighetsrörelse

KPO:n asiakasomistajamäärän kehitys:
Utvecklingen av antalet ägarkunder i KPO:

KUVA/BILD: RAMILOUKE

Uusi Sokos Vaasa aukesi huhtikuussa 2024 Kauppakeskus Rewellin ensimmäiseen kerrokseen torin laidalle.

Nya Sokos Vasa öppnades i april 2024 i Köpcentrum Rewell på första våningen vid torget.

Styrelsens verksamhetsberättelse

Den grundläggande uppgiften är klar

Riktlinjerna i Handelslaget KPO:s strategi, som uppdaterades 2019, visar att handelslagets viktigaste uppgift är att producera konkurrenskraftiga tjänster och förmåner för ägarkunderna. Uppgiften har varit krävande på grund av den globala turbulensen och turbulensen i hemlandet. Trots det har KPO kunnat genomföra sin grundläggande uppgift mitt i all turbulens och tillhandahållit tillförlitliga, säkra, omfattande och förmånliga tjänster som underlättar ägarkundernas vardag. Den nuvarande strategiperioden löper ut 2025. I år är en av de viktigaste uppgifterna för styrelsen att uppdatera strategin i en föränderlig värld.

Handelslaget KPO tillhandahåller och utvecklar tjänster i ett flertal branscher inom sitt stora geografiska område, som omfattar 34 kommuner i Södra Österbotten, Mellersta Österbotten, Österbotten och Norra Österbotten, utan att förglömma Kinnula i Mellersta Finland.

KPO-koncernen består av moderandelslaget Handelslaget KPO med dotterbolag. Dessutom kompletteras det egna tjänsteutbudet med S-gruppens gemensamma tjänster, bland annat S-Bankens ombudsverksamhet, S-Verkopalvelut och partnerskapslösningar i form av bland annat bonussamarbete.

Ägare av Handelslaget KPO är våra kunder som använder våra tjänster. Termen "ägarkund" har härletts från handelslagsmedlemmarnas dubbelroll som ägare och kund.

Stöd för livskraften i den egna regionen

År 2024 uppgick KPO:s momsbelagda försäljning till 1132,0 miljoner euro och omsättningen till 922,1 miljoner euro. Resultatet efter finansiella poster blev 33,0 miljoner euro.

Den nytta som uppkommer i KPO:s verksamhet återförs i många olika former till det egna verksamhetsområdet: som investeringar i förbättrade tjänster, skatteintäkter till kommunerna, löneinkomster till personalen, betydande inköp hos lokala företag, mångsidigt stöd till idrott, kultur och bildning samt som förmåner som betalas ut i pengar till ägarkunderna. År 2024 fick ägarkunderna sammanlagt 34,9 miljoner euro i form av Bonus, betalnings-sättsförmån, överskottsåterbäring och ränta på insatsen (2023: 37,8 mn euro).

En lokal aktör i den nationella S-gruppen

KPO är ett helt självständigt företag som leds inifrån regionen. KPO har under sin drygt 120 år

långa verksamhet rotat sig djupt i den österbottniska myllan.

Samtidigt är KPO en del av S-gruppen. Handelsgruppen består av KPO och 18 andra regionhandelslag, 6 lokala handelslag samt Centrallaget för Handelslagen i Finland SOK, som ägs gemensamt av regionhandelslagen. År 2024 uppgick S-gruppens momsfria detaljhandelsförsäljning till sammanlagt 14 288 miljoner euro.

Ägarkundsrelationen är utgångspunkten för all affärsverksamhet i S-gruppen. Den är också det mest uppskattade kundlojalitetssystemet i Finland. Vid utgången av 2024 hade handelslagen inom S-gruppen sammanlagt 2 653 271 medlemmar. Till ägarkunderna betalades inalles 453 miljoner euro i Bonus.

De regionala handelslagen kan genom samverkan säkerställa att ägarkundsrelationen ger genuina förmåner. Gemensam anskaffning, stora inköpsvolym, effektiv logistik, moderna datasystem och en till alla delar systematisk verksamhet minskar kostnaderna, sänker priserna, förbättrar tjänsternas tillgänglighet och möjliggör mångsidiga och breda sortiment. För kunderna kommer allt detta till uttryck i det breda utbudet och en på det hela taget förmånlig prisnivå. ■

Kasvava, kilpailukykyinen ja uutta investoiva – asiakasomistajan paras kumppani

KPO:n marketkaupan perusta ovat kotimaisuus ja pysyvästi edulliset hinnat

KPO:n suurin toimiala on marketkauppa. Marketkauppaan kuuluvat päivittäistavara-, käyttötavara-, rauta- sekä liikenne-energiakauppa. KPO oli omalla toimialueellaan vuonna 2023 päivittäistavarakaupan markkinajohtaja 53,5% osuudellaan. Vuoden 2024 aikana markkinaosuuden arvioidaan edelleen kasvaneen.

Tavoitteenamme on, että KPO on asiakasomistajan ykkösvalinta, halutuin ja hyödyllisin kumppani sekä arjen että juhlan tarpeisiin.

Edullisin ostoskori kaikissa marketeissa

KPO:lla on jokaisessa myymäläkokoluokassa alueensa edullisin ostoskori. Edullinen ostoskori mahdollistuu mm. oman toiminnan tehokkuuden, innostuneen ja ammattitaitoisen henkilökunnan, hyvän myymäläsuunnittelun, energiatehokkuuden sekä toimivan tila- ja tuotehallinnan kautta.

Laaja verkosto ja paljon paikallisia tuotteita sekä yhteistyökumppaneita

KPO tarjoaa alueensa asiakasomistajille kattavimman päivittäistavara- eli ruokakauppojen verkoston. Myymälöitä on yhteensä 80. Myymälöiden koko vaihtelee Sale - lähimyyvälästä Prisma -hypermarkettiin.

Salet tarjoavat asiakkailleen päivittäistavaroita laajan, jopa 7 000 tuotteen perusvalikoiman. **S-markettien** laajaan valikoimaan kuuluu yli 10 000 tuotetta.

Prismoissa päivittäistavaravalikoima kattaa reilusti yli 23 000 tuotetta.

Jokaisen myymälän tuotevalikoima on rakennettu vastaamaan mahdollisimman hyvin alueen asiakasomistajien tarpeita. Luotettava palvelu, halvat hinnat ja jatkuvasti uusiutu-

va, kiinnostava sekä osuva valikoima on toimiva yhdistelmä.

Kauppojemme päivittäistavaravalikoimasta noin 80 % on kotimaisia tuotteita, ja valikoimassamme on yli 5 000 erilaista paikallisilta yrityksiltä ostettua tuotetta.

Tarjoamme laajan valikoiman käyttötavarakaupassa

Käyttötavarakaupasta valtaosa tehdään Prismoissa. Tarjonta koostuu pukeutumisen, viihteen ja kodintekniikan, kodin, urheilun, rakentamisen ja remontoinnin sekä puutarhan tuotteista.

Käyttötavarakauppaan sisältyvät myös muodin ja kauneuden sekä hyvinvoinnin erikoisliikkeet Sokos ja Emotion sekä rautakauppa Prisma Rauta. Tarjoamme käyttötavarakaupan palveluja monikanavaisesti. Prisman ja Sokoksen verkkokaupat tuovatkin valikoimat laajasti kaikkien asiakasomistajien ulottuville.

Ruuan verkkokauppa kehittyä ja kasvaa

Kauppa kävi vauhdikkaasti Osuuskauppa KPO:n ruuan verkkokaupoissa, jotka löytyvät kaikista Prismoista ja valituista S-marketeista. Tällä hetkellä teemme ruuan verkkokauppaa yhteensä 15 toimipaikasta eri puolilla toimialuetta. Asiakkaillemme on tarjolla mahdollisuus joko hakea ostokset myymälän noutolokerikosta tai tilata ostokset kotiovelle asti toimitettuna. Palvelu on saanut asiakkailta hyvää palautetta, ja siitä on nyt tullut uusi asiointikanava perinteiselle ruokakaupan palvelulle.

Vuoden 2024 lopussa aloitimme myös yhteistyön Foodora-kuljetuspalvelun kanssa. Vuoden 2025 alusta uusi palvelu antaa asiakkaal-

le mahdollisuuden tilata ja suunnitella ruokaostokset Salesta Foodoran kautta. Yksiköitä avattiin Vaasaan, Pietarsaareen ja Kokkolaan. Palvelu on loistava vaihtoehto asiakkaalle, joka haluaa tuotteet kuljetettuna nopeasti kotiin tai työpaikalle.

Tavoitteenamme on tehdä ruuan ja käyttötavaran ostaminen verkosta mahdollisimman helppoksi ja jatkamme samaan malliin myös vuonna 2025. Lisäämme ruuan verkkokaupan kapasiteettia ja käyttötavaran verkkokaupan kehitystä edistetään Prisma-, Prisma Rauta- ja Sokos-yksiköihin lisätyillä käyttötavaran noutolokerikoilla. Käyttötavarat voi ostaa suoraan verkosta ja noutaa nopeasti myymälässä olevista lokerikoista.

Palveluja uudistettiin ja kehitettiin entisestään laajasti eri ketjuissa

Vuonna 2024 käytimme marketkaupan palvelujen kehittämiseen 32,9 miljoonaa euroa.

Prisma Kokkolan myymälä uudistus saatiin valmiiksi keväällä 2024. Uudistettu Prisma Kokkola nostaa palvelumme alueella aivan uudelle tasolle. Vuoden lopulla aloitettiin myös Prisma Ylivieskan uudistuksen valmistelut. Uudistuksessa huomio on paitsi hyvässä asiakaskokemuksessa, myös talotekniikassa ja energia-asioissa. Prismaan tulee uusi hiilidioksidilaitos ja oveliset kalusteet sekä tehokas lämmöntalteenottojärjestelmä, jolla pystytään hyödyntämään kylmäjärjestelmän lauhde-energia rakennuksen lämmittämiseen. Myös muuta talotekniikkaa ajanmukaistetaan. Syksyn aikana Prismen pihaan avattiin ABC-laetusasema.

Kerää ja Skannaa -palvelu on saanut Prismoissa kiitosta erityisesti ison ostoskorin asiak-

Uuden S-market Kaustisen avajaisia vietettiin iloisissa merkeissä. Öppning av nya S-market Kaustby firades i glad stämning.

En växande, konkurrenskraftig och investerande grupp – den bästa partnern för ägarkunderna

Inhemska produkter och ständigt förmånliga priser utgör en grund för KPO:s markethandel

Markethandeln är KPO:s största affärsområde. Markethandeln omfattar dagligvaru-, bruksvaru- och järn- och bränslehandel. År 2023 var KPO med en andel på 53,5 procent marknadsledare inom dagligvaruhandeln i sitt verksamhetsområde. Vi uppskattar att marknadsandelen steg ytterligare under 2024.

Vår ambition är att KPO ska vara det inköpsställe som ägarkunderna väljer i första hand, uppskattar mest och anser ge mest fördelar både till vardags och fest.

Den förmånligaste varukorgen i alla marketenheter

KPO har den förmånligaste varukorgen inom sitt område oberoende av butikens storleksklass. Varukorgen är förmånlig, bland annat tack vare en effektiv egen verksamhet, en entusiastisk och professionell personal, bra butiksplanering, energieffektivitet och fungerande lokalitets- och produkthantering.

Ett brett nätverk och många lokala produkter samt samarbetspartner

KPO tillhandahåller sina ägarkunder det mest omfattande nätverket av dagligvarubutiker, dvs. matbutiker. Vi har sammanlagt 80 butiker. Butiksstorleken varierar från Sale-närbutik till Prisma-hypermarket.

Sale-butikerna erbjuder sina kunder ett brett basutbud av dagligvaror, upp till 7 000 produkter.

S-marketenheternas sortiment omfattar över 10 000 artiklar.

Prisma-varuhusen har klart över 23 000 produkter i sitt dagligvarusortiment.

Produktsortimentet i varje butik har byggts upp för att så väl som möjligt tillgodose behoven hos de regionala ägarkunderna. Tillförlitlig betjäning, låga priser och ett intressant och riktat sortiment som ständigt förnyas utgör en fungerande kombination.

Dagligvarusortimentet i våra butiker består till cirka 80 procent av inhemska produkter och av dem är över 5 000 sådana som vi köper av lokala företag.

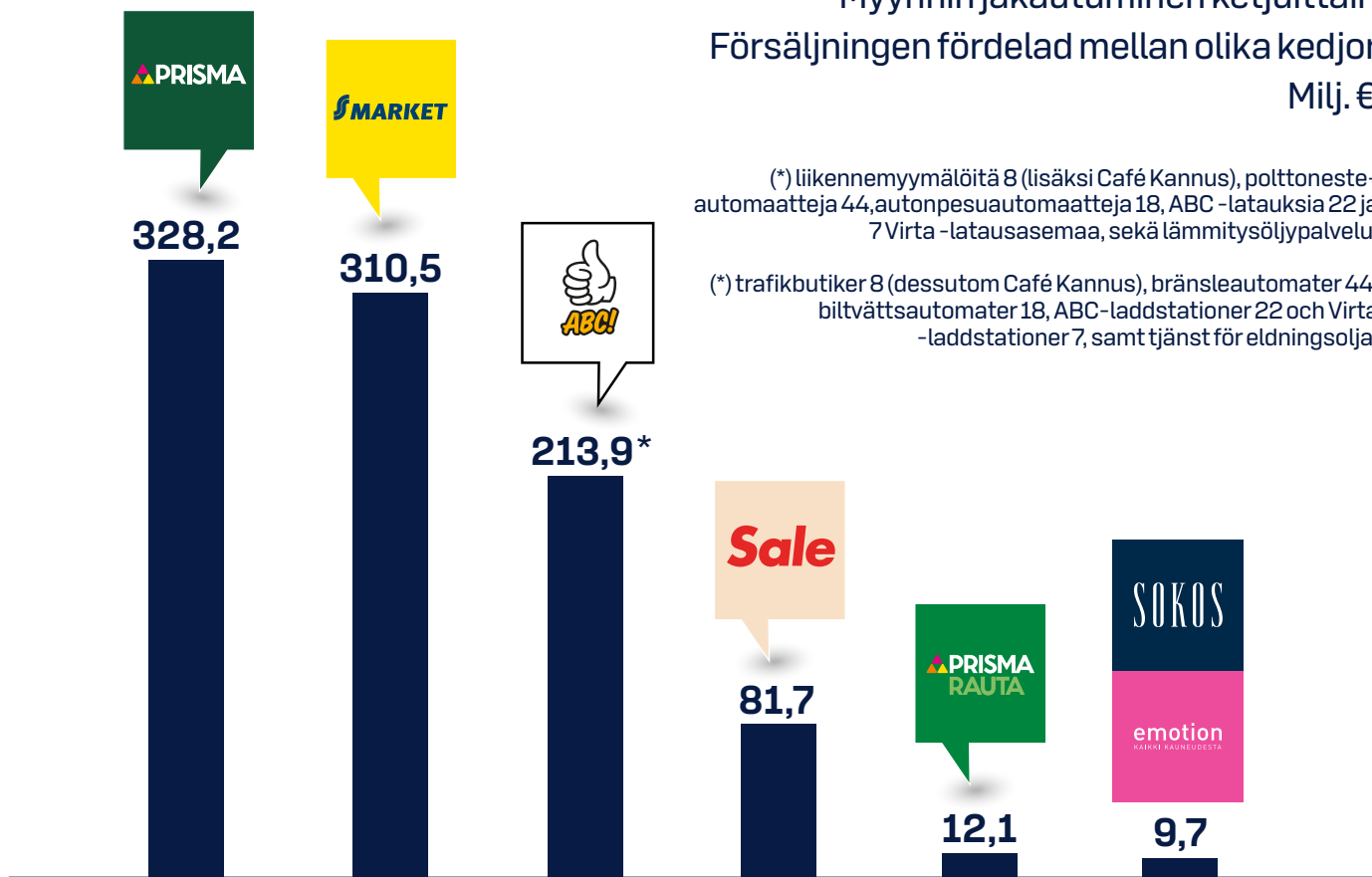
Vi tillhandahåller ett omfattande utbud av bruksvaror

Prisma säljer största delen av bruksvarorna. Utbudet består av kläder och skor, underhåll-

Toimialajohtaja
Branschdirektör
ANTTI PAANANEN

Myynnin jakautuminen ketjuittain Försäljningen fördelad mellan olika kedjor Milj. €

kailta, jotka voivat kätevästi pakata tuotteita jo ostoskärryihin sijoittamiinsa ostoskasseihin. Kerää ja skannaa -palvelun avulla asiakas voi skannata ostokset suoraan kassaan jo kauppa kiertäessään. Palvelun myötä asiointista jää yksi vaihe pois, kun tavaroita ei tarvitse erikseen purkaa ja pakata uudelleen kassalla.

Prisma Kotirannassa Vaasassa ja S-market Kalajoella toteutetut pilottihankkeet digitaalisten hintanäyttöjen osalta onnistuivat hienosti. Pilotin jälkeen Osuuskauppa KPO:n kaikki Prismat ja S-marketit uudistettiin digitaalisilla hintanäytöillä. Uudistuksen myötä myymälöiden hintamerkinnot ovat siistit ja yhdenmukaiset, ja tämä on näkynyt myymälöiden arjessa positiivisesti helpottaen henkilökunnan työtä. Myös asiakkailta on tullut uudistuksesta hyvää palautetta.

Vaasan talousalueen palvelutarjonta parani merkittävästi käyttötavarakaupan osalta, kun Vaasan keskustaan avattiin Sokos huhtikuussa 2024. Uuden konseptin mukainen Sokos-myymäli aukesi kauppakeskus Rewellin ensimmäiseen kerrokseen torin laidalle. Muotiin, kauneuteen ja kotiin painottuva Sokos palasi Vaasaan 27 vuoden jälkeen. Moderni Sokos soveltuu mainiosti Vaasaan vahvistaen kaupunkikeskustan elävyyttä, houkuttelevuutta ja vetovoimaa. Sokos ja sen verkkokauppa palveluillaan ovat vakuuttaneet asiakkaamme odotuksiemme mukaisesti.

Uusi S-market Sundom sekä uusi mittarikenttä ja ABC-lataus oli myös kauan odotettu lisäys palveluihin Vaasan alueella. Kaustisen S-marketin rakentaminen ja avaus oli marketkaupan suurimpia investointeja vuonna 2024. Rakennimme samalla marketin yhteyteen uuden mittarikentän, ABC Carwashin sekä ABC-latauksen.

Haluamme tarjota autolla liikkuvalla asiakkaallemme parhaan palvelukokonaisuuden ja asiakaskokemuksen kaikissa ABC-liikennemyymälöissämme. Tavoitteenamme on olla markkinajohtaja kuluttajapolttonesteiden jakelijana ja julkisen sähkölatauksen tarjoajana.

Avasimme vuonna 2024 uusia ABC-latauspisteitä Kaustisella, Kokkolassa, Perhossa, Sievissä ja Vaasassa. Tällä hetkellä tarjoammekin sähköautojen latausta kaikkiaan jo 22 toimipisteessämme.

Toiminnan ja palveluiden kehittäminen jatkuu edelleen

Vuoden 2025 tärkein tehtävä tulee olemaan edelleen hintakilpailukyvyyn varmistaminen kaikissa marketketjuissamme. Asiakastytyväisyyden parantaminen, digitaalisten palvelujen kehittäminen, laajat aukioloajat sekä onnistuminen valikoimatyössä luovat pohjan erinomaisella päivittäiselle asiointikokemukselle myymälöissämme.

Pietarsaaren ensimmäinen S-market avautuu alkuvuonna 2025. Yksikkö tulee täydentämään palveluitamme keskustan alueella ja asiakkaallamme on nyt entistä helpompia keskittää ostoksiaan Pietarsaaressa.

Vuoden 2025 tärkein ABC-hanke tulee olemaan ABC Joutsentie Ylivieskan uuden yksikön avaus. Yksikössä pilotoidaan uutta pikakassaa ravintolassa sekä digitaalisia hintanäyttöjä Sale-myymälässä.

Keskitymme edelleen tulevana vuonna kaikissa ketjuissamme laadun ja saatavuuden parantamiseen. Keskeisenä ohjenuorana on tehdä kaupan perusasioita tänään paremmin kuin eilen.

Marketkaupan myynti ja tulos

Asiakasomistajamme kokevat tarjoamamme palvelut ja edut houkutteleviksi. Tämän osoitti hyvin kehittynyt myynti sekä asiakastytyväisyys kaikilla ketjuillamme.

Marketkaupan kokonaismyynti vuonna 2024 oli 956,3 miljoonaa euroa, jossa oli kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 2,3 %. Operatiivinen tulos oli 22,2 miljoonaa euroa. ■

ningsprodukter, hemelektronik, hushålls- och sportartiklar, bygg- och renoveringsprodukter samt trädgårdsprodukter.

I bruksvaruhandeln ingår också Sokos och Emotionbutikerna, som är specialbutiker för mod, skönhet och välbefinnande, och järnhandeln Prisma Rauta. Vi tillhandahåller tjänster inom bruksvaruhandeln via ett flertal olika kanaler. Tack vare Prismas, Prisma Rautas och Sokos nätbutiker får alla våra ägarkunder tillgång till stora delar av sortimenten.

Onlinematbutiken och webbutiken för bruksvaror utvecklas och växer

Försäljningen var stor i Handelslaget KPO:s onlinematbutiker, som finns i alla Prismavaruhus och utvalda S-marketenheter. För närvarande har vi onlinematbutiker på sammanlagt 15 verksamhetsställen runt om i verksamhetsområdet. Våra kunder kan välja att hämta sina inköp från avhämtningsfack vid butiken eller att få varorna hemlevererade. Tjänsten har fått positiv respons av kunderna och blivit en kompletterande kanal för matbutikernas serviceutbud.

I slutet av 2024 började vi också samarbeta med Foodoras leveranstjänst. Från början av 2025 ger den nya tjänsten kunderna möjlighet att beställa och planera sina matinköp från Sale via Foodora. En del enheter öppnades i Vasa, Jakobstad och Karleby. Tjänsten är ett utmärkt alternativ för kunder som vill att produkter ska levereras till hemmet eller arbetsplatsen fort.

Vårt mål är att göra det så enkelt som möjligt att köpa mat och bruksvaror på internet, och det kommer vi att fortsätta även 2025. Vi ökar kapaciteten i onlinematbutiken, och utvecklingen av webbutiken för bruksvaror påskyndas genom nya avhämtningslådor på Prisma-, Prisma Rauta- och Sokosenheter. Bruksvaror kan köpas direkt på internet och snabbt hämtas från lådorna i butiken.

Tjänsterna förnyades och vidareutvecklades i stor utsträckning i olika kedjor

År 2024 satsade vi 32,9 miljoner euro för att utveckla våra tjänster inom markethandeln.

Renoveringen av Prisma Karleby slutfördes våren 2024. Renoverade Prisma Karleby bidrar till att höja vår service i området till en helt ny nivå. I slutet av året inleddes också förberedelserna för renoveringen av Prisma Ylivieska. Vid renoveringen ligger fokus på en positiv kundupplevelse och även på husteknik och energifrågor. Prisma får en ny koldioxidanläggning och kylmöbler med dörrar samt ett effektivt värmeåtervinningssystem som gör det möjligt att dra nytta av kylsystemets kondensenergi för uppvärmning av byggnaden. Även den övriga hustekniken moderniseras. I höstas öppnades en ABC-laddstation på Prismas gård.

Tjänsten Plocka och Skanna i Prisma har fått ett särskilt beröm från kunder som har en stor varukorg och som enkelt kan packa produkter i sina kassar som de redan har placerat i kundvagnen. Via tjänsten kan kunden skanna sina inköp direkt i kassen redan när kunden går runt i butiken. I och med tjänsten uteblir en fas från handlandet när varorna inte behöver radas upp och packas ner på nytt i kassen.

Pilotprojekten i Prisma Hemstrand i Vasa och S-market Kalajoki var framgångsrika när det gäller digitala prisetiketter. Efter pilotprojektet utrustades Handelslaget KPO:s samtliga Prisma och S-marketenheter med digitala prisetiketter. Till följd av förnyelsen är prisetiketterna i butikerna snygga och enhetliga. Detta har haft en positiv inverkan på den dagliga verksamheten i butikerna och underlättat personalens arbete. Kunderna har också gett god respons på denna förnyelse.

Tjänsteutbudet i Vasa ekonomiska region förbättrades avsevärt inom bruksvaruhandeln när Sokos öppnade i Vasa centrum i april 2024. Sokos-butiken enligt det nya konceptet öppnade i Köpcentrum Rewell på första våningen vid torget. Sokos, som fokuserar på mode, skönhet och hem, återvände till Vasa efter 27 år. Moderna Sokos är ett utmärkt komplement i Vasa och stärker stadskärnans livskraft och attraktionskraft. Sokos och dess webbutik med dess tjänster har övertygat våra kunder i enlighet med våra förväntningar.

Nya S-market Sundom, den nya automatstationen och ABC-laddning var också länge efterlängtade komplement till tjänsterna i Vasa. Byggandet och öppnandet av S-market i Kaustby var en av de största investeringarna inom markethandeln 2024. På samma gång byggde vi en ny automatstation, ABC Carwash och ABC-laddning i samband med S-market.

Vi vill erbjuda våra bilburna kunder den bästa servicehelheten och kundupplevelsen i alla våra ABC-trafikbutiker. Vi siktar på att bli marknadsledande inom distribution av konsumentbränslen och tillhandahållare av allmänna laddstationer för elbilar.

Under 2024 öppnade vi nya ABC-laddstationer i Kaustby, Karleby, Perho, Sievi och Vasa. För närvarande kan elbilar laddas vid totalt 22 verksamhetsställen.

Verksamheten och tjänsterna utvecklas kontinuerligt

Den viktigaste uppgiften 2025 är att säkerställa fortsatt priskonkurrensförmåga i alla våra markethandeln. Förbättrad kundnöjdhet, utveckling av digitala tjänster, långa öppettider och framgångsrikt arbete med sortimentet utgör en grund för en utmärkt kundupplevelse i våra butiker varje dag.

Jakobstads första S-market öppnar i början av 2025. Enheten kommer att komplettera våra

tjänster i centrum, och det blir nu lättare för våra kunder att koncentrera sina köp i Jakobstad.

Öppnandet av en ny enhet, ABC Joutsentie Ylivieska, är det viktigaste ABC-projektet under 2025. Enheten genomför ett pilotprojekt med en ny snabbkassa på restaurangen och med digitala prisetiketter i en Sale-butik.

Under det kommande året fortsätter vi att fokusera på att förbättra kvaliteten och tillgängligheten i alla våra kedjor. Ett viktigt rättesnöre är att vi idag ska utföra de grundläggande uppgifterna inom handeln bättre än i går.

Markethandelns försäljning och resultat

Våra ägarkunder anser att våra tjänster och förmåner är lockande. Både försäljningen och kundnöjdheten har utvecklats bra i samtliga kedjor.

År 2024 uppgick markethandelns totala försäljning till 956,3 miljoner, vilket är en ökning med 2,3 procent jämfört med året innan. Rörelseresultatet blev 22,2 miljoner euro. ■

KPO:n järjestämät tapahtumat vetivät sankoin joukon festivaaliväkeä Ylivieskassa, Kokkolassa ja Vaasassa.

KPO:s evenemang lockade en stor mängd festivalbesökare i Ylivieska, Karleby och Vasa.

Matkailu- ja ravitsemiskauppa kasvaa edelleen investointien vauhdittamana

KPO:n matkailu- ja ravitsemiskauppa tarjoaa ajanmukaisia ja monipuolisia hotelli- ja ravintolapalveluja sekä tapahtumia. Taavoitteenamme on tarjota kokonaisvaltainen vieraskokemus monikanavaisessa toimintaympäristössä onnellistaan meille tulevat vieraamme.

Vaasassa avattiin OSH Royal täysin uudistettuna – kansainvälisen matkailun osuus kasvamassa

Osuuskauppa KPO:n MaRa-toimialan historian suurimman investoinnin OSH Royal hotellin ensimmäinen vaihe saatiin valmiiksi 2024 alkuvuodesta ja hotelli avattiin täysin uudistettuna helmikuun lopussa 2024. Avaus on ollut menestys ja hotelli on otettu hienosti vastaan. Hotelli on ratkaisuiltaan kokoluokassaan Suomen energiatehokkain hotelli ja on saanut paljon kotimaista ja kansainvälistä näkyvyyttä ja huomiota.

Kansainvälisen matkustuksen osuus on kasvamassa alueellemme, mikä näkyy myös hoteleissamme. Kasvua on nähtävissä niin työ – kuin vapaa-ajan kansainvälisen matkustuksen osalta. Vaasassa jo joka viides hotellivieraamme tulee Suomen ulkopuolelta.

Vuonna 2024 hoteleissamme myytiin yhteensä 110 481 huonetta. Kasvua vuoteen 2023 verrattuna oli 7 %, vaikka Vaasassa

OSH Royal hotelli oli kokonaan suljettuna 4 viikkoa uudistusten aikana.

Ravintolatoiminnassa näkyivät talouden haasteet – tapahtumissa ennätysmäisesti yleisöä

Yleinen taloustilanne ja sen vaikutukset kuluttajan ostovoimaan näkyivät laajalti ravintolatoiminnassa vuonna 2024. Vaikutukset ovat olleet ravintolatyyppittäin vaihtelevia. Vuonna 2024 ravintolamyymintämme oli kaikkiaan 26,0 miljoonaa euroa, missä kasvua oli 9 % verrattuna edelliseen vuoteen. Kasvusta suuri osa tuli Royalin uusista ravintoloistamme.

KPO on alueellamme merkittävä toimija erilaisten omien tapahtumien tuottamisessa ja toimii myös kumppanina muiden tuottamissa tapahtumissa Kokkolassa, Vaasassa ja Ylivieskassa. Vuonna 2024 nähtiin merkittävää kasvua mm. Sun Pampas tapahtumassa Ylivieskassa sekä Kokkolassa. Tapahtumissamme vieraili vuonna 2024 ennätyselliset 26 000 kävijää. Kaikki kolme suurinta tapahtumaamme saavat jatkoa vuodelle 2025.

Vuoden 2025 osalta matkailu- ja ravitsemiskaupan odotukset ovat varovaiset. Yleinen taloustilanne ja kuluttajien ostovoima sekä heikko luottamus talouteen näkyvät toimialallamme selvästi. Toimialana va-

raudumme hienoiseen myynnin laskuun sekä tuloksen heikkenemiseen. Arvonlisäkerotukset syövät osaltaan myös liikevaihtoa vaikuttaen negatiivisesti toimialaan.

Matkailu- ja ravitsemiskaupan myynti ja tulos

KPO:n matkailu- ja ravitsemiskaupan kokonaismyynti vuonna 2024 oli 42,4 miljoonaa euroa, mikä oli 10,4 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Operatiivinen tulos oli -1,4 milj. euroa. Tulos heikkeni 1,4 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta johtuen uudistetun OSH Royalin avaukseen liittyvistä kustannuksista sekä osittain ravintolatoiminnasta tietyissä ravintolatyypeissä. ■

Toimialajohtaja
Branschdirektör
RIKU ASUKAS

Kuva: BILDAMILLOUKE

Osuuskauppa KPO:n MaRa-toimialan historian suurin investointi Original Sokos Hotel Royal Vaasa avattiin helmikuussa 2024.

Öppnandet av Original Sokos Hotel Royal Vaasa i februari 2024 var den största investeringen någonsin i Handelslaget KPO:s rese- och förplägnadsbranschen.

Rese- och förplägnadsbranschen fortsätter att växa i takt med investeringar

KPO:s rese- och förplägnadsbranschen tillhandahåller moderna och mångsidiga hotell- och restaurangtjänster samt evenemang. Vårt mål är att erbjuda gästerna en helhetsupplevelse i en miljö av flera kanaler och att göra våra gäster lyckliga när de besöker oss.

Helt renoverade OSH Royal öppnade i Vasa – andelen internationella turister ökar

I början av 2024 slutfördes den första fasen av OSH Royal Hotel, den största investeringen någonsin i Handelslaget KPO:s rese- och förplägnadsbransch, och hotellet öppnade helt renoverat i slutet av februari 2024. Invigningen har varit en succé och hotellet har tagits emot väl. Hotellet är det mest energieffektiva hotellet i sin storlek i Finland och har fått mycket nationell och internationell synlighet och uppmärksamhet.

Andelen internationella resor ökar i vårt område, vilket också avspeglas på våra hotell. Både antalet internationella affärsresenärer och antalet internationella resenärer på fritidsresa ökar. I Vasa kommer redan en femtedel av våra hotellgäster från andra länder än Finland.

År 2024 såldes totalt 110 481 rum på våra hotell. Ökningen jämfört med 2023 var 7 procent, trots att OSH Royal Hotel i Vasa var helt stängt i fyra veckor under renoveringsarbetet.

Ekonomiska utmaningar återspeglas i restaurangverksamheten – rekordantal deltagare i evenemang

År 2024 återspeglades det allmänna ekonomiska läget och dess effekter på konsumenternas köpkraft i hög grad i restaurangverksamheten. Effekterna har varierat beroende på typ av restaurang. År 2024 uppgick vår restaurangförsäljning till 26,0 miljoner euro, en ökning med 9 procent jämfört med året innan. En stor del av ökningen kom från våra nya Royal-restauranger.

KPO är en viktig aktör i vår region när det gäller att tillhandahålla olika egna evenemang. Dessutom är KPO partner vid evenemang som andra aktörer i Karleby, Vasa och Ylivieska tillhandahåller. År 2024 skedde en betydande ökning av bland annat Sun Pampas i Ylivieska och i Karleby. År 2024 deltog ett rekordantal besökare, 26 000, i våra evenemang. Alla våra tre största evenemang får fortsättning 2025.

I rese- och förplägnadsbranschen är förväntningarna på år 2025 försiktiga. Det allmänna ekonomiska läget, konsumenternas köpkraft och det svaga förtroendet för ekonomin märks tydligt i vår bransch. Som bransch är vi beredda att försäljningen minskar något och resultatet blir sämre. Momshöjningarna tär också på omsättningen, vilket påverkar branschen negativt.

Rese- och förplägnadsbranschens försäljning och resultat

År 2024 uppgick den totala försäljningen inom KPO:s rese- och förplägnadsbransch till 42,4 miljoner euro, vilket var 10,4 procent mer än året innan. Rörelseresultatet uppgick till -1,4 miljoner euro. Resultatet försämrades med 1,4 miljoner euro jämfört med året innan. Orsaken var kostnaderna för öppnandet av renoverade OSH Royal och delvis restaurangverksamheten i vissa typer av restauranger. ■

Vaasa | Vasa

Kokkola | Karleby

Ylivieska

KUVA/BILD: AKI PAAVOLA

Toyota oli jälleen kerran markkinaykkönen alueellamme ja koko valtakunnassa.

Toyota var igen en gång marknadssetta i vår region och i hela landet.

Kuvassa/På bild: Niklas Wingren ja /och Johan Aspegren

Autokauppaa vaikeassa markkinatilanteessa

Uusien autojen kauppaa 90-luvun lamavuosien tasolla, huoltotoiminnoissa kasvua

Suomessa rekisteröityjen uusien henkilöautojen määrä pieneni vuonna 2024 edellisvuosien jo ennestään ennätysalhaisesta tasosta. Ensirekisteröinnit (74 072) vähenivät valtakunnassa peräti 15,4 %. Eroa edellisen kymmenen vuoden keskiarvoon kertyi jopa 30 %. Pohjalaismaakunnissa Etelä-Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla rekisteröinnit vähenivät 15,3 %. Alhaista rekisteröintimäärää selittivät ennen kaikkea kuluttajien heikko luottamus talouteen sekä kohonnut korkotaso. Uudet asiakastilaukset olivat jopa rekisteröintejä alhaisemmalla tasolla, koska vuoden 2024 aikana luovutettiin vielä koronavuosina kasaantuneen tilaukskannan häntiä. Käytettyjen autojen kaupassa puolestaan nähtiin jonkin verran kasvua ja huoltopalveluiden kysyntä kasvoi niin ikään jonkin verran.

KPO:n edustamat merkit pärjäsivät jälleen markkinassa erinomaisesti. Toyota oli edellisvuoden tapaan selvästi markkinaykkönen alueellamme ja valtakunnassa. Volvo puolestaan nousi rekisteröinneissä valtakunnan toiselle sijalle. Sähköistymisen trendi näkyi edelleen vahvasti uusien autojen kaupassa, vaikkakin hidastuen. Noin 30 % Suomessa rekisteröidyistä uusista autoista oli sähköau-

toja, minkä lisäksi ladattavien ja itselataavien hybridien osuus oli 50 %. KPO:n edustamat merkit ovat olleet tässä kehityksessä kärkijoukossa.

Autoala odottaa vuodelle 2025 pientä markkinan piristymistä. Korkotason laskun ja yleisen ostovoiman kasvun odotetaan vaikuttavan positiivisesti kysyntään ja uusien ensirekisteröintien odotetaan kasvavan noin kymmenellä prosentilla. Vaikka kasvu toteutuisi, jää kokonaismarkkina silti vaatimattomalle tasolle. Automaan kokonaistuloksen arvioidaan paranevan sisäisten kehitystoimien ja myynnin maltillisen kehityksen myötä. Nystedtin tuloksen odotetaan jäävän vuoden 2024 tasolle johtuen Vaasan uuden toimipisteen avauskustannuksista.

Autokaupan myynti ja tulos

KPO:n autokaupan verollinen myynti kasvoi edellisvuodesta ollen 124,9 miljoonaa euroa. Autokaupan operatiivinen tulos heikkeni ollen 1,6 miljoonaa euroa tappiollinen.

Oy Autoliike Nystedt Bilaffär Ab:lla on Toyotan edustus Ylivieskassa, Kokkolassa, Pietarsaaressa, Seinäjoella ja Kauhajoella. Yhtiön myynti laski 0,9 % ollen 68,8 miljoonaa euroa. Yhti-

ön operatiivinen tulos heikkeni hieman ollen 0,3 miljoonaa euroa tappiollinen. Yhtiön toimitusjohtajana toimi Niklas Wingren.

Automaa Oy toimii Vaasassa ja Kokkolassa. Yhtiön edustamia merkkejä ovat Volvo, Ford ja Hyundai. Automaan myynti kasvoi 11,1 % ollen 55,6 miljoonaa euroa. Yhtiön operatiivinen tulos pysyi edellisvuoden tasolla ollen 1,35 miljoonaa euroa tappiollinen. Yhtiön toimitusjohtajana toimi 18.10. saakka Henri Jokela ja 1.12. alkaen Antti Mustakangas. ■

EDUSTAMAMME MERKIT REPRESENTERADE MÄRKEN:

V O L V O

HYUNDAI

Volvo oli toiseksi myydyin automerkki Suomessa.
Volvo var den näst mest sålda bilen i Finland.

Bilhandeln i ett svårt marknadsläge

Försäljningen av nya bilar på samma nivå som under lågkonjunkturåren på 1990-talet, tillväxt i serviceverksamheterna

Antalet nya personbilar som registrerades i Finland minskade under 2024 jämfört med den redan rekordlåga nivån under föregående år. Antalet nyregistreringar (74 072) minskade med hela 15,4 procent i landet. Skillnaden jämfört med genomsnittet för de senaste tio åren var hela 30 procent. I de österbottniska landskapen Södra Österbotten, Mellersta Österbotten, Norra Österbotten och Österbotten minskade antalet registreringar med 15,3 procent. Den låga registreringsgraden kunde framför allt förklaras med ett svagt konsumentförtroende för ekonomin och med högre räntor. Antalet nya kundbeställningar var till och med mindre än antalet registreringar, eftersom vi fortfarande under 2024 levererade återstående beställningar, som hade ackumulerats under covid-19-åren. Handeln med begagnade bilar ökade däremot något och efterfrågan på servicetjänster ökade också en aning.

De bilmärken som KPO företräder klarade sig utomordentligt på marknaden. Liksom år 2023 var Toyota en klar marknadsetta i vår region och i hela landet. Volvo kom i sin tur på andra plats i landet när det gäller registreringar.

Övergången till elbilar är en fortsatt stark trend inom bilhandeln, trots att den skett långsammare än tidigare. Omkring 30 procent av de nya bilar som registrerades i Finland var elbilar, och därtill var andelen laddbara och självladdande hybrider 50 procent. De märken som KPO företräder har gått i spetsen för denna utveckling. Bilbranschen förväntar sig att marknaden ska tillta något 2025. Räntenedgången och den allmänna ökningen av köpkraften förväntas ha en positiv inverkan på efterfrågan, och därför förväntas antalet första registreringar öka med cirka tio procent. Även om denna ökning realiserats kommer den totala marknaden att vara blygsam. Det totala resultatet för Automaas förväntas bli bättre tack vare interna förbättringsåtgärder och en måttlig utveckling av försäljningen. Nystedts resultat förväntas ligga på samma nivå som under 2024 på grund av kostnaderna för öppnandet av ett nytt verksamhetsställe i Vasa.

Bilhandelns försäljning och resultat

KPO:s momsbelagda bilförsäljning ökade jämfört med året innan och uppgick till 124,9 miljoner euro. Rörelseresultatet inom bilhandeln

försämrades något och uppvisade en förlust på 1,6 miljoner euro.

Oy Autoliike Nystedt Bilaffär Ab företräder Toyota i Ylivieska, Karleby, Jakobstad, Seinäjoki och Kauhajokki. Bolagets försäljning sjönk med 0,9 procent och uppgick till 68,8 miljoner euro. Bolagets rörelseresultat försämrades något och uppvisade en förlust på 0,3 miljoner euro. Niklas Wingren var verkställande direktör för bolaget.

Automaa Oy har verksamhet i Vasa och Karleby. De märken som bolaget företräder är Volvo, Ford och Hyundai. Automaas försäljning ökade med 11,1 procent och uppgick till 55,6 miljoner euro. Bolagets rörelseresultat låg på samma nivå som året innan, -1,35 miljoner euro. Henri Jokela var bolagets verkställande direktör till och med den 18 oktober och Antti Muskatangas från och med den 1 december. ■

Original Sokos Hotel Royal Vaasan toisessa vaiheessa toteutetaan pysäköintilaitos, yli 120 täysin uudistettua hotellihuonetta, vuokratiloja sekä uudistettu O'Malley's ravintola. I den andra fasen av renoveringen av Original Sokos Hotel Royal Vasa genomförs en parkeringsanläggning, över 120 helt förnyade hotellrum, hyreslokaler och den förnyade restaurangen O'Malley's.

Talous tasapainossa

Taloushallinto vastaa KPO:n taloustoiminnoista. Niihin sisältyvät laskentatoimi, rahoitus, sijoitukset ja luotonvalvonta, S-Pankin asiamiestoiminta, tietojärjestelmät, kiinteistöliiketoiminta sekä hallinnon päätöksenteon valmistelu.

KPO:n verollinen myyntivuonna 2024 oli 1132,0 miljoonaa euroa ja liikevaihto 922,1 miljoonaa euroa. Liikevaihto kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 22,6 miljoonaa euroa. Kasvua kirjattiin lähes kaikilla KPO:n toimialoilla. Konsernin tulos ennen veroja kasvoi edellisvuodesta olleen 33,0 miljoonaa euroa. Tuloksen paranemiseen vaikutti olennaisesti päivittäistavara-kaupan kasvu.

Nettorahoitustuotot olivat 3,4 miljoonaa (ed. v. 2,8 miljoonaa euroa) ja korollinen vieras pääoma oli 20,6 miljoonaa euroa (ed. v. 10,5 miljoonaa euroa). Omavaraisuusaste oli vuoden lopussa 81,4 % (ed. v. 81,8 %) ja oman pääoman tuotto 5,9 % (ed. v. 5,4 %).

Investointien huippuvuodet hotelleihin ja markettakkauppaan jatkuvat

KPO:n investoinnit vuonna 2024 olivat yhteensä 68,2 miljoonaa euroa.

OSH Royalin uudistuksen ensimmäisen vaiheen valmistuminen oli KPO:n investointien tärkein merkkipaalu vuonna 2024. Kakkosvaiheen luvittaminen ja töiden käynnistäminen pysäköintilaitoksen louhinnalla ja Central-kiin-

teistön uudistuksen edellyttämällä purkutöillä olivat suorana jatkumona tälle suurinvestoinnille. Vuoden 2024 merkittävimpiin avauksiin kuului luonnollisesti myös Sokoksen paluun entiseen sijaintinsa Vaasaan Kauppakeskus Rewelliin.

Market-investoinneista merkittävimmät olivat S-market Sundomin ja S-market Kaustisen avaukset. Molempiin kohteisiin rakennettiin myös polttoaineen jakeluasemat ja ABC Lataus. Kaustiselle toteutettiin lisäksi kokonaan uutena palveluna ABC Carwash. Investoinnin suuruusluokalla mitattuna S-market -hankkeiden kanssa lähes samoihin euro-määriin yltää vuoden 2024 aikana jatkunut Prisma Kotirannan uudistus, kuluneen vuoden aikana läpiviety Prisma Kokkolan kylmälaite- ja miljöuudistus ja loppusyksystä aloitettu vastaava Prisma Ylivieskan uudistus. Kylmäjärjestelmä- ja kalusteremontit toteutettiin suunnitellusti myös Haapaveden ja Ristinummen S-marketteihin. Harjakorkeuteensa ehtivät vuoden loppuun mennessä myös uuden ABC Joutsentien ja Nystedt Vaasan rakennushankkeet, joiden on määrä valmistua kevään 2025 kuluessa.

Talousjohtaja
Ekonomidirektör
MATTI LAUKKA

Prisma Raudan kiinteistössä aloitettiin viimeisen vapaana olleen tilan rakentaminen Evidensian eläinklinikaksi. Kallentorilla puolestaan rakennettiin yli 1600 m²:n suuruiset tilat SC ROK-kuntosalille. Kauppakeskus Rewellin face-lift-projekti eteni vuoden aikana rakennusteknistien töiden ja sisustuselementtien osalta siten, että vuodelle 2025 jäivät vielä valaistuksen ja Rewell Lounge -alueen toteutus.

Lisäksi vuoden 2024 aikana tehtiin useita myymälöiden pienempiä korjaus-, korvaus- ja energiainvestointeja myymäläverkostoon.

Jätti-investoinnit jatkuvat myös vuosina 2025-2028

OSH Royalin uudistuksen toisen vaiheen rakennustöiden on määrä valmistua vuoden 2025 loppuun mennessä. Hotelli- ja ravintolatoimintojen lisäksi ns. Central-kiinteistöön rakennetaan toimitus- ja tuotantotilat YLE:n Vaasan yksiköille. Lisäksi hanketta täydentää kolmitasoinen 176 autolle mitoitettu pysäköintilaitos.

Panostukset hotellitoimintoihin laajenevat

Kuva/Bild: Hiltale

Uusi S-market Kaustinen avattiin elokuussa 2024.

Uusi myymälä rakentui samalle tontille vanhan marketin kanssa.

Nya S-market Kaustinen öppnades i augusti 2024. Den nya butiken byggdes på samma tomt som den gamla butiken.

Ekonomi i balans

Ekonomiförvaltningen svarar för KPO:s ekonomifunktioner. Hit hör redovisningen, finansieringen, placeringarna och kreditövervakningen, ombudsverksamheten för S-Banken, datasystemen, fastighetsrörelsen och beredningen av förvaltningens beslutsfattande.

År 2024 uppgick KPO:s momsbelagda försäljning till 1 132,0 miljoner euro och omsättningen till 922,1 miljoner euro. Jämfört med året innan ökade omsättningen med 22,6 miljoner euro. Nästan alla affärsområden inom KPO redovisade tillväxt. Koncernens resultat före skatter ökade och uppgick till 33,0 miljoner euro. Resultatförbättringen påverkades mest av tillväxten i dagligvaruhandeln.

De finansiella nettointäkterna var 3,4 miljoner euro (2023: 2,8 mn euro) och det räntebärande främmande kapitalet 20,6 miljoner euro (2023: 10,5 mn euro). Vid årets slut uppgick soliditeten till 81,4 procent (2023: 81,8 %) och avkastningen på eget kapital till 5,9 procent (2023: 5,5 %).

Toppåren fortsätter när det gäller investeringar i hotell och i markethandeln

KPO investerade totalt 68,2 miljoner euro under 2024.

Slutförandet av den första fasen av renoveringen av OSH Royal var den viktigaste milstolpen bland KPO:s investeringar 2024. Denna

KPO-koncernen muodostavat emo-osuuskunta Osuuskauppa KPO ja sen tytäryhtiöt. KPO-koncernen bildas av moderandelslaget Handelslaget KPO och dess dotterbolag.

OSUUSKAUPPA KPO

KPO:n sataprosenttisesti omistamia yhtiöitä ovat:

Bolag som KPO äger till hundra procent:

- Oy Autoliike Nystedt Bilaffär Ab
- Automaa Oy
- Pohjan Tukku Oy
- Kiinteistö Oy Kallentorin Kauppakeskus
- Asunto Oy Kokkolan Pormestari
- KPO-Kiinteistöt Oy

- Kiinteistö Oy Vaasan Esplanadi

- Kiinteistö Oy Vaasan Kiitokaari 7

- Kiinteistö Oy Oulaisten Keskuspekka

Osuuskauppa KPO omistaa osan seuravista yhtiöistä:

Handelslaget KPO äger en del av bolaget:

- Automaalaamo Kokko-Color Oy

KPO-Kiinteistöt Oy omistaa valtaosan tai osan myös seuraavista yhtiöistä:

KPO-Kiinteistöt Oy äger merparten eller en del också av följande bolag:

— Kiinteistö Oy Palosaarentie 26	84,55 %
— Kiinteistö Oy Rewell Galleria	68,81 %
— Asunto Oy Raastuvankatu 19	60,00 %
— Kiinteistö Oy Vaasan Säästötalo	53,18 %
— Vaasan Toripysäköinti Oy	34,57 %

S-Pankki KPO:n toiminta-alueella S-Banken inom KPO:s verksamhetsområde

S-Etukortti Visa käytössä 149 194 henkilöllä
149 194 personer har S-Förmånskort Visa i bruk

S-Pankin pankkitunnukset 132 727 henkilöllä
132 727 personer har S-Bankens bankkoder

S-mobiiliin ladanneet käyttäjät 116 000 henkilöllä
116 000 användare har laddat ner S-mobil

S-Business KPO:n toiminta-alueella S-Business inom KPO:s verksamhetsområde

10 260 kpl/st

Yritystä asiakkaana
Företag som kunder

Yli 100 kpl/st

Toimipaikkaa kortin piirissä
Verksamhetsställen där kortet kan användas

21 milj. €

Veroton myynti v. 2023
Skattefri försäljning år 2023

Oma myyntipäällikkö palvele massaa S-Business -asiakkaita
Egen försäljningschef som betjänar S-Business kunder

vuoden 2025 keväällä Kokkolaan. Rakennuslupahakemusvaiheeseen edenneen uuden hotellikonaisuuden rakentamisen on määrä alkaa huhtikuussa ja valmistua vuoden 2026 loppuun mennessä. Tämän jälkeen vuosina 2027-28 ovatkin sitten vuorossa OSH Vaakunan ja OSH Kaarlen kokonaisuudistukset.

Pietarsaaren keskustasta vuonna 2024 hankittuun liikerakennukseen avataan keväällä 2025 kaupungin ensimmäinen S-market. Kaupunkiin kohdistuvat panostukset jatkuvat suunnitteluvaiheessa olevalla Prisma Pietarsaaren laajennuksella ja uudistuksella. Prisma-investoinnin pääpaino kohdistuu vuosille 2026-27.

Valmisteilla olevista S-market -hankkeista toteutetaan ensimmäisenä Nivala, jonka rakennustyöt alkavat kevään 2025 aikana. Seuraavina valmisteluvaiheessa ovat Laihia, Uusikaarlepyy, Ylivieska ja Himanka.

VR:ltä hankitun Kosilan alueen mukanaan tuomia mahdollisuuksia selvitetään ja esisuunnittelua viedään eteenpäin tavoitteena asemakaavamuutoksen käynnistäminen vuoden 2025 aikana.

Näkymät vuodelle 2025

Vuoden 2024 hyvästä tuloksesta johtuen hallitus on päättänyt esittää, että 31.12.2024 täyteen maksetuille 100 euron osuusmaksuille maksetaan osuuspääoman korkona 2 prosenttia, ja lisäksi maksetaan ylijäämäpalautusta 0,5 % Osuuskauppa KPO:ltä tehdyistä bonusostoista. Maksettava summa on yhteensä noin 3,3 miljoonaa euroa.

Näkymiä vuodelle 2025 varjostavat edelleen globaalit kriisit ja haastava taloustilanne. Epävarmuus talouden ja kulutuksen trendeistä ja toipumisesta tekee vuoden suunnittelusta erittäin vaikeaa. Edelliset kriisien sävyttämät vuodet kuitenkin ovat osoittaneet, että KPO on onnistunut lunastamaan sen palveluille kohdistetut odotukset, ja että palveluportfolio on hyvässä tasapainossa vastamaan toimin-

taympäristön tuomiin haasteisiin. Juuri koronapandemian alla vahvistettu KPO:n strategia on todettu toimivaksi ohjenuoraksi myös muuttuneessa tilanteessa, ja sen mukaisia toimenpiteitä onkin tarkoitus jatkaa myös vuonna 2025 valmistautuen samalla strategiapäivitykseen nykyisen strategiajakson lähestyessä loppuaan. KPO:n tavoitteena on edelleen säilyttää hintajohtajan asema päivittäistavarakaupassa ja kehittää samalla palveluitamme asiakkaillemme yhä paremmiksi ja ajanmukaisemmiksi. Visionamme on olla asiakkaidemme ykkösvalinta kaikilla toimialoillamme.

Vuoden 2025 kokonaistuloksen odotetaan heikenevän jonkin verran kaikkien toimialojen vahvojen verkostopanostusten myötä. Tuloksen odotetaan kuitenkin pysyvän erinomaisella tasolla.

KPO-konsernin tulosityksiköiden ja toimialojen operatiiviset tulokset on laskettu sisäisillä vuokrilla ja koroilla. KPO-konsernissa korko käyttö pääomalle ja käyttöomaisuudelle oli 2 %.

KPO:lla on kaiken kaikkiaan omistuksessaan 131 kiinteistöä, joissa toimii omien toimipaikkojen ohella lähes 200 ulkopuolista vuokraista. Kiinteistöjen kokonaispinta-ala on noin 365 000 m².

KPO on omistajana myös S-ryhmän logistiikkakeskukset Oy:ssä sekä S-Voima Oy:ssä. S-ryhmän logistiikkakeskukset Oy omistaa Siipossa sijaitsevan päivittäis- ja käyttötavara-logistiikkakeskuksen sekä Meira Novan Tuusulan logistiikkakeskuksen.

S-Voima Oy on osuuskauppojen ja SOK:n sähkönhankintayhtiö, jonka avulla S-ryhmä pyrkii varmistamaan hintakilpailukykyisen sähköenergian saannin.

Helppoja ja edullisia pankkipalveluita asiakasomistajille kattavalla verkostolla

S-Pankki on Suomen ainoa kauppankkipankki, jonka tuote- ja palveluvalikoiman ytimenä toimi-

vat osuuskauppojen asiakasomistajille suunnatut maksuttomat peruspankkipalvelut. Kokonaisuudessaan S-Pankin tuotevalikoima koostuu käyttö- ja säästötileistä, rahastoitusta ja varainhoidon palveluista, kulutusluotoista ja vakuudellisista lainoista, kansainvälisistä maksukorteista sekä verkkopankista ja mobiilipankista.

Vuonna 2024 S-Pankki jatkoi digitaalisten palveluidensa vahvaa kehitystä. S-Pankin ja S-ryhmän palvelut yhdistävällä S-mobiili-sovelluksella on yli 2 miljoonaa käyttäjää. Osuuskauppa KPO:n asiakasomistajissa S-mobiiliin käyttäjiä oli vuoden 2024 lopussa jo yli 116 000.

KPO:n S-Pankin asiakaspalvelupisteiden verkostoon kuuluu viisi palvelupistettä, jotka toimivat osuuskaupan jokaisen Prismän yhteydessä Vaasassa, Kokkolassa, Pietarsaareissa ja Ylivieskassa.

S-Business -kortilla säästöjä yrityksille

S-Business -kortti avaa S-ryhmän palvelutarjonnan yritysasiakkaille. Kortti toimii maksuvälineenä yli 1 600 S-ryhmän toimipaikassa. S-Business -kortti vapauttaa suomalaiset yritykset kuittisiruksesta, koska kaikki ostotiedot toimitetaan kuukausittain kootusti korttilaskulla. Lisäksi kortti on yrityksille täysin maksuton ja sillä saa ostoista toimialakohtaisia alennuksia. ■

S-Pankki valtakunnallisesti S-Banken i hela landet

3,3 milj.

Asiakasmäärä
Antalet kunder

8,3 mrd.€

Talletuskanta
Inlåning

7 mrd.€

Luotot
Utlåning

enorma investering fick en direkt fortsättning genom en tillståndsprocess för fas två, inledning av brytningsarbete för ett parkeringshus och rivningsarbete som krävdes för renoveringen av Centralbyggnaden. En av de viktigaste öppnandena 2024 var naturligtvis också att Sokos återvände till sin tidigare plats i Köpcentrum Rewell i Vasa.

Öppnandet av S-market Sundom och S-market Kaustby var de mest betydande marketinversteringarna. Bränsledistributionsstationer och ABC-laddning byggdes också på båda objekten. Dessutom lanserades ABC Carwash som en helt ny tjänst i Kaustby. Om vi mäter varje investerings storlek i euro, ligger renoveringen av Prisma Hemstrand, som fortsatte 2024, ansiktslyftningen och bytet av kylanläggningar i Prisma Karleby under det gångna året och en motsvarande renovering av Prisma Ylivieska, som inleddes på senhösten, på nästan samma nivå som S-market-projekten. Kylanläggningar och möbler byttes också ut i S-market Haapavesi och S-market Korsnäs-tåget enligt planen. De nya byggprojekten ABC Joutsentie och Nystedt Vasa, som ska vara färdiga våren 2025, hann också nå taklags-höjd i slutet av året.

Byggandet av den sista lediga lokalen i Prisma Rauta-fastigheten inleddes för att bygga om lokalen till Evidensias djurklinik. I Kallestorg byggdes lokaler på en yta på mer än 1 600 m² för SCROK:s gym. Under året fortskred projektet för ansiktslyftning av Köpcentrum Rewell vad gäller de byggnadstekniska arbetena och inredningselementen. Det innebär att belysningen och Rewell Lounge-området kommer att genomföras 2025.

Under 2024 gjordes dessutom flera mindre reparations-, ersättnings- och energiinvesteringar i olika butiker i butiksnätet.

Enorma investeringar även 2025-2028

Byggandet av den andra fasen av renoveringen av OSH Royal ska vara slutfört i slutet av 2025. Utöver hotell- och restaurangverksamheterna byggs leverans- och produktionslokaler i den så kallade Centralfastigheten för Yles enheter i Vasa. Projektet kompletteras också med ett parkeringshus på tre plan med plats för 176 bilar.

Satsningarna på hotellverksamheter utvidgas till Karleby våren 2025. Syftet är att inleda byggande av ett nytt hotellkomplex, till vilket vi nu ansöker om bygglov, i april och att färdigställa komplexet före slutet av 2026. Efter detta inleds totalrenoveringar av OSH Vaakuna och OSH Kaarle 2027-2028.

Vårvintern 2025 öppnas den första S-market i Jakobstad i en affärsbyggnad som förvärvades i centrum 2024. Satsningarna på staden fortsätter genom utbyggnad och renovering av

Prisma Jakobstad, som för närvarande är i planeringsskedet. Huvudfokus i Prisma-investeringen förväntas ligga på 2026-2027.

Bland de S-market-projekt som förbereds nu genomförs först projektet i Nivala, där bygget inleds våren 2025. Näst på tur i förberedelsefasen är projektet i Laihela, Nykarleby, Ylivieska och Himanka.

Vi kartlägger potentialen i Kosil, ett område som vi förvärvade från VR, och påskyndar den preliminära planeringen med målet att inleda en ändring av detaljplanen 2025.

Utsikter för år 2025

Med anledning av det goda resultatet för 2024 har styrelsen beslutat att föreslå att 2 procent ska betalas i ränta på de andelsinsatser på 100 euro som den 31 december 2024 var betalda till fullt belopp. Dessutom betalas 0,5 procent på bonusinköpen hos Handelslaget KPO som överskottsåterbäring. Totalt kommer cirka 3,3 miljoner euro att betalas ut.

Utsikterna för 2025 överskuggas fortfarande av globala kriser och ett kärvt ekonomiskt läge. Osäkerheten om återhämtningen och trenderna inom ekonomin och konsumtionen gör att det är mycket svårt att planera året. De senaste åren som präglats av kriser har dock visat att KPO har lyckats infria de förväntningar som kunderna haft på tjänsterna och att tjänsteportföljen är välbalanserad och redo att möta utmaningarna i omvärlden. KPO:s strategi som fastställdes strax före coronapandemin har visat sig vara ett fungerande rättesnöre även i den nya situationen. De åtgärder som fastställs i strategin ska fortsätta även under 2025. Samtidigt ska KPO förbereda sig för att uppdatera strategin när den pågående strategiperioden snart går ut. KPO vill slå vakt om sin ställning som prisledare inom dagligvaruhandeln och samtidigt utveckla tjänsterna så att de är mer tidsenliga och anpassade efter kundernas behov. Vår vision är att vara kundernas främsta val inom alla våra affärsområden.

Det totala resultatet 2025 förväntas bli något sämre till följd av starka nätverkssatsningar i alla affärsområden. Resultatet förväntas dock ligga kvar på en utmärkt nivå.

Rörelseresultaten för KPO-koncernens resultatenheter och affärsområden har beräknats på interna hyror och räntor. I KPO-koncernen var räntan på driftskapital och anläggningstillgångar 2 procent.

KPO äger sammanlagt 131 fastigheter, som utöver de egna verksamhetsställena också rymmer lokaler för närmare 200 hyresgäster. Fastigheterna har en yta på sammanlagt cirka 365 000 m².

KPO är också ägare i S-ryhmän logistiikkakeskukset Oy och i S-Voima Oy.

S-ryhmän logistiikkakeskukset Oy äger en logistikcentral för dagligvaror och bruksvaror i Sibbo och en logistikcentral för Meira Novas produkter i Tusby.

S-Voima Oy är handelslagens och SOK:s elanskaffningsbolag, som ska hjälpa S-gruppen att säkerställa tillgången till elenergi till konkurrenskraftigt pris.

Smidiga och förmånliga banktjänster för ägarkunder i ett omfattande nätverk

S-Banken är Finlands enda butiksbank, och de avgiftsfria bastjänsterna till ägarkunderna i handelslagen är kärnan i bankens produkt- och tjänsteutbud. S-Bankens produktsortiment omfattar bruks- och sparkonton, fonder och kapitalförvaltningstjänster, konsumtionskrediter och krediter med säkerhet, internationella betalkort samt en webbank och en mobilbank.

År 2024 fortsatte S-Banken att kraftigt utveckla sina digitala tjänster. Appen S-mobil, som förenar S-Bankens och S-gruppens tjänster, har över 2 miljoner användare. Vid utgången av 2024 använde över 116 000 av Handelslaget KPO:s ägarkunder appen S-mobil.

KPO:s nätverk av S-Bankens kundtjänstställen består av fem serviceställen som finns i anslutning till handelslagets samtliga Prisma-varuhus i Vasa, Karleby, Jakobstad och Ylivieska.

Företag sparar med S-Business-kortet

S-Business-kortet ger företagskunder tillgång till S-gruppens serviceutbud. Kortet kan användas som betalningsmedel på över 1 600 verksamhetsställen i S-gruppen. S-Business-kortet besparar de finländska företagen från kvittorumban, eftersom alla inköpsuppgifter varje månad skickas ut samlade på en enda kortfaktura. Kortet är dessutom helt avgiftsfritt för företagen, och det ger också branschvisa rabatter på inköp. ■

KUVA/BILD:AKI PAIVOLA

KUVA/BILD:RONI LAMBERG

KUVA/BILD:RAMI LOUKE

KUVA/BILD:LOTTA SUNDELL

KPO saavutti jälleen Suomen innostavimmat työpaikat -tunnustuksen. KPO fick än en gång erkännandet som en av Finlands mest inspirerande arbetsplatser.

KPO Suomen Innostavin työnantaja 2024

KPO:n henkilöstömäärässä tasaista kasvua

KPO-konsernissa oli vuoden 2024 lopussa työsuhteessa 2193 henkilöä (ed. v. 2110), joista 2114 henkilöä oli aktiivisessa työsuhteessa (ed. v. 1997) ja 79 henkilöä oli pitkällä poissaoloilla (ed. v. 113). Pitkät poissaolot koostuvat raskaus-, vanhempain ja hoitovapaista, opintovapaista sekä palkattomista sairauslomisista.

Vuonna 2024 KPO maksoi palkkoja 68,4 miljoonaa euroa (ed. v. 66,9 miljoonaa euroa ja toissa vuonna 60,0 milj. €). Työntekijöistä naisia oli 70,5 % ja miehiä 29,5 %. Henkilötyövuosi (HTV) mitattuna KPO työllisti vuoden lopussa 1574 työntekijää (ed. v. 1524). Vakituisesa työsuhteessa aktiivisista työntekijöistä oli 84,5 % (ed. v. 84,1 %). Vakituista kokoaikaisia oli 33,2 % ja osa-aikaisia 66,8 %. Näistä työsuhteista 57,9 % työntekijöistä oli yli 30 viikkotyötuntia. Henkilöstön keski-ikä oli 36,3 vuotta (ed. v. 36,3). Vakituisten henkilöstön vuosittainen vaihtuvuus oli kohtuullisen matala 12,1 % (ed. v. 13,2 %). Rekrytointi tehdään pääsääntöisesti esihenkilöiden toimes-

ta, joka on todettu toimivaksi konseptiksi mm. juuri vaihtuvuuden vähäisyytenä.

Myös vuonna 2024 henkilöstössä korostuu ikäryhmä alle 25-vuotiaat, joita on 29,3 % henkilöstöstä. Vakituisten työsuhteiden keskimääräinen pituus oli 10,2 vuotta. Henkilöstöstä 4,6 % (ed. v. 3,9 %) on muun maan kansalaisia ja yhteensä kansalaisuuksia on Suomen lisäksi kolmekymmentäneljä.

Yli 55-vuotiaita on henkilöstöstä 14,3 %, heistä 0,7 % on yli 65-vuotiaita. Eläköitymiset ovat KPO-konsernissa vuosittain olleet maltillisia, noin 20 henkilöä. Eläkeiän nouseminen näkyy KPO:lla tarpeena varmistaa henkilöstön työkyky laadukkaana esihenkilötyön avulla yhdessä työeläkeyhtiön ja työterveyden kanssa.

Ennätysmäärä kesätyöntekijöitä

KPO:lla palkattiin vuonna 2024 kesätöihin kaupan-, hotelli ja ravitsemis- sekä autokaupan toimialoille noin 1400 henkilöä. Heistä n. 850 oli "Tutustu työelämään ja tienaa" -kesä-

harjoitteluohjelmassa olleita yläkoululaisia ja lukiolaisia. Monet kesätyöntekijät jatkavat työsuhteessa myös kesän jälkeen opintojensa ohella. Tämän mahdollistaa hyvä perehdytys, joka varmistaa osaamisen jo aikaisessa vaiheessa. KPO oli mukana vuonna 2024 "Vastuullinen kesäduuni -kampanjassa", jossa lupaudutaan tuottamaan onnistuneita työelämän kokemuksia, jotka rakentuvat kaikista työsuhteen elinkaaren tärkeistä kohtaamisista aina ensimmäisistä kesätyö- ja harjoittelukokemuksista asti.

Esihenkilövalmennuksilla varmistetaan laadukas henkilöstöjohtaminen

S-Päällikkövalmennuksen sai keväällä päätökseen 14 henkilöä. Heistä jokainen toimii tällä hetkellä esihenkilötehtävissä marketkaupan eri ketjuissa. Jollas Instituutin vetämä valmennus saa jatkoa helmikuussa 2025, jolloin valmennuksen aloittaa niin ikään 14 valmennettavaa. Valmennuksen tavoitteena on antaa tulevaisuuden päälliköille eväät toi-

KUVA/BILD-PAWLOUK

Osuuskauppa KPO työllisti noin 1400 kesätyöntekijää, joista noin puolet oli yläkoulu- ja lukioikäisille tarkoitettuja työelämään tutustumisharjoittelupaikkoja. Monet kesätyöntekijät jatkavat työsuhteessa myös kesän jälkeen. KPO sysselsatte återigen ca. 1400 sommarjobbare, varav ungefär hälften anställdes för introducerande praktik i arbetslivet avsedd för unga i högstadiet- och gymnasieåldern. Många sommarjobbare fortsätter att arbeta även efter sommaren.

KPO Finlands mest inspirerande arbetsgivare 2024

Stadig ökning av KPO:s personalstyrka

Vid utgången av 2024 hade KPO-koncernen 2193 anställda (2023: 2110), av vilka 2114 hade ett aktivt anställningsförhållande (2023: 1997) och 79 lång frånvaro (2023: 113). I lång frånvaro ingår graviditets-, föräldra- och vårdledigheter, studieledighet och sjukfrånvaro utan lön.

År 2024 betalade KPO ut 68,4 miljoner euro i lön (2023: 66,9 mn euro, 2022: 60,0 mn euro). Av de anställda var 70,5 procent kvinnor och 29,5 procent män. Mätt i årsverken sysselsatte KPO vid årets utgång 1574 personer (2023: 1524). Av personerna i aktivt anställningsförhållande var 84,5 procent fast anställda (2023: 84,1%). Av de fast anställda hade 33,2 procent heltidsanställning och 66,8 procent deltidanställning. Bland de anställda i dessa anställningsförhållanden hade 57,9 procent över 30 veckor arbetstid. Medelåldern var 36,3 år (2023: 36,3). Den årliga omsättningen av fast anställd personal var relativt låg, 12,1 procent (2023: 13,2%). Rekryteringen sköts i regel av cheferna. Det har visat sig vara ett välfunget

koncept, bland annat just för att omsättningen av personalen har sjunkit.

Även 2024 kommer åldersgruppen under 25 år att vara den största gruppen. Nu står gruppen för 29,3 procent av personalen. De fasta anställningarnas längd var i genomsnitt 10,2 år. Av personalen är 4,6 procent (2023: 3,9 %) medborgare i ett annat land. Utöver finska medborgare omfattar personalen totalt 34 nationaliteter.

Av personalen har 14,3 procent fyllt 55 år, och av dem har 0,7 procent fyllt 65 år. Inom KPO-koncernen har pensionsavgångarna varit måttliga, cirka 20 personer per år. Den höjda pensionsåldern återspeglas i KPO som behov av att säkerställa personalens arbetsförmåga genom ett gott chefsarbete i samarbete med arbetspensionsbolaget och företagshälsosvården.

Rekordantal sommarjobbare

År 2024 anställde KPO cirka 1400 sommarjob-

bare för handeln, hotell- och restaurangverksamheten och bilhandeln. Av dem var ungefär 850 elever i årskurserna 7-9 och gymnasieelever som deltagit i programmet Bekanta dig med arbetslivet och förtjäna. Många sommarjobbare fortsätter att arbeta även efter sommaren vid sidan av sina studier. Detta är möjligt tack vare en bra arbetsintroduktion, som säkerställer kompetensen i ett tidigt skede. År

Henkilöstöjohtaja
Personaldirektör
LEIF LINDBERG

mia vastuullisina esihenkilöinä omassa työryhmässään.

Esihenkilötyön tukemista on lähdetty vahvistamaan markketaupan toimipaikoissa, joihin on valittu apulaispääliköitä. Heille suunnattu valmennus alkaa maaliskuussa 2025.

Matkailu- ja ravitsemistoimialalla panostettiin laajasti vieraskokemuksen vahvistamiseen erilaisten valmennusten avulla.

Autokaupassa maahantuojat perinteisesti vastaavat henkilöstön valmennuksista.

Verkkokoulutukset ja perehdytykset mahdollistavat koulutusten tekemisen joustavasti ajasta ja paikasta riippumatta. Vuositaitain koko henkilöstö tekee esimerkiksi tietosuojakoulutukset verkossa. Vuoden 2024 aikana yhä useampi perehdytysosio suoritettiin verkossa.

Menestystä työyhteisötutkimuksen saralla

KPO-konserni valittiin 6.2.2025 vuoden 2024 Eezy Flown PeoplePower®-työyhteisötutkimuksen perusteella Suomen Innostavimmaksi työnantajaksi yli 1000 työntekijän sarjassa. KPO on saavuttanut Suomen innostavimmat työpaikat -tunnustuksen, joka vuosi tutkimuksen historian alusta saakka.

KPO:n vahvuudet ovat osaava ja omistautunut henkilöstö sekä hyvä johtaminen ja esihenkilötyö. KPO:ssa panostetaan jatkuvan kehittämiseen ja osaamiseen parantamiseen. Työntekijät arvostavat laadukkaita ja ajanmukaisia työolosuhteita sekä laajoja henkilöstöetuja ja kannustavaa palkitsemista.

KPO:n henkilöstö suosittelisi omaa työnantajansa erittäin todennäköisesti sitä kysyttäessä. KPO:lla tätä mittaava eNPS-luku on 59 (ed. v. 51), jota voidaan pitää erittäin korkeana lukuna. Suosittelijoita on henkilöstön joukosta 67 prosenttia, kun taas kriittisiä työnantajansa kohtaan on 8 prosenttia henkilöstöstä. Vertailuaineistoon nähden tulos on keskimääräistä selvästi korkeampi.

Henkilöstöetuja arvostetaan

KPO:n henkilöstöetuja ovat mm. ostoedut, laaja työterveyshuolto ja kattava vapaa-ajan tapaturmavakuutus, jonka voi ainoastaan saada työnantajan tarjoamana. Näitä henkilöstö arvostaa laajasti. Kaksi kolmesta KPO-laisesta hyödynsi vuonna 2024 myös ePassin liikunta-, kulttuuri- ja hierontaetua vähintään kerran. Henkilöstörahasto on myös saavuttanut suosioita.

Vaarojen arvioinneilla turvallisemat työpaikat

Vuonna 2024 kyettiin jälleen tekemään työsuojeluun liittyviä toimipaikkakäyntejä, joilla on tehty lakisääteisiä työn vaarojen arviointia. Näillä toimipaikkakäynneillä tehdään myös tapaturmia ennaltaehkäisevää turvallisuustyötä esimerkiksi perehdyttämällä ja valistamalla turvallisuusasioista ja ergonomiasta, sekä pitämään työsuojelua positiivisesti näkyvillä organisaatiossamme. Työsuojeluorganisaation tarkoituksena on jatkaa positiivista näkyvyyttä kentällä myös vuonna 2025 ja pyrkiä muillakin keinoin levittämään turvallisuustietoutta työtapaturmien ennaltaehkäisemiseksi.

Henkilöstön ensiapu- ja turvallisuusosamiseen panostetaan vuosittain järjestämällä useita turvapassikursseja yhteistyössä SPR:n kanssa ympäri KPO:n toiminta-alueita. Turvapassikurssi koostuu hätäensiapu-, ukatilanne- ja alkusammutusosioista, ja on voimassa kuusi vuotta kerrallaan. Suurimmalla osalla toimipaikkojen henkilöstöstä tulisi olla voimassa oleva turvapassi, jotta yksiköissä osataan toimia myös poikkeustilanteissa. Vuonna 2024 järjestettiin yhteensä 11 Turvapassi-koulutusta eri puolilla toimialuetta, ja koulutuksia tullaan jatkamaan vuonna 2025. Lisäksi hätäensiapu-verkkokoulutus on saatu jälleen käyttöön ja tukemaan turvallisuus- ja ensiapuosaamisen tavoitteitamme.

Vuonna 2025 tullaan järjestämään työsuojeluvuorokäyntejä, koska työsuojeluorganisaation nykyinen toimikausi päättyy vuoden lopussa. Vuoden 2025 agendalla on edelleen työn vaarojen arviointien päivittäminen Falcony-järjestelmään yhdessä liiketoimintojen kanssa. Lisäksi ennakoivaa turvallisuustyötä tullaan jatkamaan ja kehittämään aktiivisesti. ■

2114

Työntekijää vuoden 2024 lopussa Anställda vid slutet av 2024

Henkilötyö-
vuosiksi
muutettuna

1574

Omvandlat
till årsverken

Maksetut palkat / Utbetalda löner

milj. €	2022	2023	2024
	60,0	66,9	68,4

Työntekijät / Arbetstagare

Naisia

71%

Kvinnor

Miehiä

29%

Män

Johtajat ja esihenkilöt / Ledningen och chefer

Naisia / Kvinnor

54,1%

Miehiä / Män

45,9%

84% työsuhteista vakituisia
av anställningsförhållandena
är tillsvidareanställningar

Kokoaikaisia
Heltid
33,2%

Osa-aikaisia
Deltid
66,8%

Henkilöä pitkällä
poissaoloilla
(Äitiys- ja
hoitovapaat
sekä vuorottelu-
ja
opintovapaat)

79

Personer på
långvariga
ledigheter
(moderskaps-,
vård-, altern-
erings- eller
studielediga)

36,3 v. keski-ikä
år medelåldern

20 - 24 vuotiaat
år åringar

Suurin ikäryhmä
Den största åldersgruppen

10,2 v.
år

Työsuhteen keskimääräinen pituus
Anställningsförhållandenas
genomsnittliga längd

n. 1400 joista/varav → n. 850

kesätyöntekijää
sommarjobbare

"Tutustu ja tienaa" -harjoittelijoita
Praktikanter inom programmet "Bekanta
dig med arbetslivet och tjäna en slant"

Pitkän uran KPO:lla tehneille luovutettiin kunnia- ja ansiomerkkejä Mustakariilla. På Mustakari överräktes heders- och förtjänsttecken till arbetstagare som länge varit anställda inom KPO.

2024 deltog KPO också i kampanjen Ansvarsfyllt sommarjobb. I kampanjen åtar man sig att skapa framgångsrika arbetslivserfarenheter som bygger på alla viktiga möten under anställningens livscykel, ända från de första erfarenheterna av sommarjobb och praktik.

Utbildning av chefer säkerställer en god personalledning

I våras genomgick 14 personer S-Chefsutbildningen. Var och en av dem arbetar för närvarande som chef i olika kedjor inom markethandeln. Utbildningen vid Jollas Instituutti fortsätter i februari 2025, då 14 personer börjar med utbildningen. Syftet med utbildningen är att ge blivande chefer färdigheter att arbeta som ansvarsfulla chefer i den egna arbetsgruppen.

Stödet för chefsarbetet har stärkts i markethandelns verksamhetsställen, där biträdande chefer har utsetts. Utbildning av dem inleddes i mars 2025.

I rese- och förplägnadsbranschen gjordes omfattande satsningar på att stärka gästupplevelsen genom olika utbildningskurser.

Inom bilhandeln är det av hävd importörerna som ansvarar för personalutbildningen.

Nätutbildningar och arbetsintroduktioner gör det möjligt att genomgå utbildningar flexibelt oberoende av tid och plats. Varje år genomgår hela personalen till exempel dataskyddsutbildningar på nätet. Under 2024 genomfördes allt fler introduktionsavsnitt på nätet.

Framgång inom arbetsplatsundersökning

Den 6 februari 2025 utsågs KPO-koncernen till Finlands mest inspirerande arbetsgiva-

re i en kategori med mer än 1 000 anställda i Eezy Flows arbetsplatsundersökning, People Power® 2024. KPO har fått erkännandet Finlands mest inspirerande arbetsplatser varje år sedan undersökningen startade.

KPO:s styrkor är dess kompetenta och engagerade personal samt ett gott ledarskap och chefsarbete. KPO satsar på kontinuerlig utveckling och förbättring av kompetensen. De anställda värdesätter moderna arbetsförhållanden av hög standard samt omfattande personalförmåner och uppmuntrande belöning.

KPO:s personal skulle med stor sannolikhet rekommendera sin arbetsgivare, om de blev tillfrågade. För KPO är eNPS-talet som mäter detta 59 (2023: 51), som kan betraktas som ett mycket högt tal. Av personalen skulle 67 procent rekommendera, medan 8 procent är kritiska mot sin arbetsgivare. Jämfört med jämförelsematerialet är resultatet betydligt högre än genomsnittet.

Personalförmåner värderas högt

I KPO:s personalförmåner ingår bland annat köpförmåner, en omfattande företagshälsovård och en omfattande olycksfallsförsäkring för fritid, som endast kan tillhandahållas av arbetsgivaren. Dessa är högt värderade bland personalen. Under 2024 utnyttjade två tredjedelar av KPO:s anställda minst en gång motions-, kultur- och massageförmånen med ePassi. Personalfonden har också blivit populär.

Säkrare arbetsplatser genom riskbedömningar

År 2024 blev det åter möjligt att genomföra arbetsplatsbesök med tanke på arbetarskyddet. På besöken gjordes lagstadgade bedömningar av riskerna i arbetet. Dessa besök

på verksamhetsställen omfattar även olycksförebyggande säkerhetsarbete, till exempel genom introduktion och information om säkerhet och ergonomi. På besöken är syftet att hålla arbetarskyddet positivt synligt i vår organisation. Arbetarskyddsorganisationen har för avsikt att fortsätta att vara positivt synlig på fältet även under 2025 och att även på andra sätt försöka sprida säkerhetsinformation för att förebygga olycksfall i arbetet.

Varje år görs satsningar på personalens säkerhetskunskaper och kunskaper i första hjälpen genom att ordna flera säkerhetspasskurser i samarbete med FRK över hela KPO:s verksamhetsområde. Säkerhetspasskursen består av avsnitten livräddande första hjälpen, hotfulla situationer och primärläckning och gäller i sex år åt gången. De flesta anställda på verksamhetsställena bör ha ett giltigt säkerhetspass för att enheterna också ska kunna arbeta i exceptionella situationer. År 2024 ordnades sammanlagt elva säkerhetspassutbildningar på olika orter inom vårt verksamhetsområde, och utbildningarna fortsätter under 2025. Dessutom har webbutbildningen i livräddande första hjälpen införts på nytt för att stödja våra kompetensmål inom säkerhet och första hjälpen.

År 2025 förrättas arbetarskyddsval, eftersom den nuvarande mandatperioden för arbetarskyddsorganisationen löper ut i slutet av året. Agendan för 2025 omfattar fortfarande en uppdatering av bedömningarna av risker i arbetet i Falcony-systemet i samarbete med affärsverksamheterna. Dessutom kommer det proaktiva säkerhetsarbetet att fortsätta och utvecklas aktivt. ■

Vuonna 2024 KPO tuki toiminta-alueensa liikunta-, urheilu- ja kulttuuritoimintaa 500 000 eurolla. År 2024 gav KPO 500 000 euro i stöd till motion, idrott och kultur inom sitt verksamhetsområde.

Vastuullisuus keskiössä

Vastuullisuus merkitsee KPO:ssa taloudellista, sosiaalista ja ympäristöön liittyvää arvomaailmaa, joka näkyy panostuksina omalle alueelle.

KPO on alueellaan monella tapaa merkittävä toimija. KPO työllistää vuoden aikana parhaimmillaan suoraan yli 3 000 työntekijää, ja välillinen työllistävä vaikutus on niin ikään huomattavaa. KPO ostaa yli 2 400 pohjalaisen yrityksen tuotteita ja palveluja yhteensä yli 115 miljoonalla eurolla. Tähän laajaan yhteistyökumppaneiden joukkoon kuuluu mm. elintarviketuottajia, leipomoita, rakennusliikkeitä ja erilaisia palveluntarjoajia. Prismän päivittäistavaravalikoimasta löytyy n. 5 000 pohjalaista tuotetta, ja koko valikoimasta yli 80 % on kotimaisia tuotteita.

Vastuu oman alueen ja sen ihmisten hyvinvoinnin edistämisestä on luonteva osa osuustoiminnallista yritysmuotoa. Tarjoamme palveluita kattavasti alueellamme ja investoimme taloudelliset ehdot huomioiden myös niihin alueemme kuntiin, joissa väkimäärä on verraten pieni tai vähentymässä, ja palvelut yleisesti hiipumaan päin. Osuuskauppaa ei voida yritysmuotonsa vuoksi valloittaa, ostaa tai myy-

dä. Sitä ei voida myöskään siirtää paremmille markkinoille eikä toimintaa ohjata pelkästään tuloksen maksimoinnin näkökulmasta.

Kannattava liiketoiminta vastuullisuuden perustana

Vaikka osuuskauppaa ei ohjatakaan pelkästään tuloksen maksimoinnin näkökulmasta, on kannattava liiketoiminta perusta terveelle ja vastuulliselle toiminnalle. KPO toimii erittäin kilpailuilla toimialoilla, ja asiakkaiden odotukset kasvavat jatkuvasti. Kilpailukyvyn ylläpitämisen kannalta olennaista onkin vähintään maltillinen kasvu yhdistettynä kustannustason hallintaan. Välillä joudutaan myös vaikeiden ratkaisujen eteen, esimerkiksi toimipaikasta luopumiseen, jos kannattavaa polkua ei löydetä yrityksistä huolimatta. Myös investointien huolellinen arviointi on tärkeää. KPO on kuitenkin investoinut palvelujen kehittämiseen viimeisen viiden vuoden aikana lähes 240 miljoonaa euroa, ja tällä hetkellä käynnissä oleva ennätysellinen investointiohjelma tu-

lee jatkumaan myös joitakin vuosia eteenpäin.

Monipuolista liikunnan, kulttuurin ja tieteen tukemista

KPO on mukana edesauttamassa lukuisien toiminta-alueensa järjestöjen, yleishyödyllisten yhdistysten ja oppilaitosten toimintaa. Vuonna 2024 KPO käytti liikunnan, urheilun ja kulttuurin tukemiseen noin 500 000 euroa. Yhteistyökumppaneiden valinnassa etusijalla ovat oman alueen kohteet ja tapahtumat, jotka koskettavat mahdollisimman laajasti toimialueen ihmisiä. Yhteistyön tavoitteena on tuottaa merkityksellisiä etuja asiakasomistajille, esimerkiksi S-Etukortilla saatavia alennuksia pääsylippujen hinnoista.

Lasten ja nuorten liikuntaharrastusta tuetaan muun muassa Kannustajat-toiminnalla, jossa oli vuonna 2024 mukana yli 250 seuraa tai joukkuetta KPO:n toimialueelta. KPO ja muukaan valitut seurat sopivat yhteistyöstä, jossa kyseisen seuran Kannustajiksi liittyneet tuki-

Kuva/Bild: RAMI LOUKE

Aino Kankaanpää ja Juho Alasaari Laihialta, Alexander Ståhlberg Oravaisista sekä Felicia Backström, Fia Stenman ja Elli Niemi Vaasasta saivat Osuuskauppa KPO:n Nuori Lupaus –stipendin.

Aino Kankaanpää och Juho Alasaari från Laihela, Alexander Ståhlberg från Oravais samt Felicia Backström, Fia Stenman och Elli Niemi från Vasa var mottagare av Handelslaget KPO:s stipendium för Ungt Löfte. Kuvassa / På bild: Kim Biskop, Aino Kankaanpää ja/och Alexander Ståhlberg

Hållbarhet i centrum

För KPO betyder ansvarstagande ekonomiska, sociala och miljömässiga värderingar som syns i form av satsningar inom det egna området.

KPO är en på många sätt betydande aktör inom sitt verksamhetsområde. Under ett år sysselsätter KPO som mest mer än 3 000 arbetstagare direkt, och den indirekta sysselsättande effekten är också betydande. KPO köper produkter och tjänster av mer än 2 400 österbottniska företag för totalt mer än 115 miljoner euro. I den här stora gruppen av samarbetspartner finns bl.a. livsmedelsproducenter, bagerier, byggföretag och olika tjänsteproducenter. I Prismas dagligvarusortiment finns cirka 5 000 österbottniska produkter, och av hela sortimentet är mer än 80 procent av produkterna inhemska.

Att ansvara för att gynna det egna områdets och invånarnas välbefinnande är en naturlig del av den kooperativa företagsformen. Vi har ett omfattande utbud av tjänster i vårt område, och med hänsyn till de ekonomiska villkoren investerar vi också i sådana kommuner i vårt område där folkmängden är relativt liten eller minskar och tjänsteutbudet allmänt taget

försvagas. På grund av företagsformen kan ett handelslag inte övertas, köpas eller säljas. Det kan inte heller flyttas till bättre marknader, och verksamheten kan inte styras enbart med resultatmaximering i åtanke.

Lönsam affärsverksamhet är grunden för ansvaret

Även om handelslag inte styrs enbart med tanke på maximal vinst, är lönsamheten ändå grunden till en sund och ansvarstagande affärsverksamhet. KPO har verksamhet i branscher där konkurrensen är synnerligen hård, och där kundernas förväntningar ständigt ökar. För att konkurrenskraften ska kunna upprätthållas är det viktigt att ha kontroll över kostnadsnivån och att tillväxten åtminstone är måttlig. Ibland ställs vi också inför svåra avgöranden – exempelvis om att avstå från ett verksamhetsställe – om det trots alla ansträngningar inte går att uppnå lönsamhet. Det är också viktigt att investeringarna bedöms omsorgsfullt. De senaste fem åren har

KPO dock investerat nästan 240 miljoner euro i utveckling av tjänster, och det pågående rekordstora investeringsprogrammet fortsätter även under några år framöver.

Mångsidigt stöd för motion, kultur och vetenskap

KPO är med om att främja verksamheten i många organisationer, allmännyttiga föreningar och läroanstalter i sitt verksamhetsområde. År 2024 beviljade KPO ungefär 500 000 euro i stöd för motion, idrott och kultur. Vid valet av samarbetspartner prioriterar KPO evenemang och ändamål som berör så många människor som möjligt i den egna regionen. Samarbetet syftar till att ge ägarkunderna konkreta förmåner, exempelvis att man med S-Förmånskortet kan få rabatt på inträdesavgifter.

Motionsintresset hos barn och unga stöds bland annat genom verksamhetsformen Supporter. År 2024 deltog närmare 200 förening-

KUVA: BILD-HUTALE

Energiatohokkuus ja ympäristöasioiden huomioon ottaminen ovat osa KPO:n jokapäiväistä toimintaa ja rakentamista.

Energieffektivitet och att beakta miljöaspekterna är en del av KPO:s dagliga aktiviteter och byggverksamhet

jat keskittävät ostonsa KPO:n ja muihin S-ryhmän toimipaikkoihin. Kannustajien yhteensä kerryttämän Bonuksen perusteella määräytyy tukisumma, jonka osuuskauppa maksaa seuralle. Kannustajat-ohjelman lisäksi KPO järjesti vuonna 2024 mm. maksuttomat KPO:n Kesärieha- ja KPO Ice Skating -tapahtumakier-
tueet, joiden kymmeniin tapahtumiin osallistui tuhansia lapsia ympäri toiminta-alueitamme.

Ympäristöarvoja ja energiasäästöä

Energiatohokkuuden ja ympäristöarvojen merkitys on korostunut entisestään ollen keskeinen osa Osuuskauppa KPO:n toimintaa, toimipaikkojen suunnittelua ja rakentamista. S-ryhmässä on asetettu kunnianhimoinen tavoite saavuttaa hiilinegatiivisuus jo vuonna 2025. Myös KPO:n toiminnassa haetaan aktiivisesti ratkaisuja, joilla tavoite olisi saavutettavissa.

Investoinneissa tähdätään pitkäikäisiin ratkaisuihin ja elinkaarikustannusten säästämiseen. Energiankulutusta vähentäviä ja uusiutuvien energiamuotojen lisäämiseen tähtääviä ratkaisuja selvitetään jatkuvasti. Saatua kokemusta hyödynnetään sekä uusissa hankkeissa että saneerauskohteissa. Kylmälaitosten ja kylmäkalusteiden uusimisella, kylmälaitteiden lauhdelämmön tehokkaalla talteenotolla, modernin led-tekniikan hyödyntämisellä ja kallioliämpöratkaisulla on saatu aikaan merkittäviä kulutussäästöjä. Suuri osa KPO:n investoinneista onkin tällä hetkellä energiainvestointeja olemassa oleviin kiinteistöihin. Energian kulutusta myös seurataan, vertaillaan ja optimoidaan tarkasti toimipaikkatasolla. Kilpailukykyä parantavien energiasäästötoimenpiteiden tekeminen on tullut pysyväksi osaksi liike- ja kiinteistötoiminnan arkea.

Vuoden 2024 aikana KPO:n kiinteistöissä tehtyjen erilaisten energiasäästötoimenpiteiden ansiosta saavutettiin vertailukelpoisessa ostetun energian kulutuksessa (kWh/m²) säästöä yhteensä 1,7 %. Vuodesta 2016 lähtien vertailukelpoinen ostoenergiankulutus (kWh/m²) on laskenut yhteensä 29 %.

KPO:n käyttämän sähkön osalta ympäristöarvot toteutuvat yhä paremmin. Vuonna 2024 kaikki käyttämämme sähkö oli hiilineutraalia. S-Voiman ja sen omistaman Gigawatti Oy:n tuottaman tuulivoiman osuus oli vuonna 2024 yhteensä noin 80 % S-ryhmän kokonaistarpeesta. Lisäksi aurinkovoimaloiden rakentaminen etenee ja uusiutuvaa energiaa tuotetaan siten enenevässä määrin myös paikallisesti. Suunnitelmiamme mukaan oman uusiutuvan sähköenergian osuus vuonna 2025 on jo 100 % kokonaiskulutuksestamme.

S-ryhmän oman latausverkoston rakentaminen jatkui ABC Lataus -brändin kohteilla ABC-Joutsentiellä, Prismoissa Vaasassa, Kokkolassa ja Ylivieskassa sekä S-Marketeissa Perhossa, Sievissä ja Kaustisella. Edellä mainittujen lisäksi Vaasan keskustaan ja Kivihaan rakentui uudet ABC latauspisteet. Vuoden 2025 aikana ABC Latauksen verkosto laajenee jälleen useilla uusilla kohteilla.

KPO:n oma aurinkosähkön tuotanto lisääntyi vuoden 2024 kuluessa kahdeksalla uudella voimalalla. Voimalat valmistuivat Sale Koivulahden, Sale Alavetelin, S-Market Vähäkylän, S-Market Kaustisen, Prisma Raudan, ABC Heinolankaaren, Kallentorin Kauppakeskuksen ja Maakunnan Auton kiinteistöihin. Edellä mainittujen lisäksi ABC Joutsentien ja Nystedt Vaasan voimalat otetaan käyttöön kohteiden avauksen yhteydessä keväällä 2025. Aurinkovoimaloiden kokonaistuotanto ylsi vuonna 2024 yhteensä 2469 MWh:iin. Vuoden 2024

aikana valmistuneiden aurinkovoimalaprojektien ja vuonna 2025 rakennettavien voimaloiden myötä tuotannon on määrä kasvaa noin 3100 MWh:iin. Tämä vastaa jo yli 200 sähkölämmitteisen omakotitalon sähkön kulutusta. Yhteensä 28 KPO:n aurinkovoimalaan on asennettuna yli 10 000 aurinkopaneelia, joiden kokonaisteho on 4221 kWp.

Myös materiaalien säästö, hävikin vähentäminen sekä jätteiden lajittelu ja kierrätys ovat tärkeässä roolissa KPO:ssa. Hävikkiä on saatu vähennettyä merkittävästi punalaputettujen tuotteiden korotetuilla ilta-alennuksilla. Kerätty ja puristimilla tehokkaasti kuljetettavaksi pakattu jäte voidaan useimmiten hyödyntää jonkun toisen toimijan raaka-aineena tai vaihtoehtoisesti energiana. Omasta toiminnasta kertyvän jätteen asianmukaisen hyödyntämisen ja käsittelyn lisäksi kierrätys on tehty mahdollisimman vaivattomaksi myös asiakkaille. Lähes 50 kauppapaikan yhteyteen on sijoitettu yleinen ekopiste, joita asiakkaat voivat hyödyntää kauppapaikassa asioidessaan.

Tietosuoja tärkeässä roolissa

Yleisen tietosuoja-asetuksen soveltaminen alkoi 25.5.2018 koko EU:n alueella. S-ryhmässä ja myös KPO:lla toteutettiin vuosina 2017-2018 laaja tietosuojahanke, jossa selvitettiin tietosuoja-asetuksen vaatimukset, tarvittavat kehittämistarpeet sekä johdettiin vaatimusten toteutumista.

Hankkeessa luotiin S-ryhmälle tietosuojaperiaatteet ja laadittiin tietosuojan toiminta- ja hallintamalli. Lisäksi hankkeessa määriteltiin tietosuojan toteuttamiseen liittyvät roolit ja vastuut S-ryhmän ja alueosuuskauppojen organisaatioille. Hankkeen myötä tietosuoja ja siitä huolehtiminen on juurrutettu osaksi kaikkia KPO:n toimintaprosesseja. ■

ar och lag i KPO:s verksamhetsområde i verksamheten. KPO och utvalda föreningar avtalar om ett samarbete, där de som anslutit sig som supportrar till föreningen koncentrerar sina inköp till KPO och andra verksamhetsställen inom S-gruppen. Stödbeloppet som handelslaget betalar till föreningen bestäms på basis av den Bonus som supportrarna sammanlagt har tjänat in. Utöver programmet Supporter arrangerade KPO 2024 bland annat avgiftsfria KPO Kesärieha- och Talvirieha-turnéer, där tusentals barn runt om i vårt verksamhetsområde deltog i tiotals evenemang.

Miljövärden och energibesparingar

Energieffektivitet och miljövärden har fått allt större betydelse och utgör en central del av Handelslaget KPO:s verksamhet samt av planeringen och byggandet av verksamhetsställen. S-gruppen har satt upp ett ambitiöst mål om att uppnå koldioxidnegativitet redan 2025. Också KPO söker aktivt lösningar för uppnåendet av detta mål.

Då vi investerar satsar vi på långlivade lösningar med låga livscykelkostnader. Vi utreder ständigt lösningar som syftar till att minska energiförbrukningen och öka användningen av förnybara energiformer. Erfarenheterna utnyttjas i både nybyggen och saneringsobjekt. Vi har kunnat sänka energiförbrukningen markant genom att skaffa nya kylrum och kyldiskar, ta tillvara kondensvärme från kylanordningar, använda modern LED-teknik och välja lösningar som baserar sig på bergvärme. En stor del av KPO:s investeringar är de facto energiinvesteringar i befintliga fastigheter. Energiförbrukningen följs upp, jämförs och optimeras omsorgsfullt på varje verksamhetsställe. Energibesparande åtgärder som förbättrar vår konkurrenskraft har blivit ett bestående inslag i vår affärsverksamhet och inom vår fastighetsrörelse.

Tack vare de olika energibesparande åtgärderna som vidtogs i KPO:s fastigheter 2024 kunde vi uppnå en besparing på totalt 1,7 procent av den jämförbara förbrukningen av köpt energi (kWh/m²). Från 2016 har den jämförbara förbrukningen av köpt energi (kWh/m²) minskat med sammanlagt 29 procent.

I fråga om den el som KPO förbrukar omsätts miljövärderingarna allt bättre i praktiken. År 2024 bestod hela elförbrukningen av kolneutral el. Andelen vindkraft som producerades av S-Voima och dotterbolaget Gigawatti Oy täckte sammanlagt ca 80 procent av S-gruppens totala behov av elenergi under 2024. Dessutom håller solkraftverk på att byggas och därmed kommer förnybar energi att produceras i större utsträckning även lokalt. Enligt våra planer kommer andelen egen förnybar elenergi av totalförbrukningen att nå hela 100 procent under 2025.

Byggandet av S-gruppens laddningsnätverk fortsatte på objekten med varumärket ABC-lataus på ABC Joutsentie, Prismaenheter i Vasa, Karleby och Ylivieska samt S-Market enheterna i Perho, Sievi och Kaustby. Dessutom byggdes nya ABC-laddstationer i Vasa centrum och Stenhaga. Under 2025 expanderar ABC-laddnings-nätverket igen med flera nya stationer.

KPO:s egen solelproduktion ökade med åtta nya kraftverk under 2024. Kraftverken färdigställdes i fastigheterna Sale Kvevlax, Sale Nerdvetil, S-Market Lillkyro, S-Market Kaustby, Prisma Rauta, ABC Heinolasvängen, Köpcentrum Kallestorg och Maakunnan Auto. Utöver de ovannämnda tas kraftverken vid ABC Joutsentie och Nystedt Vasa i drift våren 2025 då objekten öppnas. Den totala produktionen vid solkraftverken uppgick till totalt 2 469 MWh under 2024. Till följd av de solkraftverksprojekt som

slutfördes under 2024 och de kraftverk som byggs 2025 ökar produktionen till cirka 3 100 MWh. Detta motsvarar elförbrukningen för över 200 eluppvärmda enfamiljshus. Sammanlagt 28 av KPO:s solkraftverk har mer än 10 000 solpaneler med totaleffekt på 4 221 kWp.

Minskad användning av material, minskat svinn samt sortering och återvinning av avfall spelar också en viktig roll inom KPO. Matsvinnet har kunnat minskats avsevärt genom höjda kvällsrabatter på rödlappade produkter. Någon annan aktör kan ofta utnyttja insamlat avfall – som komprimerats för effektiv transport – som råvara; alternativt kan det användas som energikälla. Förutom att vi återanvänder och hanterar avfall som uppkommer i den egna verksamheten på ett korrekt sätt har vi också gjort återvinning så enkelt som möjligt för kunderna. Nästan 50 verksamhetsställen har en allmän ekopunkt som kunderna kan använda i samband med sina butiksresor.

Dataskyddet har en viktig roll

Den allmänna dataskyddsförordningen började tillämpas i hela EU den 25 maj 2018. I S-gruppen och också i KPO genomfördes under 2017–2018 ett stort dataskyddsprojekt, där man utredde vilka krav dataskyddsförordningen ställer och behoven av utveckling. Inom ramen för projektet följde man också upp att verksamheten gjordes förenlig med de nya kraven.

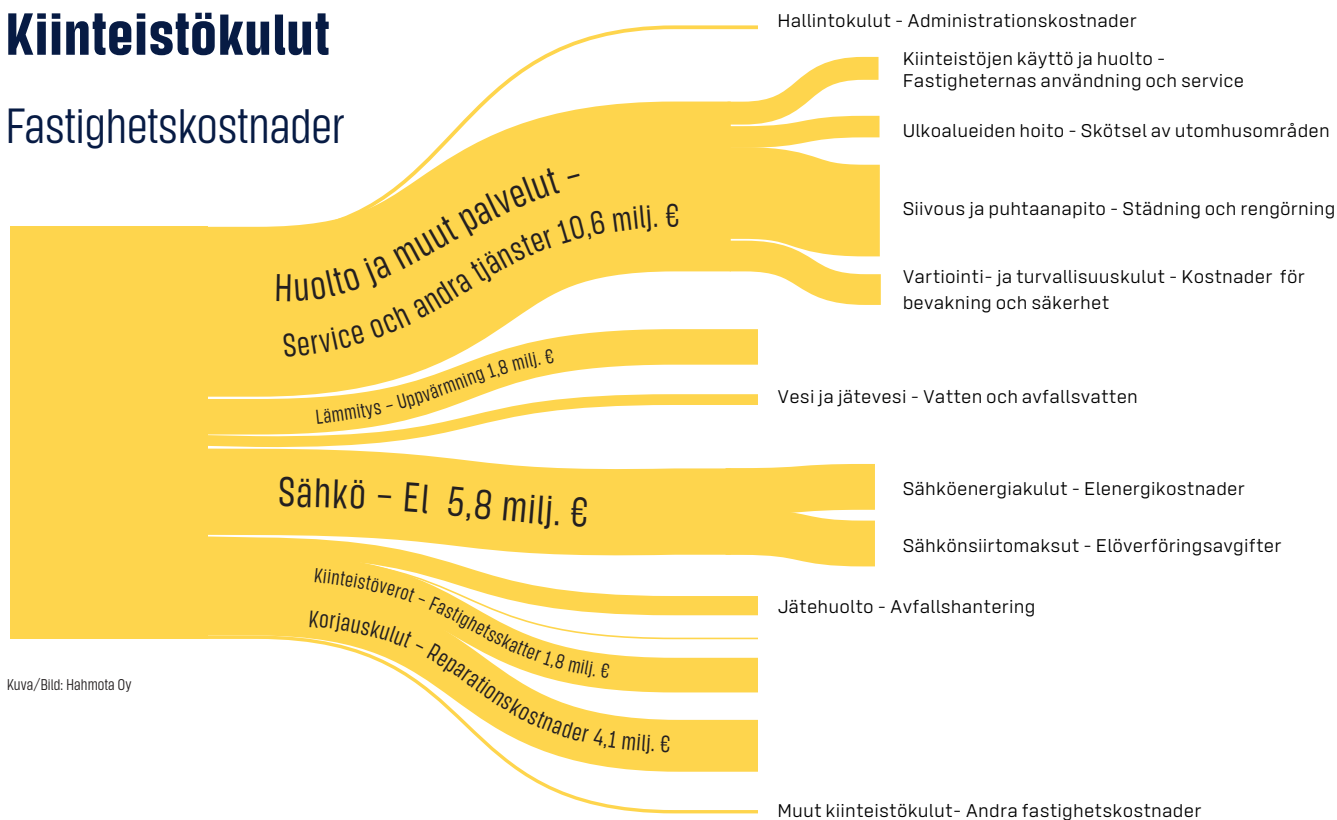
I projektet skapades dataskyddsprinciper för S-gruppen och en handlings- och hanteringsmodell för dataskydd. I projektet definierades också de till dataskyddet anknutna rollerna och ansvarsförhållandena i S-gruppens och regionhandelslagens organisationer. I och med projektet har dataskyddet och omsorgen om det förankrats i KPO:s alla verksamhetsprocesser. ■

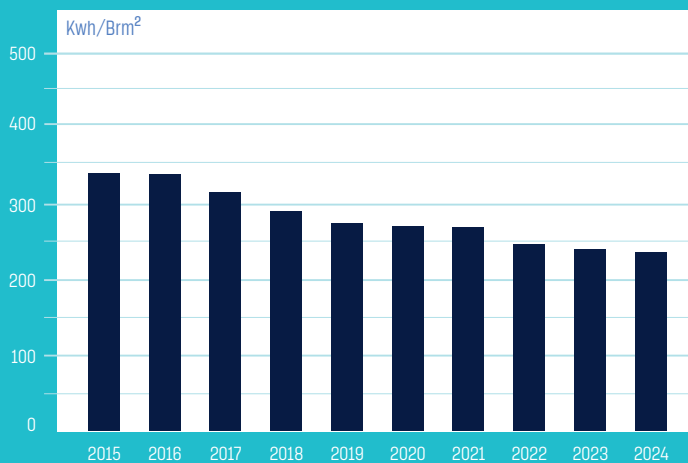
KPO avasi vuonna 2024 uusia ABC-latauspisteitä Kaustisella, Kokkolassa, Perhossa, Sievissä ja Vaasassa. KPO öppnade under 2024 nya ABC-laddstationer i Kaustby, Karleby, Perho, Sievi och Vasa.

Kiinteistökulut

Fastighetskostnader

Kuva/Bild: Hahmota Oy

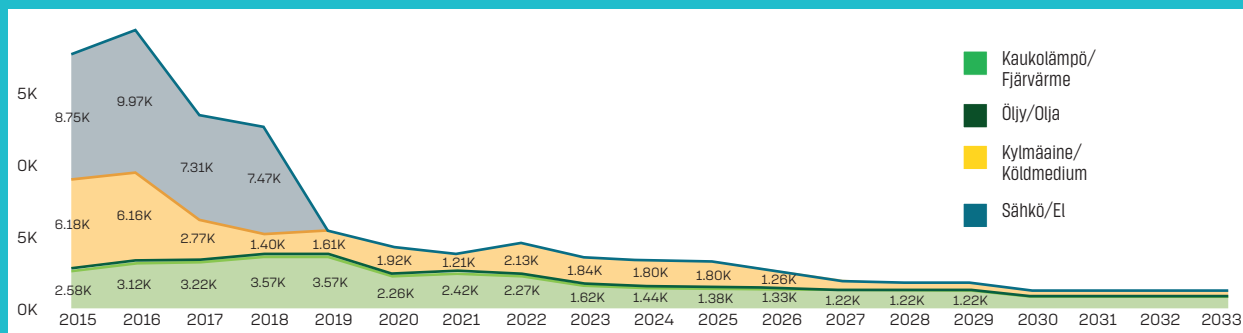

Energian kulutus neliötä kohden on laskenut tasaisesti energiainvestointien myötä.

Förbrukning av energi per kvadratmeter har sjunkit jämt med energi investeringarna.

KPO:n oman toiminnan päästöt ilman kompensatioita (CO₂-ekvivalenttina) ovat vähentyneet merkittävästi päästöttömän sähköntuotannon myötä. Kylmäjärjestelmien uudistamisen myötä myös kylmäainepäästöt poistuvat käytännössä kokonaan vuoteen 2030 mennessä.

Utsläppen från KPO:s egen verksamhet utan kompensation (angivna i CO₂-ekvivalenter) har minskat avsevärt i och med den utsläppsfria elproduktionen. Genom att förnya kylsystemen kommer även utsläppen av köldmedier i praktiken att upphöra helt senast 2030.

KPO:n hallintomalli

Omistajien tahdon toteutuminen edellyttää osuuskaupassa demokraattista päätöksentekotapaa ja selkeitä pelisääntöjä.

Edustajiston, hallintoneuvoston ja hallituksen luottamushenkilöt ovat tehtävässään asiakasomistajien valtuuttamana, tekemässä päätöksiä yhteisen edun nimissä. Näin suuri asiakasomistajien joukko ei voi suoraan olla mukana päätöksenteossa. Siksi tarvitaan demokraattisesti valittuja henkilöitä huolehtimaan siitä, että palvelujen ja etujen tuottaminen tapahtuu asiakasomistajien toiveiden ja odotusten mukaisesti. Jokaisella osuuskaupan luottamuselimellä on osuuskuntalaissa sekä osuuskaupan säännöissä määritellyt tehtävät, minkä ansiosta päätöksenteko pysyy hyvin organisoituna ja roolitettuna.

Edustajisto

Edustajistoon valitaan 70 jäsentä neljän vuoden välein järjestettävällä vaalilla. Vuoden 2024 maaliskuussa valittiin vaaleilla edustajisto vuosisille 2024–2027. Edustajiston tärkeimpiä tehtäviä ovat hallintoneuvoston nimeäminen, tilin-

päätöksen vahvistaminen sekä tuloksenkäytöstä, muun muassa osuuspääoman korosta ja mahdollisesta ylijäämänpalautuksesta päättäminen. Edustajisto kokoontui vuonna 2024 keväät- ja syyskokoukseen sekä kullakin jäsenalueella järjestettyyn epäviralliseen keskustelutilaisuuteen.

Hallintoneuvosto

Hallintoneuvostoon kuuluu 21 jäsentä, joista kaksi edustaa henkilökuntaa. Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa osuuskaupan hallintoa ja toiminnan tarkoituksen toteutumista parhaalla mahdollisella tavalla. Hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet ja toimitusjohtajan, valmistelee edustajiston kokouksessa esille tulevat asiat, antaa hallitukselle ohjeita laajakantoisista ja periaatteellisista asioista sekä vahvistaa keskeiset strategiat ja tavoitteet. Vuonna 2024 pidettiin neljä hallin-

toneuvoston kokousta. Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi asianajaja Anne Mäkelä.

Hallitus

Hallituksen muodostavat toimitusjohtaja sekä viisi jäsentä. Hallituksen tehtävänä on edistää osuuskaupan etua huolellisesti ja hoitaa sen asioita osuuskuntalain, osuuskunnan sääntöjen sekä edustajiston ja hallintoneuvoston antamien ohjeiden ja päätösten mukaisesti. 11 kertaa vuonna 2024 kokoontunut hallitus päättää strategioista, tavoitteista ja suunnitelmista. Hallituksen puheenjohtajana toimii toimitusjohtaja Kim Biskop.

Edustajiston, hallintoneuvoston ja hallituksen kokoonpanot sekä tilintarkastajat löytyvät sivuilta 47–48.

KPO:s förvaltningsmodell

Demokratiska beslutsprocesser och klara spelregler är ett krav för att ägarnas vilja ska uppfyllas i handelslaget.

De förtroendevalda i fullmäktigeförsamlingen, förvaltningsrådet och styrelsen har fått fullmakt av ägarkunderna att arbeta och fatta beslut för det gemensamma bästa. En så stor skara ägarkunder som vi har kan inte delta direkt i beslutsfattandet. Därför behövs demokratiskt valda personer som ska se till att tjänster och förmåner produceras i enlighet med ägarkundernas önskemål och förväntningar. Vart och ett av handelslagets förtroendeorgan har uppgifter som fastställts i lagen om andelslag och i handelslagets stadgar, och besluten fattas därför i god ordning och rollbundet.

Fullmäktige

Till fullmäktige väljs 70 medlemmar genom val som ordnas vart fjärde år. I mars 2024 valdes fullmäktige för perioden 2024–2027. Till fullmäktiges viktigaste uppgifter hör att utnämna förvaltningsrådet, att fastställa bokslutet

samt att besluta om hur resultatet ska disponeras, bland annat om räntan på andelskapitalet, och om eventuell överskottsåterbäring. Under 2024 samlades fullmäktige till vår- och höstmöten och till inofficiella diskussionsmöten, ett inom varje.

Förvaltningsrådet

Förvaltningsrådet består av 21 ledamöter, av vilka två företräder personalen. Förvaltningsrådet har till uppgift att övervaka den förvaltning som styrelsen och den verkställande direktören har hand om och att syftet med verksamheten förverkligas så bra som möjligt. Förvaltningsrådet väljer styrelsemedlemmarna och verkställande direktören, bereder ärenden som tas upp vid fullmäktiges sammanträden, ger styrelsen anvisningar om ärenden av vittgående och principiell betydelse samt fastställer de centrala strategierna och målsättningsarna. År 2024 sammanträdde

förvaltningsrådet fyra gånger. Advokat Anne Mäkelä var ordförande för förvaltningsrådet.

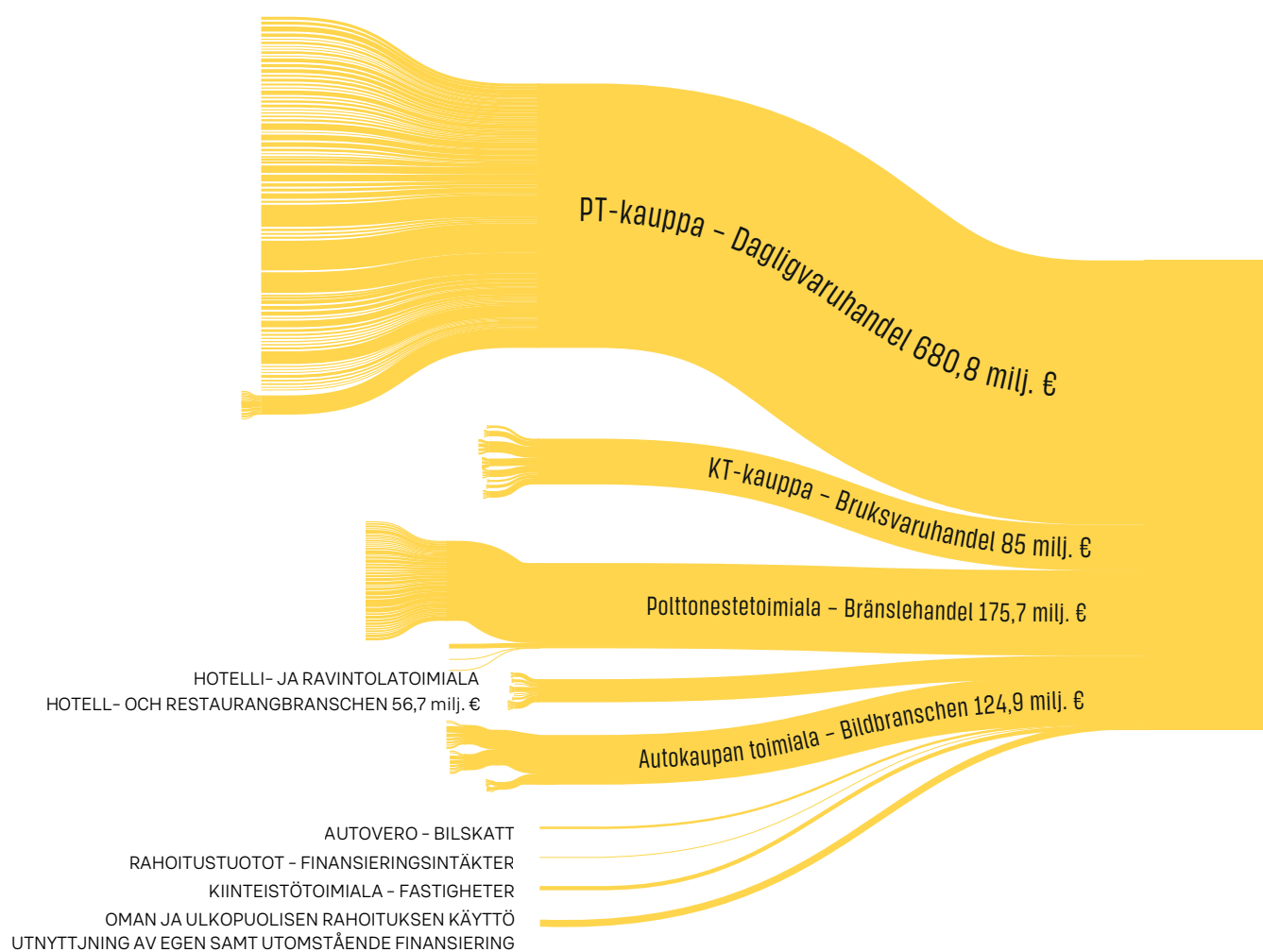
Styrelsen

Styrelsen består av verkställande direktören och fem medlemmar. Styrelsen har till uppgift att omsorgsfullt främja handelslagets intressen och sköta dess angelägenheter i enlighet med lagen om andelslag och handelslagets stadgar samt i enlighet med fullmäktiges och förvaltningsrådets anvisningar och beslut. Styrelsen, som sammanträdde elva gånger 2024, beslutar om strategier, målsättningar och planer. Verkställande direktör Kim Biskop var styrelseordförande.

Fullmäktiges, förvaltningsrådets respektive styrelsens sammansättning samt revisorerna framgår av sidorna 47–48.

Tulot

Inkomster

Menot

Utgifter

Hallitus • Styrelse

Yläriivi vasemmalta / Övre raden från vänster:

Hannu Sarja

Daniel Björkstrand (hallintoneuvoston vpj. / förvaltningsrådets vice ordf.)

Anne Mäkelä (hallintoneuvoston pj. / förvaltningsrådets ordf.)

Juha Männistö

Matti Laukka (hallituksen siht. / styrelsens sekr.)

Alariivi vasemmalta / Nedre raden från vänster:

Pasi Tuominen (hallituksen vpj. / styrelsens vice ordf.)

Kim Biskop (hallituksen pj. / styrelsens ordf.)

Maria Höglund

Kuvasta puuttuu hallituksen jäsen / Från bilden saknas styrelse medlemmen:

Suvi Markko

Tuloslaskelma • Resultaträkning

KPO-Konserni
KPO-koncernen

(1 000 €)	1.1.-31.12.2024		1.1.-31.12.2023	
Liikevaihto / Omsättning	922 063		899 444	
Liiketoiminnan muut tuotot / Övriga rörelseintäkter	90		123	
Materiaalit ja palvelut / Material och tjänster				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat / Material, förnödenheter och varor	699 241		686 053	
Ulkopuoliset palvelut / Köpta tjänster	4 978	-704 219	5 051	-691 104
Henkilöstökulut / Personalkostnader				
Palkat ja palkkiot / Löner och arvoden	68 438		66 916	
Henkilösivukulut / Lönebikostnader	14 677	-83 114	14 162	-81 077
Poistot ja arvonalennukset / Avskrivningar och nedskrivningar	-32 412		-29 396	
Liiketoiminnan muut kulut / Övriga rörelsekostnader				
Toimitilavuokrat / Hyror	1 460		1 379	
Muut kulut / Övriga kostnader	71 427	-72 887	69 296	-70 675
Osuus osakkuusyhtiön tuloksesta / Andel av intressebolagets resultat	77		89	
Liikeliijäämä / Rörelseöverskott	29 596		27 404	
Rahoitustuotot ja -kulut / Finansiella intäkter och kostnader	3 367		2 838	
Ylijäämä ennen veroja / Överskott före skatter	32 963		30 242	
Tuloverot / Direkta skatter	-6 479		-6 543	
Vähemmistön osuus / Minoritetsandel	119		199	
Tilikauden ylijäämä / Räkenskapsperiodens överskott	26 602		23 898	

Tase • Balansräkning

KPO-Konserni
KPO-koncernen

(1 000 €)

1.1.-31.12.2024

1.1.-31.12.2023

VASTAAVAA / AKTIVA

Pysyvät vastaavat / Bestående aktiva

Aineettomat hyödykkeet /	16 907		15 256	
Immateriella tillgångar				
Aineelliset hyödykkeet /	316 662		290 452	
Materiella tillgångar				
Osakkuusyritysosakkeet /	8 209		8 517	
Aktier i intressebolag				
Muut sijoitukset /	42 476	384 254	35 767	349 992
Övriga placeringar				

Vaihtuvat vastaavat / Rörliga aktiva

Vaihto-omaisuus /	61 359		58 288	
Omsättningstillgångar				
Pitkäaikaiset saamiset /	2 960		2 501	
Långfristiga fordringar				
Lyhytaikaiset saamiset /	23 396		24 234	
Kortfristiga fordringar				
Rahoitusarvopaperit /	77 616		71 735	
Finansiella värdepapper				
Rahat ja pankkisaamiset /	18 984	184 314	31 468	188 226
Kassa och bank				
		568 568		538 218

VASTATTAVAA / PASSIVA

Oma pääoma / Eget kapital

Osuuspääoma /	10 319		10 319	
Andelskapital				
Vararahasto /	3 413		3 413	
Reservfond				
Osuusmaksurahasto /	3 009		2 672	
Andelsinsatsfond				
Ed. tilikausien ylijäämä /	415 344		395 834	
Balanserad överskott från tidigare räkenskapsperioder				
Tilikauden ylijäämä /	26 602	458 688	23 898	436 136
Räkenskapsperiodens överskott				

Vähemmistöosuudet / Minoritetsandel

3 640

3 758

Pakolliset varaukset

3 000

3 000

Vieras pääoma / Främmande kapital

Pitkäaikainen vieras pääoma /	532		10 431	
Långfristigt främmande kapital				
Laskennallinen verovelka /	4 601		2 542	
Latent skatteskuld				
Lyhytaikainen vieras pääoma /	98 108	103 241	82 350	95 323
Kortfristigt främmande kapital				
		568 568		538 218

Tuloslaskelma • Resultaträkning

Osuuskauppa KPO Handelslaget KPO

(1 000 €)	1.1.-31.12.2024		1.1.-31.12.2023	
Liikevaihto / Omsättning	817 910		798 401	
Liiketoiminnan muut tuotot / Övriga rörelseintäkter	82		118	
Materiaalit ja palvelut / Material och tjänster				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat / Material, förnödenheter och varor	620 086		609 303	
Ulkopuoliset palvelut / Köpta tjänster	2 781	-622 867	2 748	-612 050
Henkilöstökulut / Personalkostnader				
Palkat ja palkkiot / Löner och arvoden	58 474		57 807	
Henkilösivukulut / Lönebikostnader	12 624	-71 098	12 337	-70 144
Poistot ja arvonalennukset / Avskrivningar och nedskrivningar	-15 417		-13 005	
Liiketoiminnan muut kulut / Övriga rörelsekostnader				
Toimitilavuokrat / Hyror	40 586		40 172	
Muut kulut / Övriga kostnader	48 037	-88 623	43 295	-83 467
Liikelylijäämä / Rörelseöverskott	19 988		19 853	
Rahoitustuotot ja -kulut / Finansiella intäkter och kostnader	3 325		2 325	
Ylijäämä ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja / Överskott före skatter	23 313		22 177	
Tilinpäätössiirrot / Bokslutsdispositioner	-8 662		-7 092	
Tuloverot / Direkta skatter	-2 545		-2 844	
Tilikauden ylijäämä / Räkenskapsperiodens överskott	12 107		12 241	

Tase • Balansräkning

Osuuskauppa KPO
Handelslaget KPO

(1 000 €)	1.1.-31.12.2024		1.1.-31.12.2023	
VASTAAVAA / AKTIVA				
Pysyvät vastaavat / Bestående aktiva				
Aineettomat hyödykkeet / Immateriella tillgångar	12 602		10 229	
Aineelliset hyödykkeet / Materiella tillgångar	55 223		47 553	
Sijoitukset / Placeringar				
Osuudet saman konsernin yrityksissä / Andelar i företag inom samma koncern	159 824		159 559	
Muut sijoitukset	50 291	277 941	43 234	260 574
Övriga placeringar				
Vaihtuvat vastaavat / Rörliga aktiva				
Vaihto-omaisuus / Omsättningstillgångar	39 580		35 611	
Pitkäaikaiset saamiset / Långfristiga fordringar	2 889		2 456	
Lyhytaikaiset saamiset / Kortfristiga fordringar	53 618		45 839	
Rahoitusarvopaperit / Finansiella värdepapper	17 045		10 045	
Rahat ja pankkisaamiset / Kassa och bank	17 527	130 659	30 124	124 074
		408 599		384 648
VASTATTAVAA / PASSIVA				
Oma pääoma / Eget kapital				
Osuuspääoma / Andelskapital	10 319		10 319	
Vararahasto / Reservfond	3 413		3 413	
Osuusmaksurahasto Andelsinsatsfond	3 009		2 672	
Muut rahastot / Övriga fonder	260 797		252 456	
Tilikauden ylijäämä / Räkenskapsperiodens överskott	12 107	289 644	12 241	281 100
Tilinpäätössiirtojen kertymä / Ackumulerande bokslutsdispositioner		27 451		20 686
Vieras pääoma / Främmande kapital				
Pitkäaikainen vieras pääoma / Långfristigt främmande kapital			10 000	
Lyhytaikainen vieras pääoma / Kortfristigt främmande kapital	91 504	91 504	72 862	82 862
		408 599		384 648

Rahoituslaskelma

Finansieringsanalys

(1 000 €)

KPO-Konserni
KPO-KoncernenOsuuskauppa KPO
Handelslaget KPO

2024

2023

2024

2023

LIIKETOIMINTA / AFFÄRSRÖRELSEN

Liiketoimintaa / Rörelseöverskott	29 596	27 404	19 988	19 715
Oikaisu liikeylijäämään / Rättelser till rörelseöverskottet (1)	32 367	32 267	15 455	12 968
Käyttöpääoman muutos / Förändring av driftskapitalet (2)	-6 077	8 305	-6 481	8 306
Liiketoiminnan rahavirta ennen rah.eriä ja veroja / Rörelsens penningflöde före finansiella poster	55 886	67 976	28 963	40 989
Lyhytaikaisten sijoitusten muutos / Ökning (-) eller minskning (+) av kortfristiga placeringar	-5 881	1 407	-7 000	
Konserniyhtiöiden rahoituksen lisäys (-)/vähennys(+) / Ökning (-) eller minskning (+) av finansiering från koncernföretag			-8 017	-6 522
Maksetut korot ja muut rahoituskulut / Betalda räntor och övriga finansiella kostnader	-434	-263	-271	-49
Saadut korot ja muut rahoitustuotot / Erhållna räntor och finansiella intäkter	908	1 538	810	881
Saadut osingot liiketoiminnasta / Dividender erhållna av affärsverksamheten				
Maksetut tuloverot / Betalda direkta skatter	-5 020	-5 142	-2 330	-1 569
Rahavirta ennen satunnaisia eriä / Penningflöde före extraordinära poster	45 460	65 516	12 155	33 730
Liiketoiminnan rahavirta / Rörelsens penningflöde	45 460	65 516	12 155	33 730

INVESTOINNIT / INVESTERINGAR

Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin / Investeringar i materiella och immateriella tillgångar	-60 541	-63 722	-25 903	-24 207
Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin / Investeringar i dotterbolagsaktier	-625	-255	-266	
Investoinnit osakkuusyhtiöosakkeisiin / Investeringar i aktier i intressebolag	-7 048	-1 969	-7 048	-1 969
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot / Överlåtelseintäkter av materiella och immateriella tillgångar	478	493	404	451
Muiden pitkäaikaisten sijoitusten muutos / Förändring av andra långfristiga placeringar	333	333	-9	-349
Saadut korot investoinneista / Räntor erhållna på investeringar	966	766	881	642
Saadut osingot investoinneista / Dividender erhållna av investeringar	1 891	828	1 890	850
Saadut pääoman palautukset / Erhållna kapitalåterbetalningar	266			
Investointien rahavirta / Penningflöde för investeringar	-64 281	-63 526	-30 051	-24 581

RAHOITUS / FINANSIERING

Pitkäaikaisten lainojen nostot / Uttag av långfristiga lån	10 000		10 000	
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut / Återbetalning på långfristiga lån	-101	-275		
Osuuspääoman ja lisäosuuspo:n lisäys (+)/vähennys(-) / Ökning (+) eller minskning (-) av andels- och tilläggssandelskapital	337	290	337	290
Maksetut osuuspääoman korot ja ylijäämän palautus / Betalda räntor på andelskapital och överskottsåterbäring	-3 899	-7 255	-3 899	-7 255
Annetut konserniavustukset / Givna koncernbidrag			-1 138	-711
Rahoituksen rahavirta / Penningflöde för finansiering	6 336	-7 240	5 300	-7 677
Rahavarojen muutos, lisäys(+)/vähennys(-) / Förändring av penningtillgångar, ökning (+), minskning (-)	-12 484	-5 250	-12 596	1 472
Rahavarat tilikauden alussa / Penningtillgångar i början av räkenskapsperioden	31 468	36 718	30 124	28 652
Rahavarat tilikauden lopussa / Penningtillgångar i slutet av räkenskapsperioden	18 984	31 468	17 527	30 124
Pysyvien vastaavien myyntivoitot(-) ja tappiot(+) / Försäljningsvinster (-) och -förluster (+) på bestående aktiva	31	-40	39	-37
Poistot ja arvonalentumiset / Avskrivningar och nedskrivningar	32 412	29 396	15 417	13 005
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua / Övriga obetalda intäkter och kostnader	-77	2 911		
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos / Förändring av kortfristiga affärsfordringar	32 367	32 267	15 455	12 968
Vaihto-omaisuuden muutos / Förändring av omsättningstillgångar	1 288	-3 783	296	-3 407
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos / Förändring av kortfristiga räntefria skulder	-3 071	2 184	-3 969	3 581
	-4 294	9 905	-2 807	8 133
	-6 077	8 305	-6 481	8 306

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TIIVISTELMÄ

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

KONSERNITILINPÄÄTÖS

KONSERNIRAKENTEEN MUUTOKSET

Osuuskauppa KPO hankki tilikauden aikana tehdyillä kaupoilla 31.1.2024 Kiinteistö Oy Haapajärven Puistokaarten osakkeista 100 % osuuden. Kiinteistö Oy Haapajärven Puistokaarre sulautui KPO-Kiinteistöt Oy:n 30.11.2024.

Osuuskauppa KPO hankki tilikauden aikana tehdyillä kaupoilla 3.6.2024 Automaalaamo Kokko-Color Oy:n osakkeista 70 % osuuden.

Osuuskauppa KPO hankki tilikauden aikana tehdyillä kaupoilla 24.10.2024 Kiinteistö Oy Oulaisten Keskuspekasta 100 % osuuden. Kiinteistö Oy Oulaisten Keskuspekkaa ei ole yhdistelty konserniin, koska yhdistelyn vaikutus konsernin tulokseen ja taloudelliseen asemaan on epäolennaista tasoa.

Kiinteistä Oy Vaasan AY-keskus sulautui 30.4.2024 KPO-Kiinteistöt Oy:n.

RAHOITUSLASKELMAN LAATIMINEN

Rahoituslaskelma on laadittu kirjanpitolautakunnan yleisohjeen 30.1.2007 mukaista epäsuoraa rahoituslaskelmamuotoa soveltaen.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus on fifo-periaatteen mukaisesti merkitty taseeseen hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai jälleenhankintamenojen tai todennäköisen myyntihinnan määräisenä alinta arvoa käyttäen.

Tilinpäätöshetkellä varastossa olleiden käytettyjen autojen, joihin on sovellettu yksinkertaistettua marginaaliverotusmenettelyä, aktivoitua hankintameno määräst on vähennetty laskennallisen arvonnäkökulman osuus.

VUOKRAKULUT JA LEASING

Toimitilojen vuokratulot esitetään tuloslaskelmassa erikseen toimitilan vuokratuloina ja muut vuokratulot ja leasingmaksut muina liiketoiminnan muina kuluina.

PYSYVÄT VASTAAVAT JA POISTOT

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on taseessa arvostettu muuttuvien menojen mukaiseen hankintamenuon vähennettynä vuosittain kirjanpidossa tehdyillä poistoilla. Suunnitelman mukaisten poistojen ja kirjattujen poistojen erotus esitetään konsernin yhtiöiden tuloslaskelmissa tilinpäätössiirtona. Taseessa mainittujen poistojen kertynyt erotus esitetään konsernin yhtiöiden taseissa yhtenä eränä tilinpäätössiirtojen kertymässä.

Suunnitelmanmukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoina aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden alkuperäisestä hankintamenuosta. Poistoajat on laskettu kohteen käyttöönottoajankohdasta seuraavan kuukauden alusta lähtien. Poistoajat perustuvat aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvioituihin taloudelliseen pitoaikaan.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:	Vuosia
Myymälärakennukset	20-30
Hotelli-, varasto- ja asuinrakennukset	20-35
Liikennemyymälärakennukset	20
Väestönsuojat	20-35
Polttoainepisteiden katosrakennelmat	10
Säiliöt	10
Kevyet rakennelmat	10
Rakennusten laitteet	5-10
Ympäristönsuojelurakennelmat	10
Hotellihuoneiden kalusto	7
Myymäläkalusto	6
Ravintolakalusto	5-6
Konttori- ja muu kalusto	6
Aktivoitavat ATK -laitteet (työasemat kuluksi)	3-5
Muut aineelliset hyödykkeet ja muut pitkävai- kutteiset menot	10
Muut aineettomat oikeudet	5-10
Liikearvo	5

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISET VELAT JA JOHDANNAISSOPIMUKSET

Ulkomaanrahan määräisiä saamia konserniyrityksillä on vähäisissä määrin.

TILINPÄÄTÖSSIIRROT JA LASKENNALLINEN VEROVELKA JA -SAAMINEN

Tilinpäätössiirtoja ovat poistoero ja vapaaehtoiset varaukset, jotka konserniin kuuluvien yritysten taseissa on esitetty tilinpäätössiirtojen kertymässä. Konsernitaseessa poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu omaksi pääomaksi ja laskennalliseksi verovelaksi sekä niiden muutos konserni-tuloslaskelmassa laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden tulokseen. Hylypoistot on otettu em. laskennallista verovelkaa laskettaessa huomioon vähentävänä tekijänä.

NOTER TILL BOKSLUTET

SAMMANDRAG

REDOVISNINGSPRINCIPER KONCERNBOKSLUTET

ÄNDRINGAR I KONCERNSTRUKTUREN

Under räkenskapsperioden förvärvade Handelslaget KPO en andel på 100 procent av aktierna för Kiinteistö Oy Haapajärven Puistokaarre genom en affär som gjordes 31.1.2024. Kiinteistö Oy Haapajärven Puistokaarre gick samman med KPO-Kiinteistöt Oy 30.11.2024.

Under räkenskapsperioden förvärvade Handelslaget KPO en andel på 70 procent av aktierna för Automaalaamo Kokko-Color Oy genom en affär som gjordes 3.6.2024.

Under räkenskapsperioden förvärvade Handelslaget KPO en andel på 100 procent av aktierna för Kiinteistö Oy Oulaisten Keskuspekka genom en affär som gjordes 24.10.2024. Kiinteistö Oy Oulaisten Keskuspekka har inte kopplats till koncernen, eftersom kopplingens inverkan på koncernens resultat och ekonomiska ställning är av obetydlig omfattning.

Kiinteistö Oy Vaasan AY-keskus gick samman med KPO-Kiinteistöt Oy 30.4.2024.

UPPGÖRANDE AV FINANSIERINGSANALYS

Finansieringsanalysen följer metoden för indirekt finansieringsanalys och är uppgjord enligt bokförings nämndens allmänna anvisningar 30.1.2007.

OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR

Omsättningstillgångarna har enligt fifo-principen i balansräkningen tagits upp till värdet av de rörliga utgifter som orsakats av anskaffningen, till återanskaffningsutgifterna eller till det sannolika försäljningspriset så att det lägsta av dessa värden har använts. På de begagnade bilar som vid bokslutstillfället fanns i lager och på vilka förenklat marginalskatteförfarande har tillämpats, har andelen av den beräknade medvärdesskatten blivit minskad från de aktiverade anskaffningsutgifterna.

HYRESKOSTNADER OCH LEASING

Hyreskostnaderna för verksamhetslokalerna tas i resultaträkningen upp separat som hyreskostnader för verksamhetslokalerna medan övriga hyreskostnader och leasingavgifter tas upp som övriga rörelsekostnader.

BESTÅENDE AKTIVA OCH AVSKRIVNINGAR

De immateriella och materiella tillgångarna har i balansräkningen värderats till anskaffningspriset enligt de rörliga utgifterna minskat med de avskrivningar som varje år görs i bokföringen. Differensen mellan de planerliga avskrivningarna och de bokförda avskrivningarna tas i koncernbolagens resultaträkningar upp som bokslutsdispositioner. Den ackumulerade avskrivningsdifferens som nämns i balansräkningen presenteras i koncernbolagens balansräkningar som en post i de ackumulerade bokslutsdispositionerna.

De planerliga avskrivningarna har man, enligt den på förhand uppgjorda avskrivningsplanen, räknat fram som linjära avskrivningar på de immateriella och materiella tillgångarnas ursprungliga anskaffningsutgift. Avskrivningstiderna har beräknats från ingången av den månad som följer på den tidpunkt då objektet har tagits i bruk. Avskrivningstiderna grundar sig på de immateriella och de materiella tillgångarnas uppskattade ekonomiska brukstid.

De planerliga avskrivningstiderna är följande:

	År
Butiksbyggnader	20-30
Hotell-, lager- och bostadsbyggnader	20-35
Trafikbutiksbyggnader	20
Befolkningsskyddsrum	20-35
Takkonstruktioner vid bränsleautomater	10
Cisterner	10
Lätta konstruktioner	10
Inventarier i byggnader	5-10
Konstruktioner för miljöskydd	10
Inventarier i hotellrum	7
Inventarier i butiker	6
Inventarier i restauranger	5-6
Inventarier i kontor samt övriga inventarier	6
ADB-utrustning som ska aktiveras (arbetsstationer blir kostnader)	3-5
Övriga materiella tillgångar och övriga utgifter med lång verkningstid	10
Övriga immateriella rättigheter	5-10
Affärsvärde	5

SKULDER I UTLÄNSK VALUTA OCH DERIVATAVTAL

Koncernföretagen har inga större fordringar i utländsk valuta.

BOKSLUTSDISPOSITIONER SAMT LATENT SKATTESKULD OCH -FORDRING

Bokslutsdispositioner är avskrivningsdifferensen och reserver som i balansräkningarna för de företag som hör till koncernen har tagits upp som ackumulerade bokslutsdispositioner. I koncernbalansräkningen har avskrivningsdifferensen och reserverna delats upp i eget kapital och latent skatteskuld, medan ändringen i dem i koncernresultaträkningen har indelats i ändring i latent skatteskuld samt räkenskapsperiodens resultat. När den aktuella latent skatteskulden har räknats ut har hyllavskrivningarna beaktats som en reducerande faktor.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Noter till bokslut

(1 000 €)

	KPO-Konserni KPO-Koncernen		Osuuskauppa KPO Handelslaget KPO	
	2024	2023	2024	2023
Liiketoiminnan muut tuotot / Övriga rörelsekostnader				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot / Vinst på sålda anläggningstillgångar	58	56	51	52
Liiketoiminnan muut tuotot / Övriga rörelseintäkter	32	68	32	65
Yhteensä / Totalt	90	123	82	118

Poistot ja arvonalentumiset / Avskrivningar och nedskrivningar				
Suunnitelman mukaiset poistot / Planenliga avskrivningar	32 412	29 396	15 417	13 005

Liiketoiminnan muut kulut / Övriga rörelsekostnader				
Käyttöomaisuuden myyntitappiot / Förlust på sålda anläggningstillgångar	89	16	89	16
Vapaaehtoiset henkilösivukulut / Frivilliga lönebikostnader	3 885	3 532	3 366	3 080
Kiinteistökulut / Fastighetskostnader	25 845	28 349	6 194	5 833
Ajoneuvokulut / Fordonskostnader	335	325	161	161
ATK- ja tietohallintokulut / ICT- och informationsförvaltningskostnader	15 090	13 789	14 067	12 833
Muut kone-, kalusto- ja tarvikukulut / Övriga maskin-, inventarie- och materialkostnader	5 508	4 869	5 096	4 580
Matkakulut / Resekostnader	774	655	651	551
Myyntikulut / Försäljningskostnader	3 320	3 192	3 285	3 159
Markkinointikulut / Marknadsföringskostnader	12 501	10 944	11 858	10 256
Hallintokulut / Administrationskostnader	4 009	3 430	3 241	2 708
Muut liikekulut / Övriga kostnader	71	195	28	120
Yhteensä / Totalt	71 427	69 296	48 037	43 295

TOIMITILAVUOKRAKULUT ON ESITETTY OMANA ERÄNÄ TULOSLASKELMASSA/
HYREKOSTNADERNA HAR PRESENTERARTS SOM EN SEPARAT POST I RESULTATRÄKNING

Rahoitustuotot ja kulut / Finansiella intäkter och kostnader				
Osinkotuotot / Dividendintäkter	1 891	852	1 890	850
Korko- ja muut rahoitustuotot yhteensä / Ränteintäkter och övriga finansiella intäkter	1 910	2 303	1 706	1 523
Korko- ja muut rahoituskulut yhteensä / Ränta och övriga finansiella kostnader	434	317	271	49
Yhteensä / Totalt	3 367	2 838	3 325	2 325

(1 000 €)	KPO-Konserni KPO-Koncernen		Osuuskauppa KPO Handelslaget KPO	
	2024	2023	2024	2023
Tilinpäätössiirrot / Bokslutsdispositioner				
Annetut konserniavustukset / Givna koncern bidrag			-1 897	-1 276
Poistoerojen lisäys (-) vähennys (+)			-6 765	-5 816
Ökning (-) eller minskning (+) av avskrivningsdifferens				
Yhteensä / Totalt			-8 662	-7 092
Tuloverot / Inkomstskatter				
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta tilikaudelta (+/-) / Inkomstskatter för den egentliga rörelsen för räkenskapsperioden (+/-)	-4 696	-5 931	-2 550	-2 841
Tuloverot edellisiltä tilikausilta (+/-) / Inkomstskatt förtidigare räkenskapsperioder (+/-)	-17	55	6	-4
Laskennallisen verovelan ja -saamisen muutos / Förändring av latent skatteskuld och latent skattefordring	-1 766	-667		
Yhteensä / Totalt	-6 479	-6 543	-2 545	-2 844

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT / NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN

KONSERNIN JA EMOYHTIÖN OMISTAMAT YRITYKSET / FÖRETAG SOM ÄGS AV KONCERNEN OCH MODERBOLAGET

Osakkeiden / osuuksien äänivalta- ja omistususuus • Delägarnas / andelarnas andel av rösträtten och ägandet

Konserni yritykset / Koncern bolag:	Konsernin / Koncernens	Emo osuus / Moderb. andel
Automaa Oy	100,00 %	100,00 %
Oy Autoliike Nystedt Bilaffär Ab	100,00 %	100,00 %
Pohjan Tukku Oy	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Kallentorin Kauppakeskus	100,00 %	100,00 %
Asunto Oy Kokkolan Pormestari	100,00 %	100,00 %
Automaalaamo Kokko-Color Oy	70,00 %	70,00 %
KPO-Kiinteistöt Oy	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Vaasan Esplanadi	100,00 %	
Kiinteistö Oy Vaasan Kiitokaari 7	100,00 %	
Kiinteistö Oy Oulaisten Keskuspekka	100,00 %	
Kiinteistö Oy Palosaarentie 26	84,55 %	
Kiinteistö Oy Rewell Galleria	68,81 %	
Asunto Oy Raastuvankatu 19	60,00 %	
Kiinteistö Oy Vaasan Säästöalo	53,18 %	
Vaasan Toripysäköinti Oy	34,57 %	
OMISTUSYHTEYSYRITYKSET / ÄGARINTRESSEFÖRETAG	Konsernin äänivalta / Konc. andel av rösträtt	Konsernin omistususuus / Koncernens ägandeandel
Osakkuusyrikykset / Intressebolag		
Kiinteistö Oy Ylätori	41,77 %	41,77 %
Asunto Oy Vaasan Asemakatu 30-32	34,10 %	34,10 %
Fastighets Ab Grindslanten	32,65 %	32,65 %
Keskuskorttelin Huolto Oy	28,30 %	28,30 %
Kiinteistö Oy Liiketalo Saturnus	25,75 %	25,75 %
Asunto Oy Vaasan Palosaarentie 13-17	20,62 %	20,62 %
Osuuskunta Vaasan Torilämpö	26,66 %	18,70 %
Muut omistusyhteydyrikykset / Övrigaintresseföretag	Konsernin / Koncernens	Emo osuus / Moderb. andel
SOK	6,22 %	6,22 %
S-Voima Oy	6,00 %	6,00 %
S-ryhmän logistiikkakeskukset Oy	4,60 %	4,60 %
S-Pankki	2,89 %	2,89 %

	KPO-Konserni KPO-Koncernen		Osuuskauppa KPO Handelslaget KPO	
(1 000 €)	2024	2023	2024	2023
Pitkäaikaiset saamiset / Långfristiga fordringar				
Myyntisaamiset / Kundfordringar	2 883	2 450	2 883	2 450
Siirtosaamiset / Resultatregleringar	71	46		
Muut saamiset / Övriga fordringar	6	6	6	6
Yhteensä / Totalt	2 960	2 501	2 889	2 456
Lyhytaikaiset saamiset / Kortfristiga fordringar				
Myyntisaamiset / Kundfordringar	5 187	10 149	6 640	10 661
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä / Fordringar hos ägarintresseföretag				
Myyntisaamiset / Kundfordringar	4 947	4 609	4 883	4 571
Siirtosaamiset / Resultatregleringar	5 949	2 728	5 914	2 714
Yhteensä / Totalt	10 896	7 336	10 797	7 285
Saamiset saman konsernin yrityksiltä / Fordringar hos företag inom samma koncern				
Myyntisaamiset / Kundfordringar			125	116
Muut saamiset / Övriga fordringar			35 342	26 634
Siirtosaamiset / Resultatregleringar			142	333
Yhteensä / Totalt			35 609	27 083
Muut saamiset / Övriga fordringar	5 549	4 198	100	157
Siirtosaamiset / Resultatregleringar	1 764	2 551	472	653
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä / Kortfristiga fordringar totalt	23 396	24 234	53 618	45 839
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät / Väsentliga poster som ingår i resultatregleringar				
Henkilöstökulut / Personalkostnader		52		
Rahoituserät / Finansiella poster	71	35	35	21
Vuosi- ja ostohyvityssaamiset / Återbäringsfordringar	6 077	2 852	5 879	2 693
Verosaamiset / Skattefordringar	1 349	606	285	499
Muut / Övriga	293	1 786	329	487
Yhteensä / Totalt	7 790	5 331	6 528	3 701
Rahoitusarvopaperit / Finansiella värdepapper				
Lyhytaikaiset sijoitukset / Kortfristiga placeringar	77 616	71 735	17 045	10 045

	KPO-Konserni KPO-Koncernen		Osuuskauppa KPO Handelslaget KPO	
(1 000 €)	2024	2023	2024	2023
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET				

Osuuspääoma / Andelskapital 1.1	10 319	10 319	10 319	10 319
Osuuspääoma / Andelskapital 31.12	10 319	10 319	10 319	10 319
Vararahasto / Reservfond 1.1	3 413	3 413	3 413	3 413
Vararahasto / Reservfond 31.12	3 413	3 413	3 413	3 413
Sidottu oma pääoma yhteensä / Bundet eget kapital totalt	13 732	13 732	13 732	13 732
Osuusmaksurahasto 1.1. / Andelsinsatsfond	2 672	2 382	2 672	2 382
Lisäys tilikaudella / Ökning under räkenskapsåret	655	598	655	598
Vähennys tilikaudella / Minskning under räkenskapsåret	-318	-308	-318	-308
Osuusmaksurahasto 31.12. / Andelsinsatsfond	3 009	2 672	3 009	2 672
Käyttöraho / Dispositionsfond 1.1			252 456	253 042
Lisäys tilikaudella / Ökning under räkenskapsåret			8 341	
Vähennys tilikaudella / Avdrag under räkenskapsåret				-587
Käyttöraho / Dispositionsfond 31.12			260 797	252 456
Ed. tilikausien ylijäämä 1.1. /	419 733	403 247	12 241	6 814
Balanserad vinst från tidigare räkenskapsperioden 1.1				
Siirto käyttörahastoon / Överföring till dispositionsfond			-8 341	
Katettu käyttörahastosta / Täckning från dispositionsfonden				442
Konsernijärjestelyt / Koncernarrangemang	-371	-157		
Ed. tilikausiin kohdistuvat korj. / Korrigeringar som avser tidigare räkenskapsår	-118			
Ylijäämän palautus / Överskottsåterbäring	-3 518	-6 881	-3 518	-6 881
Osuuspääoman korko / Ränta på andelskapitalet	-382	-375	-382	-375
Ed. tilikausien ylijäämä 31.12. /	415 344	395 834		
Balanserad vinst från tidigare räkenskapsperioden 31.12				
Tilikauden ylijäämä / Räkenskapsperiodens överskott	26 602	23 898	12 107	12 241
Vapaa oma pääoma yhteensä / Fritt eget kapital totalt	444 956	422 405	275 913	267 368
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12. / EGET KAPITAL TOTALT 31.12	458 688	436 136	289 644	281 100

Laskelma jakokelpoisesta ylijäämästä 31.12. / Uträkning av utdelningsbara medel 31.12

Edellisten tilikausien ylijäämä / Balanserad överskott från tidigare räkenskapsperioder				
Tilikauden ylijäämä / Räkenskapsperiodens överskott			260 797	252 456
Osuusmaksurahasto / Andelsinsatsfond			12 107	12 241
Yhteensä / Totalt			3 009	2 672
Poistoerosta omaan pääomaan merkitty osuus /			275 913	267 368
Andel av avskrivningsdifferens bokförd som eget kapital	25 406	18 545		

Osuuskunnalla on yksi osuustaji. Osuuksiin ei liity erityisehtoja.		2024		2023
Osuuskunnan osuudet jakautuvat osuustajittain seuraavasti:	kpl	€	kpl	€
Andelslaget har andelar av en enda sort. Till andelarna hänför sig inga specialvillkor. Andelslagets andelar fördelar sig enligt följande:	137 658	10 319	132 676	10 319
Osuuspääoma koostuu jäsenten maksamista osuusmaksujen yhteenlasketusta määrästä osuuskauppaan.				
Andelskapitalet består av det sammanlagda beloppet av de andelsinsatser som medlemmarna har betalat till handelslaget.				

TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ / ACKUMULERAD BOKSLUTDISPOSITIONER

Kertynyt poistoero / Ackumulerad avskrivningsdifferens				
Aineettomat oikeudet / Affärsvärde			29	41
Muut pitkävaikutteiset menot / Övriga utgifter med lång verkningstid			1 387	1 210
Rakennusten poistoero / Avskrivningsdifferens på byggnader			732	778
Koneet ja kalustot / Maskiner och inventarier			25 304	18 656
Yhteensä / Totalt			27 451	20 686

PAKOLLISET VARAUKSET / OBLIGATORISKA RESERVERINGAR

Pakolliset varaukset / Obligatoriska reserveringar	3 000	3 000		
--	-------	-------	--	--

(1 000 €)	KPO-Konserni KPO-Koncernen		Osuuskauppa KPO Handelslaget KPO	
	2024	2023	2024	2023
Pitkäaikainen vieras pääoma / Långfristigt främmande kapital				
Lainat rahoituslaitoksilta / Skulder till kreditinstitut	532	10 431		10 000
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä / Långfristigt främmande kapital totalt	532	10 431		10 000
Laskennallinen verovelka / Latent skatteskuld				
Tilinpäätössiirtoihin perustuvat / Från bokslutsdispositioner	4 601	2 542		
Lyhytaikainen vieras pääoma / Kortfristigt främmande kapital				
Lainat rahoituslaitoksilta / Skulder till kreditinstitut	20 065	63	20 000	
Saadut ennakot / Erhållna förskott	519	375	254	146
Ostovelat / Leverantörskulder	13 021	16 701	8 092	9 991
Velat omistusyhteisyrityksille / Skulder till ägarintresseföretag				
Ostovelat / Leverantörskulder	37 099	37 125	35 660	36 361
Siirtovelat / Resultatregleringar	6			
Velat konserniyrityksille / Skulder till företag inom samma koncern				
Ostovelat / Leveransskulder			124	32
Muut lyhytaikaiset velat / Övriga kortfristiga skulder			2 643	1 194
Siirtovelat / Resultatregleringen			221	1 025
Yhteensä / Totalt			2 988	2 251
Muut lyhytaikaiset velat / Övriga kortfristiga skulder	5 290	5 038	4 590	4 083
Siirtovelat / Resultat regleringar	22 109	23 047	19 919	20 029
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä / Kortfristigt främmande kapital totalt	98 108	82 350	91 504	72 862
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät / Väsentliga poster som ingår i resultatregleringar				
Henkilöstökulut / Personalkostnader	18 626	18 489	16 499	16 585
Rahoituserät / Finansiella poster				
Tuloverot / Inkomstskatter				
Muut / Övriga	3 488	4 559	3 641	4 469
Siirtovelat yhteensä / Resultatregleringar totalt	22 114	23 047	20 140	21 054

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Säkerheter och ansvarsförbindelser

Arvonlisäveron tarkistusvastuu:

Yhtiö on velvollinen tarkistamaan kiinteistöinvestoinneista tekemiään arvonlisäverovähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö muuttuu lain tarkoittaman 10 vuoden määräajan kuluessa.

Justeringsansvar för mervärdesskatten:

Bolaget är skyldigt att justera mervärdesskatteavdrag som gjorts på fastighetsinvesteringarna om användningen av fastigheten i beskattningshänseende ändras inom den fastlagda tid på 10 år som avses i lag

Vastuusitoumukset / Ansvarsförbindelser

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä / Skulder för vilka inteckningar ställts som säkerhet

Rahalaitoslainat / Penninginstitutskredit	20 597	10 494	20 000	10 000
Vakuutena olevat kiinteistökiinnitykset / Fastighetsinteckningar som är ställda som säkerhet	62 485	61 763		
Vakuutena olevat yrityskiinnitykset / Företagsinteckningar som är ställda som säkerhet	20 500	10 500	20 500	10 500
Vakuutena olevat kiinnitykset yhteensä / Inteckningar som är ställda som säkerhet totalt	82 985	72 263	20 500	10 500

Saman konsernin yritysten puolesta annetutu vakuudet /

Säkerheter lämnade för företag inom samma koncern

Takaukset / Borgen	3 937	3 937	3 937	3 937
Yhteensä / Totalt	3 937	3 937	3 937	3 937

Muut vastuut / Övriga ansvarsförbindelser

Muut takaukset muille / Övriga borgen till andra	115	164	115	164
Leasingvastuut / Leasingförbindelser	92	2		2
Muut vastuut / Övriga ansvarsförbindelser				
Autokauppaan liittyvät takaisinosto- ja muut vastuut / Återköp anknytna till bilhandeln och övriga ansvarsförbindelser	1 271	1 292		

Vastuut yhteensä / Ansvarsförbindelser totalt	67 901	67 158	4 052	4 103
---	--------	--------	-------	-------

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Hallituksen ylijäämän käyttöehdotus

Osuuskauppa KPO:n jakokelpoinen ylijäämä on yhteensä 275 912 826,01 euroa.

Osuuskauppa KPO:n taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä alla ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Hallitus ehdottaa, että Osuuskauppa KPO:n tilikauden ylijäämä 12 106 667,82 euroa käytetään seuraavasti:

- Varattaisiin maksettavaksi osuuspääomalle korkoa 2 %, 261 658,00 euroa, niille jäsenille, joiden osuusmaksu 100 euroa on täyteen maksettu 31.12.2024 mennessä ja joiden jäsenyys jatkuu koronmaksuuhetkellä jossain S-ryhmän osuuskaupassa, lisäksi varataan maksettavaksi ylijäämänpalautusta 0,5 % Osuuskauppa KPO:lta tehdyistä bonusostoista, 3 008 511,72 euroa.

- 8 836 498,10 euroa siirrettäisiin käyttörahastoon.

Mikäli edustajiston kokous hyväksyy hallituksen esityksen, tulevat omat pääomat olemaan seuraavat:

Osuuspääoma / Andelskapital	10 318 526,65
Osuusmaksurahasto / Andelsinsatsfond	3 009 297,95
Vararahasto / Reservfond	3 413 000,00
Käyttörahasto / Dispositionsfond	269 633 358,34
Yhteensä / Totalt	286 374 182,94

Kokkolassa helmikuun 18. päivänä 2025

Kim Biskop
Juha Männistö

Pasi Tuominen
Hannu Sarja

Karleby den 18 februari 2025

Maria Höglund
Suvi Markko

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.
Kokkolassa helmikuun 19. päivänä 2025

Över genomförd revision har vi i dag gett berättelse.
Karleby den 19 februari 2025

Kim Järvi, KHT

Mari Kaasalainen, KHT

Namnteckningar under bokslutet och verksamhetsberättelsen

Styrelsens förslag till disposition av överkottet

Handelslaget KPO:s utdelningsbara överskott är sammanlagt 275 912 826,01 euro.

I Handelslaget KPO:s ekonomiska ställning har inga väsentliga förändringar inträffat efter räkenskapsperiodens utgång. Företagets likviditet är god, och enligt styrelsens åsikt äventyrar den nedan föreslagna vinstudelingen inte företagets betalningsförmåga.

Styrelsen föreslår att Handelslaget KPO:s överskott för räkenskapsperioden, 12 106 667,82 euro, ska disponeras så

- att 261 658,00 euro reserveras för utbetalning som 2 procent ränta på andelskapitalet. Räntan ska betalas till de medlemmar vars andelsinsats är betald till sitt fulla belopp 100 euro före 31.12.2024 och vars medlemskap när räntan utbetalas fortsätter i något handelslag inom S-gruppen. Dessutom föreslås att 3 008 511,72 euro reserveras för utbetalning som 0,5 procent överskottsåterbäring på de bonusinköp som gjort hos KPO.

- att 8 836 498,10 euro överförs till dispositionsfonden.

Om fullmäktigemötet godkänner styrelsens förslag kommer det egna kapitalet att ha följande sammansättning:

TILINTARKASTAJIEN TIIVISTETTY LAUSUNTO

Täydellinen tilintarkastuskertomus on esitetty virallisen tilinpäätöksen yhteydessä.

Osuuskauppa KPO:n tilinpäätöksestä tilikaudelta 1.1.-31.12.2024 on annettu päivämäärällä 19.2.2025 vakiomuotoinen puhdas tilintarkastuskertomus, jossa on todettu, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan KPO-konsernin sekä emo-osuuskunnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Lisäksi tilintarkastuskertomuksessa puolletaan tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistamista ja todetaan, että hallituksen esitys taseen osoittaman ylijäämän käyttämisestä on osuuskuntalain ja osuuskunnan sääntöjen mukainen. Tilintarkastajat puoltavat vastuuvapauden myöntämistä emo-osuuskunnan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltansa tilikaudelta

Kokkolassa 19. helmikuuta 2025
Karleby den 19 februari 2025

Kim Järvi
KHT / CGR

Mari Kaasalainen
KHT / CGR

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Osuuskauppa KPO:n hallintoneuvosto on tänään pitämässään kokouksessa tarkastanut hallituksen toimintakertomuksen vuodelta 2024 ja siihen liittyvän hallituksen ehdotuksen vuosituloksen kirjaamisesta, kuullut tilintarkastajien kertomuksen tilivuoden 2024 tilinpäätöksen, kirjanpidon sekä hallinnon tarkastamisesta ja jättää ne sääntöjen kohdan 17:6 mukaisesti edustajiston kokoukselle ehdottaen, että tilinpäätös vahvistettaisiin ja että tilivuoden tulosta ja omaa pääomaa koskevat hallituksen ehdotukset hyväksyttäisiin.

Kokkolassa 20. helmikuuta 2025
Karleby den 20 februari 2025

Anne Mäkelä
puheenjohtaja / ordförande

Matti Laukka
sihteeri / sekreterare

SAMMANDRAG ÖVER REVISORERNAS UTLÅTANDEN

Den fullständiga revisionsberättelse har presenterats i samband med det officiella bokslutet.

Över Handelslaget KPO:s bokslut för räkenskapsperioden 1.1.-31.12.2024 har lämnats en ren revisionsberättelse enligt standardutformningen. Revisionsberättelsen är daterad 19.2.2025, och i den konstateras att bokslutet ger en riktig och tillräcklig bild av KPO:s koncernens och moderandelslagets resultat och ekonomiska ställning. Dessutom förordas i revisionsberättelsen att bokslutet och koncernbokslutet ska fastställas samt konstateras att styrelsens förslag till disposition av det överskott som balansräkningen utvisar överensstämmer med lagen om andelslag och handelslagets stadgar. Revisorerne förordar att medlemmar i moderandelslagets förvaltningsråd och styrelse samt verkställande direktören ska beviljas ansvarsfrihet för den granskade räkenskapsperioden.

FÖRVALTNINGSRÅDETS UTLÅTANDE

Förvaltningsrådet för Handelslaget KPO har vid sitt möte i dag granskat styrelsens verksamhetsberättelse för år 2024 och det därtill anslutna förslaget från styrelsen till disposition av årets resultat, tagit del av revisorernas berättelse om granskningen av räkenskapsårets bokslut, bokföring och förvaltning samt överlämnar dem enligt mom. 17:6 i stadgarna till fullmäktigemötet och föreslår att bokslutet fastställs och att styrelsens förslag som gäller räkenskapsårets resultat och det egna kapitalet godkänns.

Edustajisto • Fullmäktige

2024 - 2027

Jäsenalue/Medlemsområde A

Isokyrö/Storkyro
Korsnäs
Laihia/Laihela
Maalahti/Malax
Mustasaari/Korsholm
Vaasa/Vasa
Vöyri/Vörå

Ala-Heikkilä Sari Vaasa
Backström Ole Replot
Berg Marja Vaasa
Björkgård Linda Vaasa
Bogren Christer Övermalax
Broman Samuel Korsholm
Båssar Christina Korsnäs
Fredman Mikael Mustasaari
Grannas Fredrik Vörå
Hakoniemi Petra Vaasa
Heinonen Marko Vaasa
Hemming Helena Malax
Häkkinen Juha Vaasa
Karppi Lauri Vaasa
Miettinen Arja Vaasa
Miskala Päivi Laihia
Moisio Päivi Helena Vaasa
Nilsson-Väre Marit Vaasa
Norrlin Fredrik Maxmo
Ohlil Karita Vörå
Pukkinen Jaakko Isokyrö
Pääjärvi-Myllyaho Riitta Vaasa
Rinnasto Maria Vähäkylä
Somppi Anita Laihia
Åkersten Amanda Korsnäs

Jäsenalueelta A toimivien edustajien varahenkilöinä vuoden 2024 aikana toimi seuraavat henkilöt /
Från medlemsområdet A fungerade under fullmäktigemötena år 2024 följande personer som biträdare:
Armilo Sofia ja/och Södergård Simon

Edustajiston syyskokouksessa 2024 edustajiston jäsen Fredrik Norrlin valittiin hallintoneuvoston jäseneksi kaudelle 2025–2027.
På fullmäktiges höstmöte 2024 utsågs fullmäktigeledamoten Fredrik Norrlin till medlem i förvaltningsrådet för perioden 2025–2027.

Jäsenalue/Medlemsområde B

Evijärvi
Halsua/Halso
Kannus
Kaustinen/Kaustby
Kinnula
Kokkola/Karleby
Kruunupyy/Kronoby
Lappajärvi
Lestijärvi
Luoto/Larsmo
Pedersöre
Perho
Pietarsaari/Jakobstad
Toholampi
Uusikaarlepyy/Nykarleby
Veteli/Vetil

Backlund Christian Bennäs
Ede Torbjörn Bennäs
Englund Conny Jakobstad
Eriksson Roger Bennäs
Forsbacka Sabina Nykarleby
Forsman Annika Larsmo
Frostdahl Steven Nykarleby
Haakana Linda Kokkola
Hanhikoski Maritta Evijärvi
Hellstrand Kristiina Pietarsaari
Herrala Inka Lappajärvi
Kaistila Kaarle Veteli
Kattilakoski Simo Kokkola
Kiviniemi Sanna Kannus
Luomala Kai Kannus
Myllymäki Tapani Alaveteli
Orjala Sirpa Lohtaja
Peltomaa Anne Kokkola
Piippolainen Vuokko Pietarsaari
Pulkkinen Maija-Liisa Veteli
Puumala Katri Kaustinen
Riihimäki Pekka Perho
Salo Mauri Kälviä
Sandbacka Joacim Nedervetil
Sandkulla Marika Nedervetil
Suvanto Vesa Pietarsaari
Timonen Marlen Karleby
Vik-Hästbacka Carita Esse
Yli-Pelkola Kim Pietarsaari

Jäsenalueelta B toimivien edustajien varahenkilöinä vuoden 2024 aikana toimi seuraava henkilö /
Från medlemsområdet B fungerade under fullmäktigemötena år 2024 följande person som biträdare:
Suomala Kaisa

Jäsenalue/Medlemsområde C

Alavieska
Haapajärvi
Haapavesi
Kalajoki
Kärsämäki
Merijärvi
Nivala
Oulainen/Oulais
Reisjärvi
Sievi
Ylivieska

Alakoski Reijo Reisjärvi
Anttila Pekka Kärsämäki
Hannula Marika Nivala
Hintta Aleksi Haapavesi
Isokoski Juha Ylivieska
Joki-Erkkilä Jussi Kalajoki
Jussilainen Tuomas Nivala
Kauppinen Katjaana Oksava
Nivala Marjo Nivala
Paavola Tuulikki Haapavesi
Pahkala Eija Himanka
Rantaeskola Päivi Oulainen
Salopuro Sirkku Alavieska
Similä Terhi Ylivieska
Vinkka Sirkku Ylivieska
Voltti Taneli Sievi

Jäsenalueelta C toimivien edustajien varahenkilöinä vuoden 2024 aikana toimi seuraava henkilö /
Från medlemsområdet C fungerade under fullmäktigemötena år 2024 följande person som biträdare:
Tuorila Mikael

Hallintoneuvosto/Förvaltningsrådet 2024 ja/och 2025

			vuodesta från år	vuoteen till år
Mäkelä Anne, pj	asianajaja	Kokkola	15	
Hinds Jan-Erik, vice ordf.	fastighetschef	Korsholm	07	24
Ahopelto Johanna	toimitusjohtaja	Vaasa	08	
Heir Kjell	förvaltningschef	Vörå	10	24
Björkqvist Pia	lektor i språk	Nedervetil	13	
Saukko Päivikki	pääluottamusmies/ liikenneasematyöntekijä	Vaasa	15	
Björkstrand Daniel	företagare	Malax	17	
Keski-Kuru Petri	toimitusjohtaja	Pietarsaari	17	
Mäntymaa Jukka	työelämäpäällikkö	Vaasa	17	
Itäniemi Elina	toiminnanjohtaja	Kannus	18	
Soronen Mauno	kirkkoherra, rovasti	Haapavesi	18	
Turunen Jukka	rehtori	Nivala	18	
Paavola Tiina	asiantuntija	Kaustinen	19	
Porko Antti	toimitusjohtaja	Kokkola	20	
Reinikainen Tomi	vanhempi konstaapeli	Kalajoki	20	
Isomaa Janne	kirkkoherra	Haapajärvi	21	
Marjamaa Marika	markknpäällikkö	Nivala	21	
Vettenranta Marja	koulutusvastaava	Laihia	22	
Höglund Ida	byggarbetare	Lepplax	23	
Prittinen Timo	yrittäjä	Luoto	24	
Vuoto Pia	warehouse manager	Vaasa	24	
Norrlin Fredrik	vd, företagare	Maxmo	25	
Södergård Simon	elmontör	Korsholm	25	

Hallintoneuvoston sihteerinä toimii talousjohtaja Matti Laukka.
Som förvaltningsrådets sekreterare fungerar ekonomidirektör Matti Laukka.

Hallitus/Styrelsen 2024 ja/och 2025

			vuodesta från år	vuoteen till år
Biskop Kim, pj.	toimitusjohtaja	Kokkola	14	
Tuominen Pasi, vpj.	toimitusjohtaja	Mustasaari	16	
Höglund Maria	toimitusjohtaja	Pedersöre	17	
Männistö Juha	toimitusjohtaja, yrittäjä	Ylivieska	20	
Sarja Hannu	yrittäjä, CEO	Kokkola	23	
Markko Suvi	toimitusjohtaja	Vaasa	24	

Hallituksen sihteerinä toimii talousjohtaja Matti Laukka.
Som styrelsens sekreterare fungerar ekonomidirektör Matti Laukka.

Tilintarkastajat/Revisorerna 2024 ja/och 2025

Varsinaiset/Ordinarie

Bertell Hans	KTM, KHT	Vaasa	10	24
Kim Järvi	KTM, KHT	Espoo	23	
Mari Kaasalainen	KTM, KHT	Vaasa	24	

Varatilintarkastajat/Revisorssuppleants:
HT –yhteisö KPMG Oy Ab

Tunnusluvut • Nyckeltal

KPO Konserni KPO-koncernen

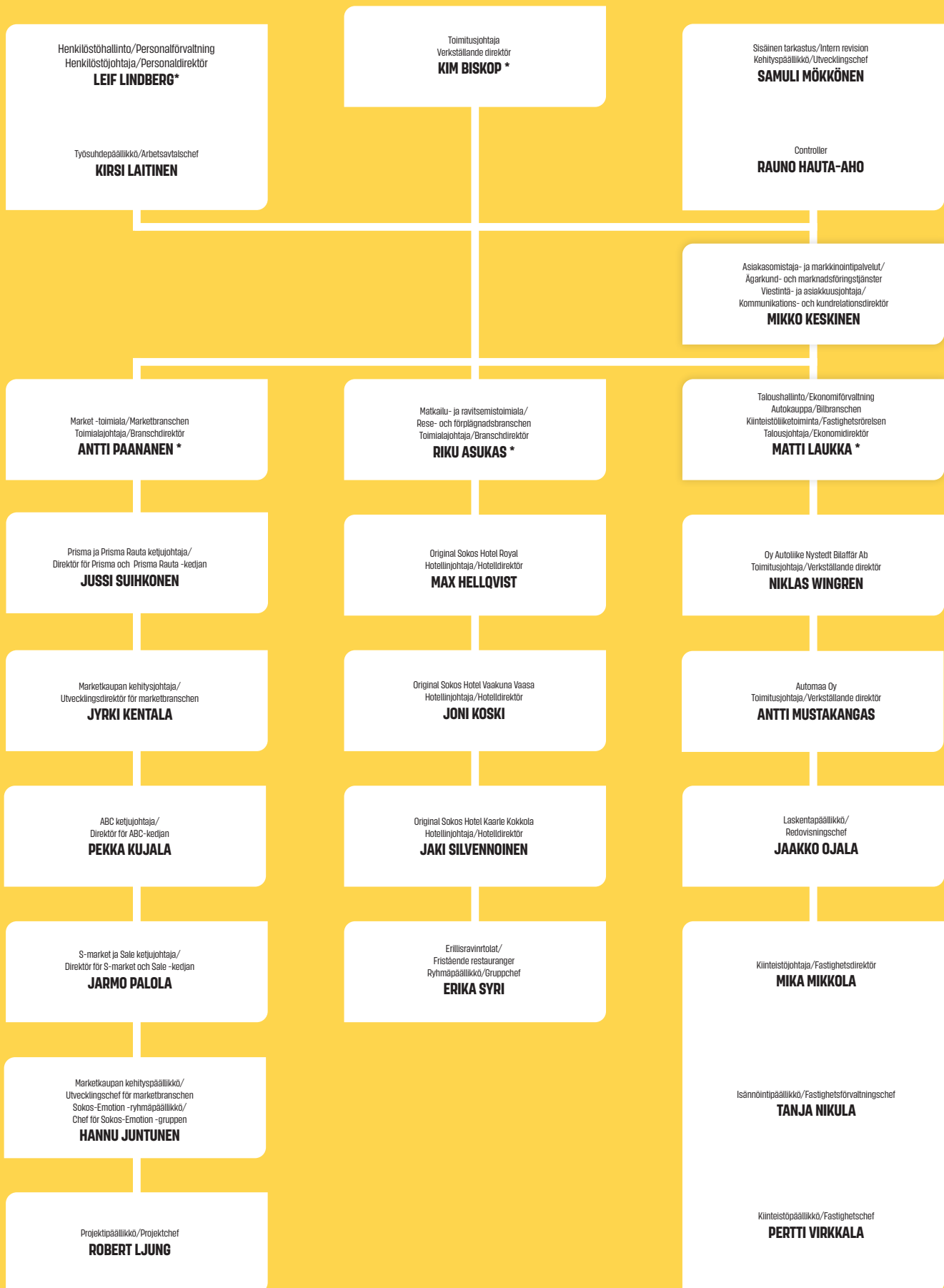
	2020	2021	2022	2023	2024
Liikevaihto / Omsättning, milj €	693,6	757,6	843,0	899,4	922,1
Liikelylijäämä / Rörelseöverskott, milj €	25,5	32,8	26,0	27,4	29,6
% liikevaihdosta / av omsättningen	3,7	4,3	3,1	3,0	3,2
Toiminnan tulos / Resultat av verksamheten, milj €	26,9	33,8	28,2	30,2	33,0
% liikevaihdosta / av omsättningen	3,9	4,5	3,3	3,4	3,6
Ylijäämä ennen veroja / Överskott före skatter, milj €	26,9	33,8	28,2	30,2	33,0
% liikevaihdosta / av omsättningen	3,9	4,5	3,3	3,4	3,6
Oman pääoman tuotto-% Avkastning på eget kapital %	5,7	6,8	5,4	5,5	5,9
Sijoitetun pääoman tuotto-% Avkastning på sysselsatt kapital %	6,8	8,1	6,7	6,9	7,2
Omavaraisuusaste, % / Soliditetsgrad, %	79,5	83,2	83,3	81,8	81,4
Henkilöstön lukumäärä tilikauden lopussa / Antalet anställda vid räkenskapsperiodens utgång	1 407	1 470	1 634	1 680	1 786
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen / Bruttoinvesteringar i anläggningstillgångar, milj. €	39,3	47,3	22,7	65,9	68,2
% liikevaihdosta / av omsättningen	5,7	6,2	2,7	7,3	7,4

Tunnuslukujen laskentakaavat

Oman pääoman tuotto-% Avkastning på eget kapital %	=	$\frac{\text{Tulos rahoitusserien jälkeen - tilikauden verot}}{\text{Resultat efter extraordinära poster + räkenskapsperiodens skatte}}$ $\frac{\text{Oma pääoma + vähemmistöosuus, (keskim.)}}{\text{Eget kapital + minoritetsandel (medelvärde)}}$	x100
Sijoitetun pääoman tuotto-% Avkastning på sysselsatt kapital %	=	$\frac{\text{Tulos ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Resultat före extraordinära poster + räntekostnader och övriga finansiella kostnader}}$ $\frac{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat - pakolliset varaukset (keskim.)}}{\text{Balansomslutning - räntefria skulder - obligatoriska avsättningar (medelvärde)}}$	x100
Omavaraisuusaste, % Soliditetsgrad %	=	$\frac{\text{Oma pääoma + vähemmistöosuus}}{\text{Eget kapital + minoritetsandel}}$ $\frac{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}}{\text{Balansomslutning - erhållna förskott}}$	x100
Bruttoinvestoinnit Bruttoinvesteringar	=	$\frac{\text{Käyttöomaisuusinvestoinneista suoritettu määrä}}{\text{Det belopp som betalats för investeringar i anläggningstillgångar}}$	
Toiminnan tulos Resultat av verksamheten	=	$\frac{\text{Tulos ennen veroja, josta on oikaistu käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot}}{\text{Resultat före finansiella poster var beaktas poster av extraordinär karaktär, vilka är försäljningsvinster och -förluster för anläggningstillgångar samt nedskrivningar}}$	

Henkilöstön lukumäärä sisältää vakituissa työsuhteessa olevien henkilöiden lukumäärän tilikauden lopussa.
Antalet anställda står för antalet personer med fast anställning vid räkenskapsperiodens slut.

Johto-organisaatio ledningens organisation

Osuuskauppa
Handelslaget

2024

PL/PB 516

67101 Kokkola/Karleby

Puh/Tel 020 780 7000

osuuskauppakpo.fi